

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Załącznik

do Uchwały Nr XXIX/174/2017

Rady Gminy Urszulin

z dnia 31 maja 2017 r.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Maj, 2017

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Wstęp	1
1. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	1
1.1. Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne i planistyczne	1
1.2. Dokumenty strategiczne i planistyczne gminy Urszulin	5
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	9
2.1. Charakterystyka gminy Urszulin	9
2.2. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników	12
2.2.1. Analiza gminy Urszulin – sfera społeczna	12
2.2.2. Analiza gminy Urszulin – sfera gospodarcza	35
2.2.3. Analiza gminy Urszulin – sfera środowiskowa	48
2.2.4. Analiza gminy Urszulin – sfera techniczna	63
2.2.5. Analiza gminy Urszulin – sfera przestrzenno-funkcjonalna	84
2.2.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	104
3. Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	112
3.1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	112
3.2. Obszar zdegradowany na terenie gminy Urszulin	120
3.3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Urszulin	122
4. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)	127
5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	129
6. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami	133
7. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową	143
8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	145
8.1. Komplementarność przestrzenna	145
8.2. Komplementarność problemowa	146
8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	147
8.4. Komplementarność międzyokresowa	148
8.5. Komplementarność źródeł finansowania	148
9. Indykatywne ramy finansowe	149
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	152
11. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	161
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	164
13. Proces strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko	167
Spis tabel	168
Spis map	169

Wstęp

Gmina Urszulin przystąpiła do opracowania programu rewitalizacji zgodnego z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym. Podstawą formalnoprawną podjęcia prac nad uchwaleniem dokumentu jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm.).

Program rewitalizacji - to wieloletni plan działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej lub technicznej zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji¹.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin powstało przy szerokiej współpracy z mieszkańcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych, podmiotami społecznymi, przedsiębiorcami oraz innymi interesariuszami rewitalizacji.

Dokument jest rezultatem prac analitycznych i konsultacji społecznych służących wytyczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Urszulin.

Całość dokumentu rozpoczyna opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin jest spójne z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego: Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Strategią Rozwoju Kraju 2020, Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego. Jednocześnie wskazano zgodności celów niniejszego Programu ze Strategią Zrównoważonego

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju

Rozwoju Gminy Urszulin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2023 roku oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Rozdział 2 stanowi pogłębiona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych z opisem potencjałów. Analizie zostały poddane zjawiska kryzysowe w sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, jak również wzajemne powiązania między nimi. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy stanowi prezentacja wyników w poszczególnych sferach.

W rozdziale 3 wskazano na zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – opisano metodologię wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, która wynika bezpośrednio z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 zatwierdzonych przez Ministra Rozwoju w dniu 02.08.2016 r. Na potrzeby opracowania diagnozy oraz zdefiniowania problemów obszar gminy Urszulin został podzielony na sołectwa. Dokonana analiza danych ilościowych, uzupełniona o dane o charakterze jakościowych pozwoliła na wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego Gminy. Dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych (sołectwa), opartej na analizie wielokryterialnej - zestawie wskaźników cząstkowych i wag oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie Gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych gminy Urszulin z podziałem na jednostki strukturalne. Dla przyjętych wskaźników w ramach zjawisk kryzysowych przyporządkowano określone wagi. Wielkość wag wynika z wpływu wskaźnika na sytuację w gminie Urszulin i poziomu istotności dla poziomu degradacji. Za kluczową uznano sfery społeczną i przestrzenno-funkcjonalną. Dla każdego ze wskaźników przyjęto skalę punktów określających poziom natężenia zjawiska negatywnego: 1 - niskie natężenie problemu; 2 - średnie natężenie problemu; 3 - wysokie natężenie problemu. Na tej podstawie każdemu ze wskaźników przyporządkowano odpowiednią liczbę punktów, a następnie liczbę tę przemnożono przez wagę danej cechy. Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki:

- Po pierwsze - stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk (na podstawie wartości wskaźników koncentracji zjawisk negatywnych).
- Po drugie - uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla poziomu degradacji całej Gminy (w ramach spotkań konsultacyjnych, warsztatów) dysponując na tyle silnym potencjałem, by dało się doprowadzić do rewitalizacji całego obszaru w sposób oddziaływujący na obszar zdegradowany i obszar całej Gminy.

Biorąc pod uwagę analizę problemów występujących w poszczególnych sołectwach, zapisy w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy oraz plany inwestycyjne władz gminy Urszulin, wyznaczono obszar rewitalizacji i w jego obrębie podobszary:

- **PODOBSZAR – SOŁECTWO URSZULIN** – podobszar obejmujący teren całego sołectwa Urszulin, zamieszkiwany przez 1 066 osób, co stanowi 25,22% ogółu mieszkańców; zajmujący powierzchnię 5,33 km², co stanowi 3% powierzchni ogółem gminy Urszulin,
- **PODOBSZAR – SOŁECTWO WERESZCZYN** – podobszar obejmujący teren całego sołectwa Wereszczyn, zamieszkiwany przez 195 osób, co stanowi 4,61% ogółu mieszkańców; zajmujący powierzchnię 7,82 km², co stanowi 4,39% powierzchni ogółem gminy Urszulin.

Rozdział 4 Zawiera wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji), w świetle wizji „*Po realizacji programu rewitalizacji Gmina Urszulin przezwycięży kryzysy i zlikwiduje bariery na obszarach najbardziej zdegradowanych w szczególności w zakresie problemów społecznych i niedogodności infrastrukturalnych, co przyczyni się do dynamicznego rozwoju gospodarczego. Znacznie zwiększona aktywność mieszkańców oraz zrealizowanie wskazanych przez nich zadań przyczyni się do możliwie najlepszego wykorzystania lokalnego potencjału obszaru gminy*”.

Rozdział 5 to prezentacja celów rewitalizacji i odpowiadających zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

W toku prac wyodrębniono następujące cele rewitalizacji:

1. Znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (ubóstwo, bezrobocie) oraz zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całej Gminy.
2. Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej obszaru Gminy.

3. Likwidacja barier rozwojowych w sferze gospodarczej/ społecznej/ przestrzennej/ środowiskowej.

Rozdziały 6 i 7 stanowią kolejno listę planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

W rozdziale 8 wskazano na mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Rozdział 9 opisuje indykatywne ramy finansowe. Finansowanie przedsięwzięć wpisanych do Programu Rewitalizacji będzie się odbywać przede wszystkim ze środków budżetowych gminy Urszulin, przy współfinansowaniu ze środków zewnętrznych, głównie unijnych.

W rozdziale 10 wskazano na mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Prace nad przygotowaniem Programu, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparto na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Ostatnim etapem prac nad Opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji było opracowanie systemu realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji oraz systemu monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu, co zostało zawarte w rozdziałach 11 i 12. W rozdziale 13 wskazano procedurę strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko.

1. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin jest zgodny z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz wyznaczonymi w nich priorytetami i celami. Wzajemna komplementarność podniesie prawdopodobieństwo realizacji działań podejmowanych w ramach LPR oraz ich efektywność.

Na szczeblu krajowym i regionalnym, Program jest powiązany z:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- Strategią Rozwoju Kraju 2020.
- Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.
- Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego.

Na szczeblu lokalnym, Program jest powiązany z:

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Urszulin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2023 roku.
- Gminna Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.1. Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne i planistyczne

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Strategicznym celem polityki regionalnej określonym w KRSS jest: „Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”. W dokumencie wyznaczono trzy cele polityki regionalnej do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”).
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin i wyznaczone w nim cele i przedsięwzięcia, wpisują się we wszystkie trzy ww. cele polityki regionalnej. Przyczynią się one do **zwiększenia konkurencyjności i atrakcyjności obszaru objętego LPR** przy wykorzystaniu jego lokalnych potencjałów i zasobów. Wzrośnie **spójność terytorialna regionu, zmniejszą się różnice w rozwoju** pomiędzy poszczególnymi obszarami, zapewniony zostanie **trwały rozwój ekonomiczny i społeczny** na terenach zmarginalizowanych. Sam dokument poprawia również sprawność zarządzania polityką rozwoju na szczeblu samorządowym.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

SRK wyznacza główne zadania kraju, których realizacja przyczyni się do szybkiego i zrównoważonego rozwoju państwa oraz poprawy jakości życia ludności, poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Dokument wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania państwa oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym wskazanym w Strategii jest: „wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności”. Aby osiągnąć cel i zintensyfikować procesy rozwojowe, określono trzy obszary strategiczne, oraz w ich ramach cele i kierunki priorytetowe.

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Urszulin i wyznaczone w nim cele i przedsięwzięcia **wykazują spójność** ze wszystkimi obszarami oraz poniższymi celami i kierunkami:

- Obszar strategiczny I: Sprawne i efektywne państwo:
  - ✓ Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli.
    - Kierunek: rozwój kapitału społecznego.
- Obszar strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka.

- ✓ Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
  - Kierunek: racjonalne gospodarowanie zasobami; poprawa efektywności energetycznej; zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii.
- Obszar strategiczny III: Spójność społeczna i terytorialna.
  - ✓ Cel III.1. Integracja społeczna.
    - Kierunek: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
  - ✓ Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.
    - Kierunek: podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.
  - ✓ Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
    - Kierunek: tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich; zwiększenie spójności terytorialnej.

Realizacja Programu i zapisanych w nim przedsięwzięć przyczynią się do rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy, **włączenia wykluczonych grup społecznych** do życia społecznego i ekonomicznego, **zmniejszenia dysproporcji w rozwoju** poszczególnych dzielnic Gminy. Poprawi się jakość i dostęp do usług publicznych świadczonych mieszkańcom oraz zwiększy się **spójność terytorialna** regionu.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

KPKZ został opracowany w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania przestrzeni państwa. Zawiera cele i kierunki działań, które służą planowaniu przestrzennemu pozwalającemu na wzrost społeczno-gospodarczy kraju. Celem strategicznym określonym w dokumencie jest: „efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie, uwzględniając zróżnicowane potencjały rozwojowe obszaru w zakresie: rolnictwa i turystyki bazujące na posiadanych zasobach”.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin i wyznaczone w nim cele i przedsięwzięcia wykazują spójność z poniższymi celami określonymi w KPKZ:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

Realizacja działań wpisanych do LPR przyczyni się do **poprawy spójności i dostępności** regionu oraz jego rozwoju przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów i zasobów. Zmniejszą się różnice w rozwoju pomiędzy poszczególnymi obszarami i **uporządkowany zostanie ład przestrzenny** na terenach obecnie zdegradowanych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2014-2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Strategia jest najważniejszym dokumentem programowym, który określa wizję rozwoju oraz cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego. SRWL określa cztery strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego, których realizacji będą służyły działania samorządu województwa. Są to:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Urszulin i wyznaczone w nim cele i przedsięwzięcia, wpisują się w zapisy wszystkich ww. celów oraz przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonych w nich zamierzeń. Wzrośnie potencjał rozwojowy Gminy, **poprawi się przestrzeń i spójność** regionu. Ograniczone zostaną zjawiska patologii społecznej na obszarze rewitalizacji, nastąpi włączenie do życia społecznego i gospodarczego wykluczonych grup społecznych, co **poprawi**

jakość kapitału ludzkiego w regionie i **wzrośnie poziom życia lokalnej społeczności**. Nastąpi **zwiększenie rozwoju gospodarczego Gminy** i wzrost przedsiębiorczości.

1.2. Dokumenty strategiczne i planistyczne gminy Urszulin

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY URSZULIN NA LATA 2015 – 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2023 ROKU

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Urszulin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2023 roku - to podstawowy dokument strategiczny, który określa kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Opracowany w formule partycypacyjnej uwzględnia działania prowadzące do wieloaspektowej rewitalizacji obszaru. Potrzeba rewitalizacji została wyartykułowana w Strategii zarówno w kontekście potrzeb społecznych, jak i infrastrukturalnych i planowania przestrzennego.

Cele rewitalizacji i przedsięwzięcia zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin przyczynią się przede wszystkim do realizacji następujących celów strategicznych i wyodrębnionych w ich ramach celów operacyjnych:

Cel strategiczny 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności Gminy Urszulin

- **Cel operacyjny 1: Modernizacja i rozbudowa układu drogowego** - zaplanowane działania w ramach celu wpisują się w program rewitalizacji w sferze technicznej, tj. budowa, remont i przebudowa dróg gminnych, ścieżek rowerowych, wspieranie budowy dróg rowerowych na terenie Gminy, są to działania zorientowane na poprawę układu drogowego, bezpieczeństwa, wspieranie mobilność mieszkańców i ruchu turystycznego
- **Cel operacyjny 2: - Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej, sportowej i społecznej** – w ramach celu zakłada się m.in. rozwój i modernizację infrastruktury zapewniającej mieszkańcom dostęp do podstawowych usług w zakresie edukacji, zdrowia, sportu i usług socjalnych, modernizację budynków użyteczności publicznej - działania te wpisują się w program rewitalizacji w sferze technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej

Cel strategiczny 2. Odbudowa i zachowanie substancji przyrodniczej i dziedzictwa kulturowego

- **Cel operacyjny 4: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej pod kątem ochrony środowiska** – przewidziane działania w zakresie m.in. poprawy infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej, zmniejszenia ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, wpisują się w program rewitalizacji w sferze technicznej. Przyczynią się do poprawy jakości środowiska oraz jakości życia mieszkańców Gminy.
- **Cel operacyjny 6: Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego** - potrzeba przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych występuje w obszarze architektonicznym, planuje się modernizację obiektów kultury, dziedzictwa kulturowego, co przełoży się na aktywizację kulturalną, budowanie poczucia tożsamości, integrację społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 3. Budowa silnych wewnętrznych więzi społecznych i zewnętrznych kontaktów gospodarczych

- **Cel operacyjny 7: Kreowanie możliwości inwestycyjnych poprzez tworzenie obszarów inwestycyjnych i wymianę doświadczeń** - planowane jest podejmowanie działań wspierających m.in. współpracę z przedsiębiorcami i rozwój przedsiębiorczości, tworzenie dostosowanie terenów inwestycyjnych i dostosowanie ich do potrzeb inwestorów; działania te wpisują się w program gospodarczej rewitalizacji, której rezultatem może być częściowe rozwiązanie problemu bezrobocia oraz jego konsekwencji, m.in. ubóstwa, wykluczenia społecznego a także wzrost konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej Gminy.

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie bazy ekonomicznej i likwidacja bezrobocia

- **Cel operacyjny 10: Rozwój zawodowy dostosowujący zasoby ludzkie do potrzeb regionalnego rynku pracy** oraz **Cel operacyjny 11: Aktywizacja zawodowa mieszkańców** - działania zaplanowane w ramach tychże celów mają swe odzwierciedlenie w założonych do realizacji w LPR „miękkich” przedsięwzięciach, których rezultatem będzie zwiększenie aktywności społecznej, włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji, zmniejszenie poziomu bezrobocia.

- **Cel operacyjny 12: Rozwój turystyki poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej oraz poszerzenie oferty turystycznej** - w ramach celu zakłada się m.in. rozwój i modernizację obiektów turystycznych oraz adaptację budynków na cele turystyczne - działania te wpisują się w program rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY URSZULIN NA LATA 2014-2024

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Urszulin na lata 2014-2020 stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej.

Proces rewitalizacji znajduje odzwierciedlenie w określonej w Strategii misji, jaką jest: „Urszulin gminą stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom marginalizacji wykluczenia społecznego”.

Proces rewitalizacji zorientowany jest przede wszystkim na realizację założeń niżej wskazanych celów strategicznych i celów operacyjnych zawartych w Strategii:

Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom

- **Cel operacyjny 1 – Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy** – przedsięwzięcia wpisane do LPR dotyczą m.in. aktywizacji zawodowej oraz kompleksowego wsparcia osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem poprzez m.in. organizację szkoleń, staży, wsparcia psychologicznego.

Cel strategiczny 2: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

- **Cel operacyjny 1 – Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania**
- **Cel operacyjny 2 – Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia**
- **Cel operacyjny 3 – Wsparcie rodzin i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju**

Kierunki działań za planowe w ramach tychże celów mają swe odzwierciedlenie w założonych do realizacji w LPR przedsięwzięciach związanych m.in. z budową / modernizacją infrastruktury kultury, sportowej i rekreacyjnej, przez co zwiększy się dostęp do alternatywnych form spędzania

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

wolnego czasu a także w tzw. przedsięwzięciach „miękkich” związanych m.in. z organizacją zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 5: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie

- **Cel operacyjny 1 – Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich**
- **Cel operacyjny 2 – Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców**

Kierunki działań za planowe w ramach tychże celów mają swe odzwierciedlenie w założonych do realizacji w LPR przedsięwzięciach związanych m.in. z budową / modernizacją infrastruktury kultury, sportowej i rekreacyjnej, przez co zwiększy się dostęp do alternatywnych form spędzania wolnego czasu; modernizacją dróg lokalnych, budową chodników, oświetlenia i monitoringu miejsc publicznych, przez co poprawi się bezpieczeństwo i warunki życia mieszkańców.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

2.1. Charakterystyka gminy Urszulin

Gmina Urszulin jest gminą wiejską, położoną w województwie lubelskim, w powiecie włodawskim. Gmina sąsiaduje z gminami: Sosnowica, Stary Brus, Hańsk, Wierzbica, Cyców, Ludwin. Siedzibą władz administracyjnych oraz ośrodkiem administracyjno-usługowym gminy jest wieś Urszulin. Gmina jest oddalona:

- od Lublina – ok. 60 km,
- od Łęcznej – ok. 30 km,
- od Włodawy – ok. 32 km.

Gmina zajmuje powierzchnię 172 km² a w jej skład wchodzi 25 sołectw. Według danych Urzędu Gminy Urszulin, gminę zamieszkuje 4 226 osób.

Urszulin jest gminą typowo rolniczą, użytki rolne stanowią ponad 54% powierzchni gminy. Sąsiedztwo Poleskiego Parku Narodowego sprzyja rozwojowi turystyki na terenie Gminy. Na omawianym terenie nie ma uciążliwego przemysłu, zanieczyszczającego środowisko.

Gminę cechują wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze, stwarzające podstawy do rozwoju turystyki. Obszar Gminy leży w środkowej części Pojezierza Łęczyńsko - Włodawskiego wchodzącej w skład Polesia Lubelskiego, które stanowi część pod prowincji Polesie Zachodnie. Najistotniejszą rolę odgrywa Poleski Park Narodowy, zlokalizowany w północnej części Gminy. Na terenie Gminy znajduje się również Poleski Park Krajobrazowy (stanowiący otulinę PPN), Poleski Obszar Chronionego

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Krajobrazu. Lasy i zadrzewienia zajmują ogółem ponad 31% powierzchni gminy. Na terenie Gminy znajduje się 5 obszary Natura 2000: "Bagno Bubnów" (PLB 060001), „Jeziora Uściwierskie” (PLH060009), „Krowie Bagno” (PLH060011) "Ostoja Poleska" (PLH060013), "Polesie" (PLB060019). Przez teren Gminy przepływa rzeka Włodawka, Występują liczne jeziora i stawy, z których większość wykorzystywana jest rekreacyjnie lub gospodarczo.

Mapa 1 Położenie gminy Urszulin na tle kraju, województwa lubelskiego i powiatu włodawskiego

2.2. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników

2.2.1. Analiza gminy Urszulin – sfera społeczna

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* stan kryzysowy danego obszaru gminy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych - w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

W związku z powyższym dokonano analizy ilościowej problemów w sferze społecznej na terenie gminy Urszulin. Obrazują ją następujące wskaźniki:

- Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia.
- Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa.
- Liczba przestępstw i wykroczeń.
- Aktywność społeczna.

Analizując problemy społeczne wzięto pod uwagę przede wszystkim dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Urszulinie, Urzędu Gminy Urszulin oraz dane GUS.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCA Z ZASIŁKÓW Z POWODU BEZROBOCIA

Bezrobocie jest zjawiskiem powszechnie znanym i jednym z najpilniejszych problemów społecznych. Związane to jest z likwidacją miejsc pracy, jakie dawały przedsiębiorstwa funkcjonujące na terenie Gminy, a także rolniczym charakterem gminy.

Jak wynika z danych GUS, liczba bezrobotnych w gminie Urszulin ma tendencję wzrostową w latach 2011-2013. Od 2014 r. notowany jest spadek liczby osób bezrobotnych. W 2015 roku liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Urszulin wynosiła 283 osób, w tym 145 kobiet. Należy przy tym zauważyć, iż dane obejmują jedynie bezrobotnych zarejestrowanych, a bezrobocie utajone

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

na terenie gminy Urszulin jest dużo większe. Powszechna jest w gminie „praca na czarno”. Spora liczba mieszkańców poszukuje pracy poza miejscem zamieszkania (emigracja zarobkowa do większych ośrodków, głównie miast) oraz poza granicami kraju.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Urszulinie wynika, iż jedną z najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej w gminie jest bezrobocie. Rodziny i osoby borykające się z brakiem możliwości zatrudnienia są jedną z najliczniejszych grup klientów Ośrodka. Z powodu bezrobocia, GOPS, udzielił w 2015 r. pomocy 104 osobom, co stanowi 2,5% populacji gminy.

W 2015 roku największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia pochodziła z następujących sołectw:

- Urszulin – 20 osób,
- Wytyczno – 17 osób.

Najmniejsza liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2015 roku zamieszkiwała obszar następujących sołectw:

- Jamniki, Kozubata, Wielkopole, Zabrodzie, Grabniak, Nowe Załucze, Łomnica, Sęków, Wiązowiec - 0 osób.

Tabela 1 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia w latach 2011-2015 w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		2011	2012	2013	2014	2015
		Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
1	Andrzejów	4	10	4	5	7
2	Babsk	12	10	11	9	8
3	Borysik	12	9	7	7	6
4	Dębowiec	8	7	3	1	1
5	Jamniki	3	3	0	0	0
6	Kozubata	3	1	0	0	0
7	Michałów	2	2	5	4	8
8	Przymiarki	2	2	1	1	1
9	Stare Załucze	7	3	2	3	7
10	Sumin	3	3	3	2	2
11	Urszulin	30	26	23	27	20
12	Wereszczyn	9	3	3	3	8
13	Wielkopole	6	3	0	0	0
14	Wincencin	15	7	12	11	10
15	Wola Wereszczyńska	1	2	2	2	2
16	Wólka Wytycka	5	3	6	6	4
17	Wytyczno	22	11	6	15	17
18	Zabrodzie	3	3	2	0	0
19	Zastawie	2	1	7	1	1
20	Zawadówka	2	1	3	3	2
21	Grabniak	0	0	0	0	0
22	Nowe Załucze	0	0	0	0	0
23	Łomnica	0	1	1	1	0
24	Sęków	0	0	0	0	0
25	Wiązowiec	0	0	0	0	0

Źródło: GOPS w Urszulinie

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Wskaźnik referencyjny dla kryterium wynosi: 4,16 osób ogółu korzystających z pomocy z powodu bezrobocia.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem społecznym dot. kryterium „liczby osób korzystających z zasiłków z powodu bezrobocia” należą sołectwa: Urszulin, Wytyczno, Wincencin.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia” – najwyższą liczbę punktów (3 pkt.) przyznano sołectwom: Andrzejów, Babsk, Michałów, Stare Załucze, Urszulin, Wereszczyn, Wincencin, Wytyczno. Na tych obszarach liczba ludności korzystającej z zasiłków z powodu bezrobocia jest najwyższa i znacznie przekracza wskaźnik referencyjny. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano sołectwom: Borysik, Wólka Wytycka. Na tych obszarach liczba ludności korzystającej z zasiłków z powodu bezrobocia jest równa lub niewiele wyższa niż średnia dla Gminy. W pozostałych sołectwach, gdzie liczba osób korzystających z zasiłków z powodu bezrobocia jest znacznie niższa niż wskaźnik referencyjny, przyznano najniższą liczbę punktów (1 pkt.).

Tabela 2 Negatywne zjawiska społeczne - liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	30	3	30	2	20	1	10	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	3	30	1	10	3	30	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	30	3	30	1	10	3	30	1	10

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	2	20	3	30	1	10	1	10	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10

Źródło: Opracowanie własne

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCA Z ZASIŁKÓW Z POWODU UBÓSTWA

Ubóstwo jest określane jako zjawisko społeczne, polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Ubóstwo jest złożonym zjawiskiem społecznym, powodowanym przez czynniki społeczno-ekonomiczne i demograficzne, a w szczególności przez problem bezrobocia, liczbę rodzin wielodzietnych i niepełnych, wskaźnik rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą, a także alkoholizm.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Urszulinie wynika, iż w 2015 r. z powodu ubóstwa udzielono pomocy 34 osobom.

W 2015 roku największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa pochodziła z następujących sołectw:

- Stare Załucze – 5 osób,
- Wytyczno – 5 osób.

Najmniejsza liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2015 roku zamieszkiwała obszar następujących sołectw:

- Borysik, Grabniak, Jamniki, Kozubata, Łomnica, Nowe Załucze, Wielkopole, Zabrodzie, Zastawie, Sęków, Wiązowiec - 0 osób,

Tabela 3 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa w latach 2011-2015 w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		2011	2012	2013	2014	2015
		Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
1	Andrzejów	0	1	3	1	1
2	Borysik	8	2	6	1	0
3	Dębowiec	0	2	2	1	1
4	Grabniak	1	0	0	0	0
5	Jamniki	0	0	0	0	0
6	Kozubata	5	0	0	0	0
7	Łomnica	0	1	1	0	0
8	Michałów	1	2	1	1	1
9	Nowe Załucze	0	0	0	0	0
10	Przymiarki	0	2	2	1	2
11	Stare Załucze	0	1	1	2	5
12	Sumin	0	0	0	0	1
13	Urszulin	0	10	6	3	4
14	Wereszczyn	1	2	3	2	3
15	Wielkopole	1	1	0	0	0
16	Wincencin	7	1	2	2	2
17	Wola Wereszczyńska	0	1	2	2	3
18	Wólka Wytycka	3	2	4	1	2
19	Wytyczno	6	11	7	6	5
20	Zabrodzie	0	0	0	0	0
21	Zawadówka	0	3	3	2	2
22	Zastawie	0	2	1	0	0
23	Babsk	0	3	3	1	2
24	Sęków	0	0	0	0	0
25	Wiązowiec	0	0	0	0	0

Źródło: GOPS w Urszulinie

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Wskaźnik referencyjny dla kryterium wynosi: 1,36 osób ogółu korzystających z pomocy z powodu ubóstwa.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem społecznym dot. kryterium „liczby osób korzystających z zasiłków z powodu ubóstwa” należą sołectwa: Stare Załucze, Wytyczno.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa” – najwyższą liczbę punktów (3 pkt.) przyznano sołectwom: Stare Załucze, Urszulin, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska, Wytyczno. Na tych obszarach liczba ludności korzystającej z zasiłków z powodu ubóstwa jest najwyższa i znacznie przekracza wskaźnik referencyjny. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano sołectwom: Andrzejów, Dębowiec, Michałów, Sumin, Wincencin, Wólka Wytycka, Zawadówka, Babsk. Na tych obszarach liczba ludności korzystającej z zasiłków z powodu ubóstwa jest niewiele wyższa lub niższa niż średnia dla Gminy. W pozostałych sołectwach, gdzie liczba osób korzystających z zasiłków z powodu ubóstwa jest znacznie niższa niż wskaźnik referencyjny, przyznano najniższą liczbę punktów (1 pkt.).

Tabela 4 Negatywne zjawiska społeczne - liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20	2	20	1	10	2	20	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10	2	20	1	10	3	30	2	20

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	3	30	3	30	1	10	2	20	3	30

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20	3	30	1	10	1	10	2	20

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10

Źródło: Opracowanie własne

LICZBA PRZESTĘPSTW I WYKROCZEŃ

Z danych statystycznych dotyczących działań prewencyjnych na terenie gminy Urszulin wynika, iż na obszarze Gminy zanotowano w 2015 r. łącznie 297 interwencji Policji. Liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni ostatnich lat. Są to najczęściej przypadki:

- kolizje i wypadki drogowe,
- kradzież mienia,
- zakłócenia ładu i porządku.

Najwięcej przypadków przestępstw i wykroczeń zanotowano w sołectwach:

- Urszulin – 98 przypadków, co stanowi 33% ogółu interwencji w gminie,
- Wola Wereszczyńska i Wytyczno – po 30 przypadków, co stanowi 10% ogółu interwencji w gminie

Najmniej przypadków przestępstw i wykroczeń zanotowano w sołectwach: Sęków, Wiązowiec (0 przypadków).

Tabela 5 Liczba wykroczeń w latach 2014-2015 w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		2014	2015
1	Andrzejów	10	9
2	Babsk	5	10
3	Borysik	4	10
4	Dębowiec	2	8
5	Grabniak	16	27
6	Jamniki	4	5
7	Kozubata	1	1
8	Łomnica	7	4
9	Michałów	3	3
10	Przymiarki		1
11	Sęków	0	0
12	Sumin	25	7
13	Urszulin	110	98
14	Wereszczyn	13	21

15	Wielkopole	4	9
16	Wiązowiec	2	0
17	Wincencin	6	4
18	Wólka Wytycka	2	1
19	Wola Wereszczyńska	19	30
20	Wytyczno	23	30
21	Zabrodzie	14	5
22	Zastawie	1	2
23	Nowe Załucze	2	3
24	Stare Załucze	10	7
25	Zawadówka	8	2

Źródło: Komisariat Policji w Urszulinie

Wskaźnik referencyjny dla kryterium wynosi: 11,8 ogółu liczby przypadków przestępstw i wykroczeń na terenie gminy Urszulin.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem społecznym dot. kryterium „liczba przestępstw i wykroczeń” należy sołectwo: Urszulin.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba przestępstw i wykroczeń”. Najwyższą punktacją (3 pkt.) przyznano w sołectwach: Grabniak, Urszulin, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska, Wytyczno. Na tych obszarach odnotowano najwyższą liczbę wykroczeń, która przekracza wartość wskaźnika referencyjnego. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano sołectwom: Andrzejów, Babsk, Borysik, Wielkopole. Na tych obszarach, liczba odnotowanych przestępstw i wykroczeń jest zbliżona do średniej dla całej Gminy. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano obszarom, gdzie odnotowano najmniejszą liczbę wykroczeń, a tym samym, znalazły się one zdecydowanie poniżej wskaźnika referencyjnego.

Tabela 6 Negatywne zjawiska społeczne - liczba przestępstw i wykroczeń

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	2	14	2	14	2	14	1	7	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21	3	21	2	14	1	7	3	21

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7	3	21	1	7	1	7	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21	1	7	1	7	1	7	1	7

Źródło: Opracowanie własne

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność społeczną można mierzyć m.in. aktywnością wyborczą oraz zaangażowaniem mieszkańców w działalność społeczną w organizacjach pozarządowych.

✓ *Aktywność wyborcza*

Analiza ostatnich wyborów do Parlamentu Europejskiego, samorządowych, parlamentarnych i prezydenckich, wskazuje iż aktywność wyborcza mieszkańców gminy Urszulin jest na poziomie zbliżonym do aktywności wyborczej mieszkańców powiatu krasnostawskiego.

Dane opracowane przez Państwową Komisję Wyborczą wskazują na wysoką aktywność wyborczą mieszkańców gminy Urszulin w wyborach samorządowych, które są z reguły najważniejsze dla życia samorządu terytorialnego, gdyż decydują o najistotniejszych sprawach mieszkańców Gminy oraz w wyborach prezydenckich, gdzie w obydwu przypadkach głosowanie odbywa się na konkretne lub znane osoby.

Mniejszym zainteresowaniem od wyborów samorządowych i prezydenckich cieszą się wybory do Parlamentu Europejskiego, w których w 2014 roku frekwencja na gminy Urszulin wynosiła 18,32%.

Najniższą frekwencję wyborczą w Gminie odnotowano przy wyborach parlamentarnych w 2015 roku (16,77%).

Tabela 7 Frekwencja w wyborach w gminie Urszulin oraz powiecie włodawskim (%)

Rok wyborów	2014	2014	2015	2015
Rodzaj wyborów	Parlament Europejski	Samorządowe	Parlamentarne	Prezydenckie II tura
Gmina Urszulin	18,32	55,47	16,77	52,93
Powiat włodawski	20,20	52,44	15,91	49,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pkw.gov.pl

Nie można ocenić frekwencji wyborczej w poszczególnych sołectwach na terenie gminy Urszulin, gdyż okręgi wyborcze nie pokrywają się z granicami sołectw. Gmina podzielona jest na 5 obwodów wyborczych. W wyborach samorządowych w 2014 r., frekwencja w poszczególnych obwodach kształtowała się następująco:

- Obwód nr 1 Szkoła Podstawowa w Wytycznie: Wytyczno, Wólka Wytyczna – frekwencja 57,28%;
- Obwód nr 2 Zespół Szkół w Urszulinie (Gminazjum): Urszulin – frekwencja 59,8%;
- Obwód nr 3 Szkoła Podstawowa w Wereszczynie: Borysik, Wereszczyn, Zastawie, Przymiarki, Sęków, Wielkopole – frekwencja 47,45%;
- Obwód nr 4 Szkoła Podstawowa w Woli Wereszczyńskiej: Jamniki, Łomnica, Wola Wereszczyńska, Babsk, Zawadówka – frekwencja 52,69%;
- Obwód nr 5 Świetlica OSP Urszulin: Michałów, Wiązowec, Andrzejów, Wincencin, Dębowiec, Kozubata, Sumin, Zabrodzie, Grabniak, Nowe Załucze, Stare Załucze – frekwencja 55,82%.

✓ Organizacje pozarządowe

Za jeden z mierników poziomu rozwoju społeczeństwa gminy uważana jest liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na jej obszarze. Na terenie gminy Urszulin działa wiele podmiotów z sektora organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych.

Tabela 8 Organizacje społeczne działające na terenie Gminy Urszulin

	Wyszczególnienie (sołectwo)	Organizacje pozarządowe
1	Andrzejów	Ochotnicza Straż Pożarna
2	Babsk	Brak organizacji
3	Borysik	Brak organizacji
4	Dębowiec	Stowarzyszenie Sympatyków Poleskiego Dębowca
5	Grabniak	Brak organizacji
6	Jamniki	Brak organizacji
7	Kozubata	Brak organizacji
8	Łomnica	Stowarzyszenie „Nad Pivonią”

9	Michałów	Brak organizacji
10	Przymiarki	Brak organizacji
11	Sęków	Brak organizacji
12	Sumin	Brak organizacji
13	Urszulin	<ul style="list-style-type: none"> • Integracyjne Stowarzyszenie na rzecz dzieci niepełnosprawnych • Stowarzyszenie „Razem Łatwiej” • Ochotnicza Straż Pożarna
14	Wereszczyn	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie „Wereszczyński Gościniec” • Stowarzyszenie „Poleska Dolina Miłosierdzia” • Ochotnicza Straż Pożarna
15	Wielkopole	Brak organizacji
16	Wiązowiec	Brak organizacji
17	Wincencin	Brak organizacji
18	Wólka Wytycka	Brak organizacji
19	Wola Wereszczyńska	Ochotnicza Straż Pożarna
20	Wytyczno	<ul style="list-style-type: none"> • Koło Gospodyń Wiejskich • Ochotnicza Straż Pożarna
21	Zabrodzie	Stowarzyszenie „Skarby Ziemi Poleskiej”
22	Zastawie	Brak organizacji
23	Nowe Załucze	Ochotnicza Straż Pożarna
24	Stare Załucze	Brak organizacji
25	Zawadówka	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie „Pod Wiatrakiem” • Ochotnicza Straż Pożarna

Źródło: UG Urszulin

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „aktywność społeczna”.

Najwyższą punktacją (3 pkt.) przyznano w sołectwach: Babsk, Borysik, Grabniak, Jamniki, Kozubata, Michałów, Przymiarki, Sęków, Sumin, Wielkopole, Wiązowiec, Wincencin, Wólka Wytycka, Zastawie, Stare Załucze. W tych sołectwach nie działają organizacje pozarządowe i aktywność społeczna jest na najniższym poziomie. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano sołectwom: Andrzejów, Dębowiec, Łomnica, Wola Wereszczyńska, Zabrodzie, Nowe Załucze. W tych sołectwach funkcjonuje po jednej organizacji. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie działa najwięcej organizacji pozarządowych i aktywność społeczna jest najwyższa. Są to sołectwa: Urszulin, Wereszczyn, Wytyczno, Zawadówka.

Tabela 9 Negatywne zjawiska społeczne – aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	2	16	3	24	3	24	2	16	3	24

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24	3	24	3	24	3	24	3	24

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	1	8	1	8	3	24	3	24	2	16

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24	1	8	2	16	3	24	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska społeczne	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24	2	16	2	16	3	24	3	24

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ

Ustalono, że wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w obszarach, które osiągnęły 85 punktów i powyżej, średnie natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w obszarach, które osiągnęły 84-55 punktów, zaś niskie natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w obszarach, które osiągnęły poniżej 55 punktów.

Z analizy danych w sferze społecznej oraz zgodnie z sumą otrzymanych punktów wynika, że największe natężenie zidentyfikowanych problemów społecznych występuje w sołectwach: Babsk, Stare Załucze, Urszulin, Wereszczyn, Wytyczno. Średnie natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w sołectwach: Andrzejów, Borysik, Michałów, Sumin, Wielkopole, Wincencin, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Grabniak. Natomiast najniższe natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w sołectwach: Dębowiec, Jamniki, Kozubata, Przymiarki, Zabrodzie, Zastawie, Zawadówka, Nowe Załucze, Łomnica, Sęków, Wiązowiec.

Obszary o najwyższym i średnim natężeniu zidentyfikowanych problemów społecznych wymagają podjęcia działań naprawczych.

Tabela 10 Negatywne zjawiska społeczne – dane uwzględniające analizowane kryteria

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Razem	Suma
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	3	80	3	30	88	2	20	68	1	10	53	1	10	51
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20		2	20		1	10		2	20		1	10	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	2	14		2	14		2	14		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	2	16		3	24		3	24		2	16		3	24	

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Żalucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	51	3	30	81	1	10	51	3	30	91	1	10	61
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10		2	20		1	10		3	30		2	20	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24		3	24		3	24		3	24		3	24	

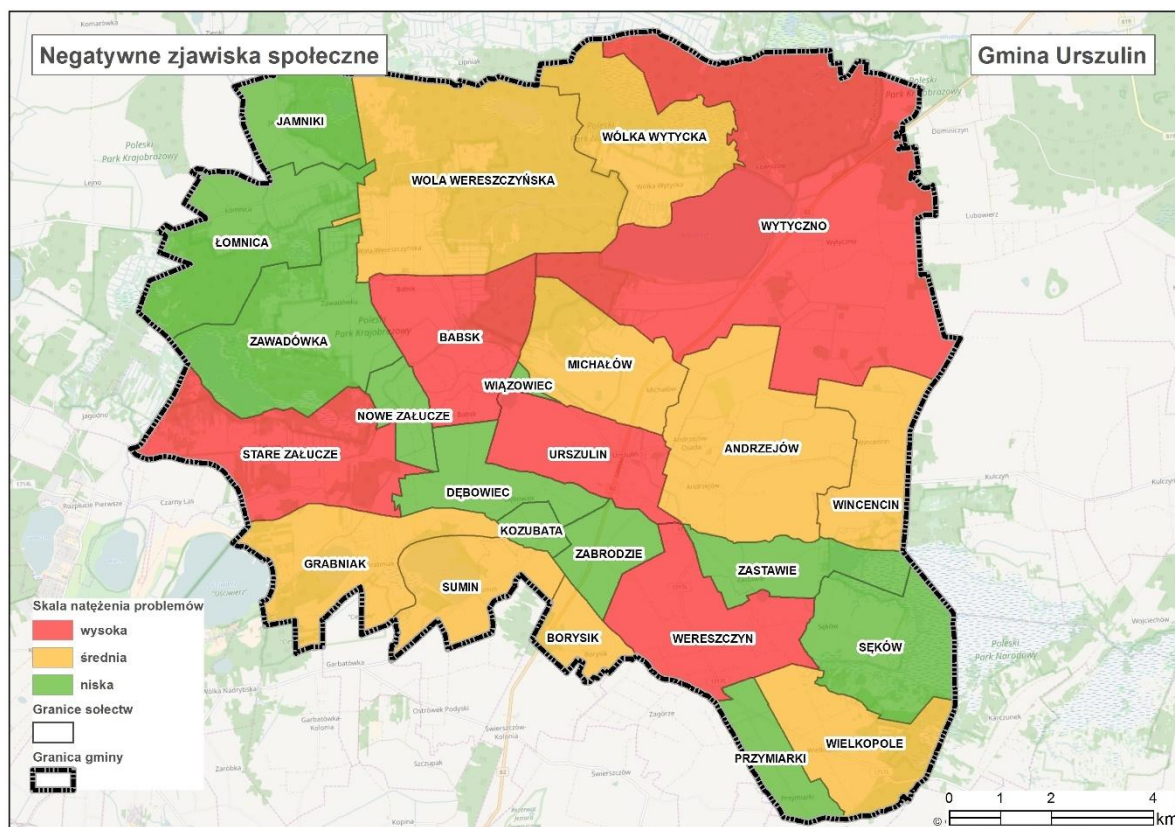
Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	30	89	3	30	89	1	10	58	3	30	81	1	10	77
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	3	30		3	30		1	10		2	20		3	30	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21		3	21		1	7		1	7		3	21	
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	1	8		1	8		3	24		3	24		2	16	

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	2	20	71	3	30	89	1	10	43	1	10	51	1	10	45
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20		3	30		1	10		1	10		2	20	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7		3	21		1	7		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24		1	8		2	16		3	24		1	8	

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Załucze			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	65	1	10	43	1	10	43	1	10	47	1	10	51
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10		1	10		1	10		1	10		1	10	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8	3	24		2	16		2	16		3	24		3	24	

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

2.2.2. Analiza gminy Urszulin – sfera gospodarcza

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, stan kryzysowy danego obszaru gminy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Analizując sferę gospodarczą wzięto pod uwagę negatywne zjawiska dotyczące niskiego stopnia przedsiębiorczości. Poddane analizie dane pochodzą przede wszystkim z Urzędu Gminy Urszulin oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

LICZBA ZAREJESTROWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Gmina Urszulin to typowa gmina rolnicza, gdzie główne źródła utrzymania mieszkańców to dochody z rolnictwa. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy jest słabo rozwinięty. Do głównych prywatnych podmiotów gospodarczych zatrudniających mieszkańców zaliczyć można:

- „Zajazd Drob” Ryszard Drob;
- Zakład Zadrzewień Zieleni i Rekultywacji „Abies” w Łomnicy;
- Maria Drob „Sklep Spożywczo – Przemysłowy”,
- NZOZ „AniMed”,
- NZOZ „Vita”,
- Zajazd i Stacja Paliw „HUZAR” w Urszulinie,
- Adam Wojcieszuk Produkcja Pieczywa.

Większość prywatnych firm działających na terenie Gminy to podmioty prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. Brakuje przedsiębiorstw, które dawałyby zatrudnienie większej liczbie mieszkańców Gminy. Na terenie gminy brak jest wyraźnej specjalizacji w dziedzinie przedsiębiorczości. Główną formą działalności gospodarczej jest działalność usługowa oparta o handel, działalność naprawczą, przetwórstwo oraz rzemiosło.

Potencjał istniejących przedsiębiorstw jest pośrednim wskaźnikiem obrazującym lokalne szanse na znalezienie zatrudnienia. Łączna liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy Urszulin w 2015 roku wynosiła 127 (na podstawie danych Urzędu Gminy).

Tabela 11 Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2011-2015

Wyszczególnienie (sołectwo)		2011		2012		2013		2014		2015	
		Liczba	% do ogółu	Liczba	% do ogółu	Liczba	% do ogółu	Liczba	% do ogółu	Liczba	% do ogółu
1	Wytyczno	7	5,14	7	5,55	7	5,64	7	5,93	7	5,51
2	Michałów	7	5,14	7	5,55	6	4,83	6	5,08	7	5,51
3	Urszulin	79	58	71	56,3	66	53,22	66	55,9	69	54,33
4	Grabniak	5	3,67	7	5,55	5	4,03	2	1,69	1	0,78
5	Babsk	2	1,47	2	1,58	3	2,41	2	1,69	3	2,36
6	Sumin	2	1,47	1	0,79	1	0,80	1	0,84	2	1,57
7	Zawadówka	3	2,20	2	1,58	2	1,61	3	2,54	3	2,36
8	Wola Wereszczyńska	4	2,94	4	3,17	4	3,22	4	3,38	4	3,14
9	Stare Załucze	4	2,94	4	3,17	3	2,41	3	2,54	4	3,14
10	Wielkopole	2	1,47	2	1,58	2	1,61	2	1,69	2	1,57
11	Wereszczyn	7	5,14	8	6,34	7	5,64	6	5,08	7	5,51
12	Łomnica	5	3,67	5	3,96	4	3,22	5	4,23	5	3,93
13	Zabrodzie	3	2,20	3	2,38	3	2,41	3	2,54	4	3,14
14	Sęków	3	2,20	2	1,58	2	1,61	1	0,84	1	0,78
15	Andrzejów	3	2,20	3	2,38	3	2,41	1	0,84	1	0,78
16	Nowe Załucze	1	0,73	1	0,79	1	0,80	1	0,84	2	1,57
17	Wólka Wytycka	1	0,73	1	0,79	1	0,80	1	0,84	1	0,78
18	Wincencin	0	0	0	0	1	0,80	0	0	0	0
19	Borysik	0	0	0	0	2	1,61	3	2,54	3	2,36
20	Dębowiec	0	0	0	0	1	0,80	1	0,84	1	0,78
21	Jamniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Kozubata	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

23	Przymiarki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Wiązowiec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Zastawie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: UG Urszulin

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Dla kryterium obliczono wskaźnik referencyjny $-5,08$ ogółu firm zarejestrowanych w Gminie. Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem gospodarczym dot. kryterium „liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw” należą sołectwa: Wincencin, Jamniki, Kozubata, Przymiarki, Wiązowiec, Zastawie.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw”. Najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano sołectwom, gdzie jest najmniejsza liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w stosunku do ogółu przedsiębiorstw w Gminie. Są to sołectwa: Wincencin, Jamniki, Kozubata, Przymiarki, Wiązowiec, Zastawie, Grabniak, Babsk, Sumin, Zawadówka, Wielkopole, Sęków, Andrzejów, Wólka Wytycka, Borysik, Dębowiec. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w stosunku do ogółu przedsiębiorstw w Gminie jest nieco wyższa lub nieco niższa niż wskaźnik referencyjny. Są to sołectwa: Wola Wereszczyńska, Stare Załucze, Łomnica, Zabrodzie, Nowe Załucze. Natomiast najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw jest najwyższa i przekracza znacznie wartość wskaźnika referencyjnego. Ma miejsce w sołectwach: Urszulin, Wytyczno, Michałów, Wereszczyn.

Tabela 12 Negatywne zjawiska gospodarcze – liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	3	21	3	21	3	21	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	1	7	3	21	2	14	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	1	7	1	7	3	21	3	21	2	14

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	1	7	2	14	3	21	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	2	14	2	14	3	21	3	21

Źródło: Opracowanie własne

LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW WYREJESTROWANYCH

Łączna liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych z terenu gminy Urszulin w 2015 r. wyniosła 4 firm. Jest to spadek w stosunku do poprzednich lat.

Należy przy tym zwrócić uwagę, iż przeważającej większości firm prywatnych działających na terenie Gminy są to podmioty prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. Nie rozwiązuje to zatem problemu jakim jest brak miejsc pracy, a co za tym idzie, mieszkańcy muszą szukać zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

Tabela 13 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych w latach 2011-2015 w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		2011	2012	2013	2014	2015
1	Michałów	1	0	1	0	0
2	Urszulin	23	12	8	3	2
3	Wola Wereszczyńska	1	0	0	0	
4	Borysik	1	0	0	0	0
5	Łomnica	2	0	0	1	0
6	Sęków	3	1	1	0	0
7	Zawadówka	2	0	0	0	0
8	Wereszczyn	5	0	1	1	1
9	Babsk	1	0	0	1	0
10	Wielkopole	1	0	0	0	0
11	Stare Załucze	2	0	2	1	0
12	Grabniak	1	0	0	3	0
13	Zabrodzie	1	0	0	0	0
14	Nowe Załucze	1	0	1	0	0
15	Wytyczno	0	1	1	2	1
16	Sumin	0	1	0	0	0
17	Andrzejów	0	1	0	2	0
18	Wincencin	0	0	1	0	0
19	Zastawie	0	0	1	0	0
20	Dębowiec	0	0	0	0	0
21	Wólka Wytycka	0	0	0	0	0
22	Jamniki	0	0	0	0	0
23	Kozubata	0	0	0	0	0
24	Przymiarki	0	0	0	0	0
25	Wiązowiec	0	0	0	0	0

Źródło: UG Urszulin

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw”. Najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano w sołectwach: Urszulin, Wereszczyn, Wytyczno. Są to jedyne sołectwa, w których w 2015 r. zostały wyrejestrowane firmy i taka tendencja wyrejestrowywania widoczna jest też w poprzednich latach.

W pozostałych sołectwach, gdzie w 2015 roku nie wyrejestrowano żadnej firmy (i podobna sytuacja miała miejsce w poprzednich latach), przyznano najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.).

Tabela 14 Negatywne zjawiska gospodarcze – liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	3	24	3	24	1	8	1	8	1	8

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8	3	24	1	8	1	8	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARCZEJ

Ustalono, że wysokie natężenie negatywnych zjawisk gospodarczych występuje w obszarach, które osiągnęły 30 punktów i powyżej, średnie natężenie negatywnych zjawisk gospodarczych występuje w obszarach, które osiągnęły 20-29 punktów, zaś niskie natężenie negatywnych zjawisk gospodarczych występuje w obszarach, które osiągnęły 19 punktów i poniżej.

Z analizy danych w sferze gospodarczej oraz zgodnie z sumą otrzymanych punktów wynika, że największe natężenie zidentyfikowanych problemów gospodarczych występuje w sołectwach: Urszulin, Wereszczyn, Wytyczno. Średnie natężenie negatywnych zjawisk gospodarczych występuje w sołectwach: Andrzejów, Babask, Borysik, Dębowiec, Jamniki, Kozubata, Przymiarki, Sumin, Wincencin, Wielkopole, Wólka Wytycka, Zastawie, Zawadówka, Stare Załucze, Wola Wereszczyńska, Zabrodzie, Grabniak, Nowe Załucze, Łomnica, Sęków, Wiązowiec. Natomiast najniższe natężenie negatywnych zjawisk gospodarczych występuje w sołectwie Michałów.

Obszary o najwyższym i średnim natężeniu zidentyfikowanych problemów gospodarczych wymagają podjęcia działań naprawczych.

Tabela 15 Negatywne zjawiska gospodarcze – dane uwzględniające analizowane kryteria

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	3	21	29	3	21	29	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8		1	8	

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Załucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	1	7	15	3	21	29	2	14	22	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8		1	8	

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	1	7	31	1	7	31	3	21	29	3	21	29	2	14	22
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	3	24		3	24		1	8		1	8		1	8	

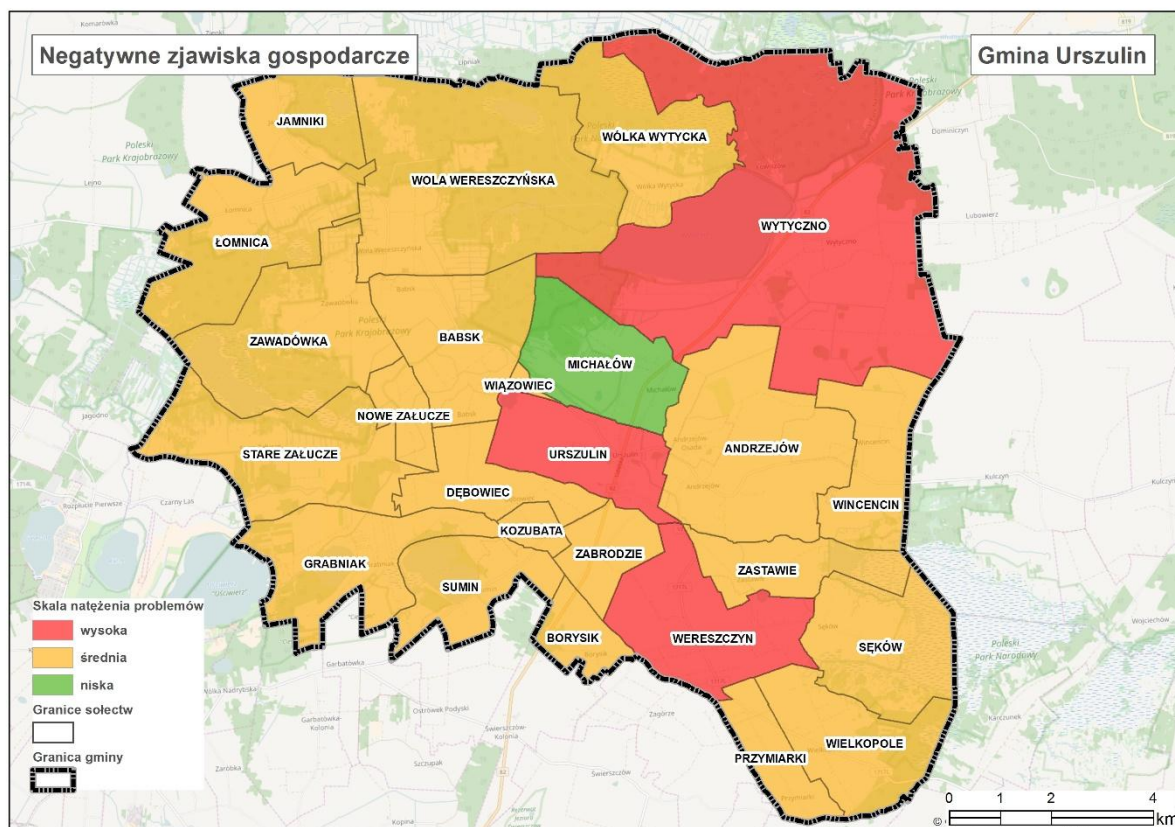
Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	1	7	31	2	14	22	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		3	24		1	8		1	8		1	8	

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Załucze			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	2	14	22	2	14	22	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8		1	8	

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

2.2.3. Analiza gminy Urszulin – sfera środowiskowa

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 stan kryzysowy danego obszaru gminy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

W procesie analizy wzięto pod uwagę przede wszystkim dane z Urzędu Gminy Urszulin.

Ze względu na ograniczoną liczbę danych ilościowych dla poszczególnych sołectw, analizując aspekty środowiskowe skupiono się w szczególności na negatywnych zjawiskach dotyczących obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (azbestu) oraz ilości dzikich wysypisk śmieci zlokalizowanych na terenie gminy Urszulin. Analizę uzupełniono o informacje dotyczące środowiska naturalnego oraz ocenę stanu środowiska naturalnego i identyfikację zagrożeń na terenie gminy Urszulin.

ILOŚĆ ODPADÓW STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI LUB STANU ŚRODOWISKA – AZBEST

Wyroby zawierające azbest, znajdujące się na terenie gminy Urszulin to płyty azbestowe (eternit) stosowane w budownictwie.

Z przeprowadzonej inwentaryzacji pokryć dachowych zawierających azbest wynika, że na terenie Gminy, pokrycia takie znajdują się przede wszystkim na budynkach mieszkalnych i gospodarczych będących własnością osób prywatnych. Zdecydowanie mniej jest budynków osób prawnych, w tym użyteczności publicznej, zawierających wyroby azbestowe. Łączna ilość azbestu przewidywana do usunięcia wynosi 1 944 151,36 m², z czego 1 941 412,90 m² z budynków osób prywatnych.

Największa powierzchnia płyt azbestowych pozostałych do usunięcia znajduje się na terenie sołectw:

- Wola Wereszczyńska – 891 627,00 m²;
- Wincencin – 806 070,38 m²;
- Wytuczno – 38 166,36 m²;
- Wereszczyn – 35 373,63 m²;
- Urszulin - 23 794,99 m².

Najmniejsza ilość płyt znajduje się na terenie sołectw:

- Borysik – 1 687,27 m²,
- Kozubata – 1 841,36 m².

Tabela 16 Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest

Wyszczególnienie (sołectwo)		Rodzaje wyrobów zawierających azbest	Podmiot (os. prawna, os. fizyczna)	Przewidywana do usunięcia ilość (kg)
1	Andrzejów	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska	497,38
			Własności prywatne gospodarzy	11690
2	Babsk	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	8938,90
3	Borysik	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	1687,27
4	Dębowiec	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	5500
5	Grabniak	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	9561,54
6	Jamniki	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	4999,45
7	Kozubata	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	1841,36
8	Łomnica	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	11116,81
9	Michałów	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	9124,09
10	Przymiarki	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	3383,81
11	Sęków	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	5912,36
12	Sumin	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	5689,09
13	Urszulin	Płyty azbestowe	Gminny Zakład Usług Komunalnych	583,63
			Własności prywatne gospodarzy	23211,36
14	Wereszczyn	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska	460
			Własności prywatne gospodarzy	34913,63
15	Wielkopole	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	5712,81
16	Wiązowiec	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	3500
17	Wincencin	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska	198,38
			Własności prywatne gospodarzy	805872
18	Wólka Wytycka	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska	247,25
			Własności prywatne gospodarzy	21209,90
19	Wola Wereszczyńska	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	891627
20	Wytyczno	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	38166,36

21	Zabrodzie	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska Własności prywatne gospodarzy	208,44 9216,90
22	Zastawie	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	4776,36
23	Nowe Załucze	Płyty azbestowe	Świetlica wiejska Własności prywatne gospodarzy	543,38 8692,18
24	Stare Załucze	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	4944,54
25	Zawadówka	Płyty azbestowe	Własności prywatne gospodarzy	10125,18

Źródło: UG Urszulin

Dla kryterium obliczono wskaźnik referencyjny, który wynosi 77 766,05 m² ogółu ilości odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska - azbest.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk środowiskowych dot. kryterium „ilości odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest” należą sołectwa: Wincencin, Wola Wereszczyńska.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest”.

Najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano sołectwom, gdzie ilość azbestu do usunięcia jest największa i znacznie przekracza wskaźnik referencyjny. Są to sołectwa: Wincencin, Wola Wereszczyńska. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie ilość azbestu do usunięcia jest niższa niż wartość wskaźnika referencyjnego ale jednocześnie jest to ilość znacznie wyższa i wyróżniająca się na tle innych sołectw. Są to sołectwa: Wereszczyn, Urszulin, Wytyczno. Natomiast najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w pozostałych sołectwach, gdzie występuje najmniejsza ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska, znacznie mniejsza niż wskaźnik referencyjny.

Tabela 17 Negatywne zjawiska środowiskowe - ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Załucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	2	6	6	2	6	6	1	3	3	3	9	9	3	9	9

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	3	2	6	6	1	3	3	1	3	3	1	3	3

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Ząbce			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3

Źródło: Opracowanie własne

ŚRODOWISKO NATURALNE

Na terenie gminy Urszulin znajduje się wiele różnorodnych typów obszarów chronionych. Są to:

- Poleski Park Narodowy, na terenie Gminy zajmuje powierzchnię 5082 ha, co stanowi 52,1% całego obszaru Parku, która wynosi 9762 ha. Do najcenniejszych elementów środowiska biotycznego Parku należą: tereny podmokłe; niskie, przejściowe i wysokie torfowiska;
- Poleski Park Krajobrazowy – pełni rolę osłonową wobec PPN. Na terenie Gminy Urszulin leży 3104 ha, czyli ponad 60% obszaru Poleskiego Parku Krajobrazowego;
- Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmuje południowo zachodnią część Gminy Urszulin (rejon jezior Uściwierz, Rotcze i Sumin) oraz okolice jeziora Płotycze k/Urszulina i północną część torfowiska Krowie Bagno;
- Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie powołany dla ochrony zasobów wodnych i osobliwości ekologicznych, zwłaszcza ekosystemów wodnych i torfowiskowych oraz wysokich walorów rekreacyjnych jezior i lasów;
- obszar Gminy Urszulin wchodzi w całości w skład Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie. Rezerwat rozciąga się na obszarze prawie 200 tys. km² – polska strefa Rezerwatu ma łączną powierzchnię niemal 140000 ha;
- Obszary Natura 2000 - na terenie Gminy znajdują się obszary: Bagno Bubnów PLB060001, Jeziora Uściwierskie PLH060009, Krowie Bagno PLH060011, Ostoja Poleska PLH060013, Polesie PLB060019.

Przez teren Gminy przepływa rzeka Włodawka, Występują liczne jeziora i stawy, z których większość wykorzystywana jest rekreacyjnie lub gospodarczo.

OCENA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO I IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

Bardzo ważnym elementem utrzymującym równowagę w środowisku przyrodniczym są lasy. Należy zatem zaznaczyć, że utrzymanie wysokiego poziomu lesistości w granicach gminy Urszulin stanowi istotny element równowagi w środowisku przyrodniczym i znacząco wpływa na zrównoważony rozwój Gminy. Na 17 214 ha powierzchni Gminy, 4 622 ha zajmują lasy (lesistość 26,8%).

Jakość powietrza na terenie gminy Urszulin jest zadowalająca, nie występują przekroczenia szkodliwych związków w powietrzu. Na jej terenie brak jest większych zakładów przemysłowych, emitujących zanieczyszczenia gazowe czy też pyły. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe oraz pochodzące ze źródeł tzw. niskiej emisji.

ILOŚĆ DZIKICH WYSYPISK ŚMIECI

Od lipca 2013 roku, zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. Nr poz. 391), odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych na terenie gminy Urszulin zajmuje się podmiot zewnętrzny wyłoniony zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

W oparciu o nową ustawę oraz z podjętymi przez Radę Gminy Urszulin uchwałami, każdy właściciel nieruchomości położonej na terenie gminy Urszulin został zobowiązany złożyć do Wójta Gminy Urszulin deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Nowy system gospodarki odpadami ma na celu objęcie wszystkich mieszkańców systemem zbierania odpadów oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Wyłoniona w przetargu firma obsługuje mieszkańców Gminy, z których większość segreguje odpady. Zbierane są one w różnokolorowych workach. Odpady komunalne odbierane są z terenu gminy zgodnie z obowiązującym harmonogramem wywozu nieczystości.

Do 2009 r. na terenie gminy Urszulin istniało komunalne składowisko śmieci w miejscowości Andrzejów, administrowane przez Urząd Gminy w Urszulinie. Całkowita powierzchnia terenu składowiska to 1,29 ha. Składowisko zostało zamknięte pod koniec 2009 roku, gdyż nie spełniało wymogów ustawowych, przewidzianych do osiągnięcia.

Na terenie Gminy wciąż powstają też dzikie wysypiska śmieci, które negatywnie wpływają na życie ludzi i zwierząt oraz na środowisko i walory estetyczne krajobrazu. Dzikie wysypiska są systematycznie likwidowane. Likwidacja polega na zebraniu ze wskazanych terenów wszelkich odpadów, również wielkogabarytowych (w tym gruzu, elementów betonowych, nadmiaru ziemi, części samochodowe, sprzęt RTV i AGD odpady poremontowe, sanitariaty, meble, odzież, pościel, odpady roślinne) wraz z ich niezwłocznym wywozem na wysypisko.

Dzikie wysypiska istnieją na terenie sołectw:

- Babsk,
- Wola Wereszczyńska,
- Stare Załucze.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „ilość dzikich wysypisk śmieci”.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem technicznym dot. kryterium „ilość dzikich wysypisk śmieci” należą sołectwa: Babsk, Wola Wereszczyńska, Stare Załucze. Tym sołectwom przyznano najwyższą punktację (3 pkt.).

Jeden punkt przyznano pozostałym sołectwom, na obszarach których nie odnotowano istnienia dzikich wysypisk.

Tabela 18 Negatywne zjawiska środowiskowe - ilość dzikich wysypisk śmieci

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2	3	6	1	2	1	2	1	2

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2	1	2	1	2	3	6	1	2

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2	1	2	1	2	1	2	3	6

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE PROBLEMÓW W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Ustalono, że wysokie natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych występuje w obszarach, które osiągnęły 11 - 15 punktów, średnie natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych występuje w obszarach, które osiągnęły 6 - 10 punktów, zaś niskie natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych występuje w obszarach, które osiągnęły 5 punktów.

Z analizy danych w sferze środowiskowej oraz zgodnie z sumą otrzymanych punktów wynika, że największe natężenie zidentyfikowanych problemów środowiskowych występuje w sołectwach: Wincencin, Wola Wereszczyńska. Średnie natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych występuje w sołectwach: Babsk, Stare Załucze, Urszulin, Wereszczyn, Wytyczno. Natomiast najniższe natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych występuje w sołectwach: Andrzejów, Borysik, Dębowiec, Jamniki, Kozubata, Przymiarki, Michałów, Sumin, Wielkopole, Wólka Wytycka, Zabrodzie, Zastawie, Zawadówka, Grabniak, Nowe Załucze, Łomnica, Sęków, Wiązowiec.

Obszary o najwyższym i średnim natężeniu zidentyfikowanych problemów środowiskowych wymagają podjęcia działań naprawczych.

Tabela 19 Negatywne zjawiska środowiskowe - dane uwzględniające analizowane kryteria

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	9	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		3	6		1	2		1	2		1	2	

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Załucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	9	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		3	6		1	2	

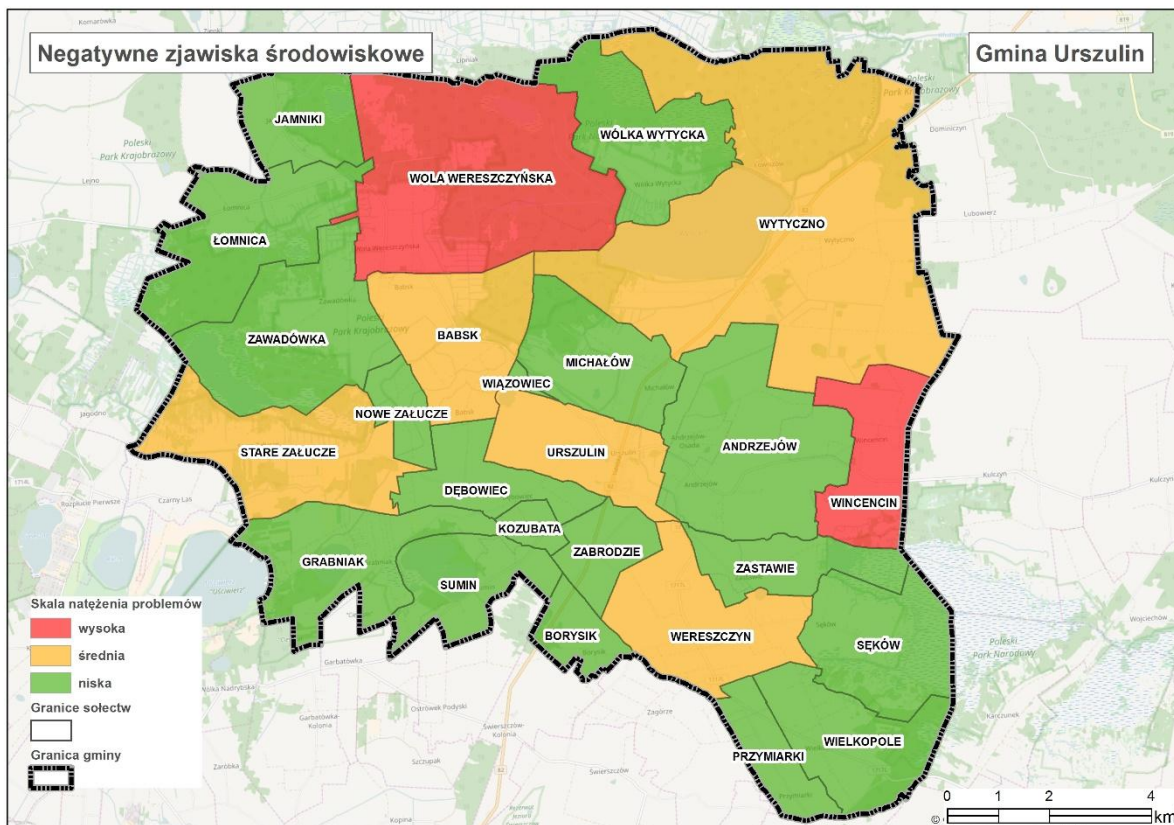
Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	2	6	8	2	6	8	1	3	5	1	3	11	1	3	15
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2		3	6	

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	2	6	8	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2		1	2	

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Załucze			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2		1	2	

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

2.2.4. Analiza gminy Urszulin – sfera techniczna

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, stan kryzysowy danego obszaru miasta spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z innych sfer, w tym: technicznej, a w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W związku z powyższym dokonano analizy ilościowej problemów w sferze technicznej na terenie gminy Urszulin w następującym zakresie:

1. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki.
2. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki.
3. Stan infrastruktury drogowej – luki w infrastrukturze.
4. Stan obiektów użyteczności publicznej - luki w infrastrukturze.

Dostęp i stan infrastruktury technicznej oddziałują w wysokim stopniu na jakość życia społeczności mieszkającej na danym obszarze. Jest też bardzo ważny czynnik wpływający na atrakcyjność i konkurencyjność gminy oraz jej rozwój.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Stopień skanalizowania gminy Urszulin jest dość niski – do sieci kanalizacyjnej podłączone są jedynie sołectwa: Dębowiec, Grabniak, Kozubata, Michałów, Sumin, Urszulin, Andrzejów. Na terenach nie objętych systemem kanalizacji zbiorczej gospodarka ściekowa prowadzona jest za pomocą zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Według danych GUS, sieć kanalizacji sanitarnej w Gminie ma długość 51,4 km, liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 690 szt. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 1 123 osób.

W Gminie funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 296,1 m³/dobę.

Tabela 20 Sieć kanalizacyjna w gminie Urszulin 2015 r.

Wyszczególnienie (sołectwo)		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	Ludność korzystająca z sieci kanalizacji sanitarnej (osoba)	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
1	Babsk			
2	Dębowiec	24	72	43,37
3	Grabniak	272	72	42,86
4	Jamniki			
5	Kozubata	11	17	48,57
6	Łomnica			
7	Michałów	25	88	50,29
8	Nowe Załucze			
9	Stare Załucze			
10	Sumin	99	30	44,78
11	Urszulin	241	815	76,45
12	Wiązowiec			
13	Wola Wereszczyńska			
14	Wólka Wytycka			
15	Wytyczno			
16	Zabrodzie			
17	Zawadówka			
18	Andrzejów	18	29	14,50
19	Borysik			
20	Przymiarki			
21	Sęków			
22	Wereszczyn			
23	Wielkopole			
24	Wincencin			
25	Zastawie			

Źródło: UG Urszulin

Dla kryterium obliczono wskaźnik referencyjny, który wynosi 12,8% ogółu mieszkańców korzystających z instalacji.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem technicznym dot. kryterium udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej należą wszystkie sołectwa, na terenie których nie funkcjonuje sieć kanalizacyjna.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki” – najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano sołectwom: Zabrodzie, Nowe Załucze, Stare Załucze, Borysik, Wereszczyn, Wielkopole, Babsk, , Jamniki, Łomnica, Wiązowiec, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Wytyczno, Zabrodzie, Zawadówka, Przymiarki, Sęków, Wincencin, Zastawie. Na tych obszarach, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosi 0%. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwie Andrzejów - odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w tym sołectwie jest niewiele wyższy niż średnia dla Gminy. Natomiast najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach: Dębowiec, Grabniak, Kozubata, Michałów, Sumin, Urszulin. W tych sołectwach odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej jest największy i znacznie przewyższa wskaźnik referencyjny.

Tabela 21 Negatywne zjawiska techniczne - udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	2	6	3	9	3	9	1	3	3	9

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej- luki	3	1	3	1	3	3	9	3	9	1	3

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej- luki	3	1	3	3	9	3	9	3	9	3	9

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej- luki	3	3	9	3	9	3	9	3	9	3	9

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej- luki	3	1	3	3	9	3	9	3	9	3	9

Źródło: Opracowanie własne

SIEĆ WODOCIĄGOWA

System wodociągów w gminie Urszulin jest bardzo dobrze rozwinięty i zabezpiecza potrzeby mieszkańców. Do sieci podłączone są wszystkie sołectwa. Mieszkańcy, którzy nie korzystają z sieci wodociągowej, korzystają z zaopatrzenia w wodę z przydomowych studni głębinowych.

Według danych GUS, sieć wodociągowa w gminie Urszulin ma długość 117 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 1 103 szt. Z sieci wodociągowej korzysta 3 637 osób.

Tabela 22 Sieć wodociągowa w gminie Urszulin 2015 rok

Wyszczególnienie (sołectwo)		Przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osoba)	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
1	Babsk	28	113	66,86
2	Dębowiec	39	144	86,75
3	Grabniak	36	139	82,74
4	Jamniki	15	56	77,78
5	Kozubata	14	29	82,86
6	Łomnica	33	97	89,81
7	Michałów	48	147	84,00
8	Nowe Załucze	20	82	78,10
9	Stare Załucze	32	107	80,45
10	Sumin	23	53	79,10
11	Urszulin	301	1004	94,18
12	Wiązowiec	19	61	92,42
13	Wola Wereszczyńska	31	107	84,25
14	Wólka Wytycka	25	74	78,72
15	Wytyczno	133	419	80,58
16	Zabrodzie	55	159	93,53
17	Zawadówka	35	117	82,98
18	Andrzejów	61	199	99,5
19	Borysik	7	38	67,86
20	Przymiarki	16	41	73,21
21	Sęków	13	55	83,33
22	Wereszczyn	60	177	90,77
23	Wielkopole	19	74	92,50
24	Wincencin	22	83	74,77
25	Zastawie	18	62	77,50

Źródło: UG Urszulin

Wskaźnik referencyjny dla kryterium wynosi: 82,9% ogółu mieszkańców korzystających z instalacji.

Z analizy danych wynika, iż do obszarów charakteryzujących się najwyższym negatywnym zjawiskiem technicznym dot. kryterium „udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki” należą sołectwa: Babsk, Borysik.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki” – najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano w sołectwach Babsk, Borysik, Jamniki, Nowe Załucze, Sumin, Wólka Wytycka, Przymiarki, Wincencin, Zastawie. Na tych obszarach, odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej jest najmniejszy i znacznie niższy niż wartość wskaźnika referencyjnego. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Grabniak, Kozubata, Michałów, Stare Załucze, Wola Wereszczyńska, Wytyczno, Zawadówka, Sęków. Na tych obszarach, odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej jest porównywalny do wartości wskaźnika referencyjnego. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie stopień zwodociągowania jest najwyższy i znacznie przekracza wskaźnik referencyjny. Są to sołectwa: Dębowiec, Łomnica, Urszulin, Wiązowiec, Zabrodzie, Andrzejów, Wereszczyn, Wielkopole.

Tabela 23 Negatywne zjawiska techniczne - udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki	3	1	3	3	9	3	9	1	3	3	9

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	2	6	2	6	3	9	2	6	3	9

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	1	3	1	3	1	3	3	9	2	6

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	3	9	2	6	1	3	3	9	2	6

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	2	6	3	9	1	3	2	6	1	3

Źródło: Opracowanie własne

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Układ podstawowy dróg publicznych w gminie Urszulin tworzą odcinki dróg - krajowej oraz sieci powiatowych i gminnych.

Podział i charakterystyka dróg w Gminie przedstawia się następująco:

- droga krajowa o znaczeniu międzyregionalnym: Nr 82 Lublin - Cyców - Urszulin - Włodawa - Granica Państwa. Stan nawierzchni drogi wymaga przebudowy i dostosowania do parametrów technicznych obowiązujących w Unii Europejskiej.
- drogi powiatowe – 10 odcinków o łącznej długości w granicach gminy 73,7 km; stan techniczny dróg powiatowych jest zły i większość wymaga napraw, modernizacji i remontów.
- drogi gminne o łącznej długości 70,1 km; w dużej części posiadają nawierzchnię gruntową; drogi o nawierzchni utwardzonej, w dużej części posiadają nawierzchnię o nie normatywnych parametrach technicznych i wymagają przebudowy.

Tabela 24 Stan infrastruktury drogowej w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		Opis luk w infrastrukturze
1	Andrzejów	Konieczność modernizacji drogi powiatowej
2	Babsk	Konieczność przebudowy drogi powiatowej (ze względu na jej zły stan) prowadzącej do ścieżek edukacyjnych PPN
3	Borysik	-
4	Dębowiec	Konieczność przebudowy części drogi gminnej
5	Grabniak	Konieczność przebudowy dróg gminnych
6	Jamniki	Konieczność przebudowy drogi powiatowej ze względu na jej zły stan; Konieczność budowy ciągu pieszo rowerowego przez teren miejscowości
7	Kozubata	Zły stan techniczny drogi powiatowej
8	Łomnica	Zły stan techniczny drogi powiatowej prowadzącej do unikalnych walorów PPN
9	Michałów	Konieczność modernizacji części dróg gminnych
10	Przymiarki	Konieczność przebudowy części drogi gminnej
11	Sęków	Konieczność modernizacji drogi powiatowej
12	Sumin	Konieczność przebudowy drogi powiatowej
13	Urszulin	Brak utwardzonych lub wykonanych z dobrym podłożem wewnętrznych ulic, które umożliwią dotarcie do budynków użyteczności publicznej np. biblioteka, policja, GOPS, NZOZ

14	Wereszczyn	Konieczność przebudowy drogi powiatowej ze względu na jej zły stan
15	Wielkopole	Konieczność przebudowy drogi powiatowej; Brak ścieżek, utwardzonej drogi gminnej.
16	Wiązowiec	Konieczność przebudowy drogi powiatowej ze względu na jej zły stan; Konieczność budowy ścieżki rowerowej umożliwiającej dotarcie do ścieżek dydaktycznych PPN i tras rowerowych gminnych
17	Wincencin	-
18	Wólka Wytycka	Konieczność przebudowy drogi powiatowej ze względu na jej zły stan
19	Wola Wereszczyńska	Zły stan drogi powiatowej; Konieczność budowy oświetlenia i ciągu pieszo rowerowego
20	Wytyczno	Konieczność utwardzenia dróg gminnych, wykonania ścieżki pieszo rowerowej
21	Zabrodzie	-
22	Zastawie	-
23	Nowe Załucze	Konieczność poprawy stanu technicznego dróg gminnych
24	Stare Załucze	Zły stan drogi powiatowej; Konieczność wykonania ścieżki pieszo-rowerowej
25	Zawadówka	Konieczność poprawy stanu technicznego dróg gminnych

Źródło: UG Urszulin

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „stan infrastruktury drogowej – luki w infrastrukturze” – najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano w sołectwach: Dębowiec, Jamniki, Michałów, Przymiarki, Urszulin, Wielkopole, Wytyczno, Zawadówka, Grabniak, Nowe Załucze, Wiązowiec. Na tych obszarach występuje zły jakości infrastruktura drogowa o znaczeniu kluczowym dla jakości życia mieszkańców i za których naprawę odpowiada Gmina. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Andrzejów, Babsk, Kozubata, Stare Załucze, Sumin, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Łomnica, Sęków. Na tych obszarach stan infrastruktury również wymaga poprawy, przy czym nie jest to działanie tak pilne lub nie leżące w gestii władz Gminy (naprawy wymaga droga powiatowa). Najniższą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach: Zabrodzie, Zastawie, Wincencin, Borysik. Na tych obszarach poprawiono stan dróg przebiegających przez teren miejscowości.

Tabela 25 Negatywne zjawiska techniczne – stan infrastruktury drogowej

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan infrastruktury drogowej – luki w infrastrukturze	7	2	14	2	14	1	7	3	21	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan infrastruktury drogowej- luki w infrastrukturze	7	2	14	3	21	3	21	2	14	2	14

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan infrastruktury drogowej- luki w infrastrukturze	7	3	21	2	14	3	21	1	7	2	14

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan infrastruktury drogowej- luki w infrastrukturze	7	2	14	3	21	1	7	1	7	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan infrastruktury drogowej- luki w infrastrukturze	7	3	21	3	21	2	14	2	14	3	21

Źródło: Opracowanie własne

OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Funkcjonujące na terenie gminy Urszulin obiekty użyteczności publicznej – w zakresie rozwiązań technicznych, cechuje niska energooszczędność i brak wykorzystania nowoczesnych, ekologicznych rozwiązań, w tym odnawialnych źródeł energii. Wpływa to negatywnie na jakość użytkowania obiektów i stan powietrza.

Budynki świetlic wiejskich są zdegradowane, nieocieplone, brakuje w nich ogrzewania lub ogrzewane są przy pomocy grzejników elektrycznych, nie wykorzystywane są odnawialne źródła energii do ogrzewania pomieszczeń, wody, czy też produkcji energii elektrycznej. Wykazują przez to znaczne straty energii cieplnej; obniżony jest komfort cieplny, pogarszają się warunki ich użytkowania, rosną koszty ich eksploatacji ponoszone przez gminę. Również działające na terenie Gminy placówki oświatowe oraz budynek Urzędu Gminy wymagają podjęcia działań termomodernizacyjnych, w tym docieplenia, wymiany źródeł ciepła na ekologiczne.

W obecnym stanie technicznym, obiekty użyteczności na terenie gminy Urszulin, nie mogą prawidłowo pełnić swoich funkcji publicznych oraz są źródłem zanieczyszczenia powietrza.

Tabela 26 Obiekty użyteczności publicznej (również w kontekście energooszczędności)

	Wyszczególnienie (sołectwo)	Nazwa obiektu	Opis luk w infrastrukturze
1	Andrzejów	Budynek Świetlicy Wiejskiej	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
2	Babsk	Brak obiektu	-
3	Borysik	Brak obiektu	-
4	Dębowiec	Budynek Świetlicy Wiejskiej	Budynek wymagający prac termomodernizacyjnych;
5	Grabniak	Brak obiektu	-
6	Jamniki	Brak obiektu	-
7	Kozubata	Brak obiektu	-
8	Łomnica	Budynek Świetlicy Wiejskiej	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
9	Michałów	Brak obiektu	-
10	Przymiarki	Brak obiektu	-
11	Sęków	Brak obiektu	-
12	Sumin	Brak obiektu	-
13	Urszulin	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska • Urząd Gminy • Gminna Biblioteka Publiczna • GZUK Sp. zo.o. • Zespół Szkół 	Budynek Urzędu Gminy i świetlicy wymaga prac termomodernizacyjnych oraz montażu instalacji OZE; Placówka oświatowa wymaga prac dociepleniowych i wymiany źródła ciepła na OZE

14	Wereszczyn	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska • Budynek po byłej szkole podstawowej 	Budynki w złym stanie technicznym - niezbędny jest remont pomieszczeń oraz głęboka termomodernizacja.
15	Wielkopole	Brak obiektu	-
16	Wiązowiec	Brak obiektu	-
17	Wincencin	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
18	Wólka Wytycka	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
19	Wola Wereszczyńska	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska • Szkoła Podstawowa 	Budynki w złym stanie technicznym, wymagają prac termomodernizacyjnych
20	Wytyczno	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska • Filia biblioteki • Szkoła Podstawowa 	Budynek szkoły w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
21	Zabrodzie	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
22	Zastawie	Brak obiektu	-
23	Nowe Załucze	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
24	Stare Załucze	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych
25	Zawadówka	Świetlica wiejska	Budynek w złym stanie technicznym wymagający prac termomodernizacyjnych

Źródło: Urszulin

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „stan obiektów użyteczności publicznej – luki w infrastrukturze”. Najwyższą punktacją (3 pkt.) przyznano w sołectwach: Urszulin, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska. Na tych obszarach funkcjonuje najwięcej obiektów użyteczności publicznej, bardzo ważnych dla zapewnienia prawidłowej jakości życia mieszkańców a jednocześnie będących w złym stanie technicznym i wymagających poniesienia wysokich nakładów finansowych aby mogły prawidłowo pełnić swoje funkcje. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Andrzejów, Dębowiec, Stare Załucze, Wincencin, Wólka Wytycka, Wytyczno, Zabrodzie, Zawadówka, Nowe Załucze, Łomnica. Na tych obszarach stan budynków użyteczności publicznej również wymaga poprawy, przy czym jest to jeden budynek w sołectwie, a dodatkowo nie jest to działanie tak pilne lub zakres modernizacji jest mniejszy. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w sołectwach, gdzie nie ma budynków użyteczności, przez co nie będą ponoszone żadne koszty.

Tabela 27 Negatywne zjawiska techniczne – stan obiektów użyteczności publicznej

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan obiektów użyteczności publicznej – luki w infrastrukturze	7	2	14	1	7	1	7	2	14	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Zafucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	1	7	1	7	1	7	2	14	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	3	21	3	21	1	7	2	14	3	21

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	2	14	2	14	2	14	1	7	2	14

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	1	7	2	14	2	14	1	7	1	7

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE PROBLEMÓW W SFERZE TECHNICZNEJ

Ustalono, że wysokie natężenie negatywnych zjawisk technicznych występuje w obszarach, które osiągnęły 47 punktów i powyżej, średnie natężenie negatywnych zjawisk technicznych występuje w obszarach, które osiągnęły 35-46 punktów, zaś niskie natężenie negatywnych zjawisk technicznych występuje w obszarach, które osiągnęły 34 punktów i poniżej.

Z analizy danych w sferze technicznej oraz zgodnie z sumą otrzymanych punktów wynika, że największe natężenie zidentyfikowanych problemów technicznych występuje w sołectwach: Urszulin, Wereszczyn, Wola Wereszczyńska, Wytyczno, Zawadówka, Nowe Załucze. Średnie natężenie negatywnych zjawisk technicznych występuje w sołectwach: Andrzejów, Babsk, Dębowiec, Jamniki, Michałów, Przymiarki, Stare Załucze, Wielkopole, Wincencin, Wólka Wytycka, Grabniak, Łomnica, Sęków, Wiązowiec. Natomiast najniższe natężenie negatywnych zjawisk technicznych występuje w sołectwach: Borysik, Kozubata, Sumin, Zabrodzie, Zastawie.

Obszary o najwyższym i średnim natężeniu zidentyfikowanych problemów technicznych wymagają podjęcia działań naprawczych.

Tabela 28 Negatywne zjawiska techniczne – dane uwzględniające analizowane kryteria

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	2	6	37	3	9	39	3	9	32	1	3	41	3	9	46
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	1	3		3	9		3	9		1	3		3	9	
	Stan infrastruktury drogowej- -luki w infrastrukturze	7	2	14		2	14		1	7		3	21		3	21	
	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	2	14		1	7		1	7		2	14		1	7	

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Zalucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	1	3	30	1	3	37	3	9	46	3	9	43	1	3	33
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	2	6		2	6		3	9		2	6		3	9	
	Stan infrastruktury drogowej- -luki w infrastrukturze	7	2	14		3	21		3	21		2	14		2	14	
	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	1	7		1	7		1	7		2	14		1	7	

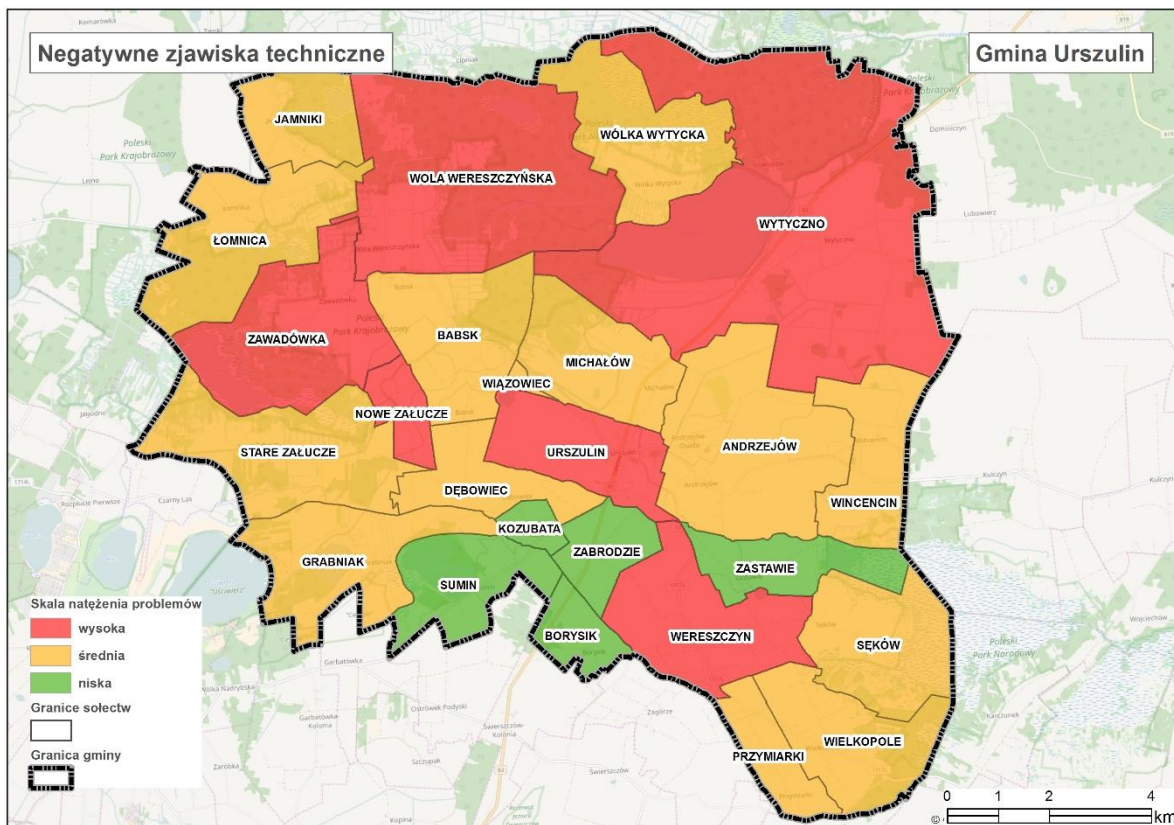
Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	1	3	48	3	9	47	3	9	40	3	9	39	3	9	50
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	1	3		1	3		1	3		3	9		2	6	
	Stan infrastruktury drogowej- -luki w infrastrukturze	7	3	21		2	14		3	21		1	7		2	14	
	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	3	21		3	21		1	7		2	14		3	21	

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	3	9	46	3	9	50	3	9	33	3	9	32	3	9	50
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	3	9		2	6		1	3		3	9		2	6	
	Stan infrastruktury drogowej- -luki w infrastrukturze	7	2	14		3	21		1	7		1	7		3	21	
	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	2	14		2	14		2	14		1	7		2	14	

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Załucze			Łomnica			Sęków			Wiązowice		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3	1	3	37	3	9	53	3	9	40	3	9	36	3	9	40
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej- luki	3	2	6		3	9		1	3		2	6		1	3	
	Stan infrastruktury drogowej- -luki w infrastrukturze	7	3	21		3	21		2	14		2	14		3	21	
	Stan obiektów użyteczności publicznej- luki w infrastrukturze	7	1	7		2	14		2	14		1	7		1	7	

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

2.2.5. Analiza gminy Urszulin – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, stan kryzysowy danego obszaru gminy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z innych sfer, w tym: przestrzenno-funkcjonalnej, a w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.

W związku z powyższym dokonano analizy ilościowej problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na terenie gminy Urszulin w następującym zakresie:

1. Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze.
2. Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze.
3. Liczba terenów publicznych - luki w infrastrukturze.

Według danych GUS za 2014 rok, powierzchnia Gminy wynosi 17 214 ha, w tym 9 319 ha użytków rolnych oraz 4 622 ha lasów.

Tabela 29 Struktura gruntów na terenie gminy Urszulin

Pozycja	Ogółem	
Powierzchnia ogółem (ha)	17 214	100%
Powierzchnia użytków rolnych razem:	9 319	54,1%
w tym:		
grunty orne	4 345	
sady	159	
łąki	3 407	
pastwiska	858	
grunty rolne zabudowane	315	
grunty pod stawami	16	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem:	5 404	31,4%
w tym:		
lasy	4 624	
grunty zadrzewione i zakrzewione	780	
Grunty pod wodami	1 025	5,9%
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem:	578	3,4%
w tym:		
tereny inne zabudowane	109	
tereny rekreacji i wypoczynku	15	
Nieużytki	873	5,1%

Źródło: Opracowanie własne na podst. GUS BDL

W strukturze użytkowania gruntów dominują grunty orne, które stanowią ponad 25% ogólnej powierzchni Gminy. Tereny zabudowane i zurbanizowane stanowią łącznie 3,4% ogólnej powierzchni Gminy, w tym tereny rekreacji i wypoczynku – 0,1%.

OBIEKTY KULTURALNE

Ilość i jakość placówek kulturalnych, liczba organizowanych imprez kulturalnych oraz aktywność mieszkańców w sferze kulturalnej, mają wpływ na poziom i jakość życia lokalnej społeczności. Atrakcyjność jednostki osadniczej można zatem oceniać biorąc pod uwagę liczbę obiektów kulturalnych na jej terenie i świadczone przez nie usługi.

Życie kulturalne i społeczne mieszkańców gmin wiejskich (do jakich zalicza się gmina Urszulin) skupia się głównie w świetlicach wiejskich zlokalizowanych w poszczególnych sołectwach. Działalność kulturową prowadzi też Gminna Biblioteka Publiczna w Urszulinie i jej filia w Wytycznie.

Tabela 30 Wykaz obiektów kulturalnych na terenie gminy Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		Nazwa obiektu	Luki w infrastrukturze
1	Andrzejów	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
2	Babsk	Brak obiektu kultury	-
3	Borysik	Brak obiektu kultury	-
4	Dębowiec	Świetlica wiejska	Budynek wymaga prac remontowych i termomodernizacji oraz przebudowy i dostosowania do celów kultury
5	Grabniak	Brak obiektu kultury	-
6	Jamniki	Brak obiektu kultury	-
7	Kozubata	Brak obiektu kultury	-
8	Łomnica	Świetlica wiejska	Budynek wymaga prac remontowych oraz przebudowy i dostosowania do celów kultury
9	Michałów	Brak obiektu kultury	-

10	Przymiarki	Brak obiektu kultury	-
11	Sęków	Brak obiektu kultury	-
12	Sumin	Brak obiektu kultury	-
13	Urszulin	Gminna biblioteka publiczna; Świetlica wiejska	Budynek biblioteki wymaga rozbudowy, doposażenia w sprzęt na cele kulturalne. Budynek dysponuje obecnie zbyt małą powierzchnią na prowadzenie zadań kulturalnych, spotkań, prezentacji. Budynek świetlicy wymaga remontu i dostosowania do celów kultury
14	Wereszczyn	Świetlica wiejska	Budynek wymaga prac remontowych oraz przebudowy i dostosowania do celów kultury
15	Wielkopole	Brak obiektu kultury	-
16	Wiązowiec	Brak obiektu kultury	-
17	Wincencin	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
18	Wólka Wytycka	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
19	Wola Wereszczyńska	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
20	Wytyczno	Filia gminnej biblioteki publicznej	Budynek wymaga rozbudowy, zagospodarowania i doposażenia w sprzęt na cele kulturalne
21	Zabrodzie	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
22	Zastawie	Brak obiektu kultury	-
23	Nowe Załucze	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem
24	Stare Załucze	Świetlica wiejska	Budynek wymaga prac remontowych oraz przebudowy i dostosowania do celów kultury
25	Zawadówka	Świetlica wiejska	W budynku brak zaplecza dla twórców ludowych, którzy mogliby przygotować ofertę kulturalną związaną z Polesiem

Źródło: UG Urszulin

W wielu sołectwach na terenie gminy Urszulin działają świetlice wiejskie, w których skupia się życie społeczne i kulturalne mieszkańców wsi. Siedzibę mają w nich Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, organizacje społeczne. W świetlicach organizowane są imprezy okolicznościowe, wydarzenia kulturalne, spotkania z okazji świąt i innych uroczystości, odbywają się tu zabrania wiejskie, próby lokalnych zespołów śpiewaczych. Udział w nich bierze lokalna społeczność,

w tym dzieci i młodzież. Dla mieszkańców gmin wiejskich, świetlice wiejskie to często „serce miejscowości”, w którym mogą rozwijać aktywność społeczną i integrować się.

Organizacją życia kulturalnego w Gminie, zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Urszulinie i jej filia w Wytycznie. Z usług biblioteki korzysta wielu mieszkańców Gminy, którzy mają do swojej dyspozycji dużą liczbę woluminów. Biblioteka organizuje różnego rodzaju imprezy cykliczne i okolicznościowe, m.in. „Ferie w bibliotece” dla dzieci i młodzieży. Obie placówki biblioteki są wyposażone w nowe komputery, urządzenie wielofunkcyjne i aparat cyfrowy. Sprzęt komputerowy i multimedialny jest wykorzystywany przez dzieci i młodzież w celach edukacyjnych. Biblioteka jest miejscem spotkań lokalnej społeczności, w tym grup nieformalnych i stowarzyszeń.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „Liczba obiektów kulturalnych - luki w infrastrukturze” – najwyższą punktacją (3 pkt.) przyznano w sołectwie Urszulin i Wytyczno. Na tym obszarze występują obiekty kultury pełniące funkcje dla całej społeczności gminnej (biblioteka i jej filia). Są to przy tym często placówki wymagające poniesienia nakładów finansowych aby nadal mogły prawidłowo pełnić funkcje kultury. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Andrzejów, Dębowiec, Stare Załucze, Wereszczyn, Wincencin, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Zabrodzie, Zawadówka, Nowe Załucze, Łomnica. Na tych obszarach funkcjonuje świetlica wiejska, pełniąca funkcje kulturalne dla mieszkańców danego sołectwa. Stan tych budynków również wymaga często poprawy lub doposażenia w sprzęt, aby mogły prawidłowo pełnić swe funkcje, przy czym nie jest to działanie tak pilne. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt.) przyznano w pozostałych sołectwach, na terenie których nie funkcjonują placówki kultury i nie ponoszone będą żadne nakłady finansowe.

Tabela 31 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba obiektów kulturalnych

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	2	16	1	8	1	8	2	16	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kulturalnych- luki w infrastrukturze	8	1	8	1	8	1	8	2	16	1	8

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kulturalnych- luki w infrastrukturze	8	3	24	2	16	1	8	2	16	2	16

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kulturalnych- luki w infrastrukturze	8	2	16	3	24	2	16	2	16	2	16

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kulturalnych- luki w infrastrukturze	8	1	8	2	16	2	16	1	8	1	8

Źródło: Opracowanie własne

OBIEKTY KULTURY FIZYCZNEJ I REKREACJI

Na terenie Gminy Urszulin działa klub sportowy klub sportowy KS „Polesie”. W klubie prowadzone są zajęcia z piłki nożnej. Klub motywuje mieszkańców Gminy do aktywności ruchowej, wpływa na wszechstronny rozwój sprawności fizycznej i umysłowej, daje możliwość uczestniczenia w imprezach sportowych oraz uczy współzawodnictwa sportowego.

Tabela 32 Obiekty kultury fizycznej i rekreacji w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		Nazwa obiektu	Opis luk w infrastrukturze
1	Andrzejów	Brak infrastruktury sportowej	-
2	Babsk	Brak infrastruktury sportowej	-
3	Borysik	Brak infrastruktury sportowej	-
4	Dębowiec	Brak infrastruktury sportowej	-
5	Grabniak	Teren przy jeziorze Rodcze	Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu w celach rekreacyjnych, m.in. zjeżdżalnia, wydzielone brodziki z infrastrukturą dla dzieci
6	Jamniki	Brak infrastruktury sportowej	-
7	Kozubata	Brak infrastruktury sportowej	-
8	Łomnica	Boisko sportowe	-
9	Michałów	Brak infrastruktury sportowej	-
10	Przymiarki	Brak infrastruktury sportowej	-
11	Sęków	Brak infrastruktury sportowej	-
12	Sumin	Teren przy jeziorze Sumin	Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu w celach rekreacyjnych, m.in. zjeżdżalnia, wydzielone brodziki z infrastrukturą dla dzieci
13	Urszulin	Gminne boisko sportowe Plac zabaw przy szkole Plac zabaw osiedle Park rekreacyjny	Potrzeba przebudowy i dostosowania boiska na boisko wielofunkcyjne Konieczne doposażenie w urządzenia małej infrastruktury Konieczne doposażenie m.in. w urządzenia małej infrastruktury, aby pełnić funkcje rekreacyjne dla mieszkańców
14	Wereszczyn	Boisko sportowe	Konieczne doposażenie w sprzęt sportowy oraz urządzenia małej infrastruktury
15	Wielkopole	Brak infrastruktury sportowej	-
16	Wiązowiec	Brak infrastruktury sportowej	-
17	Wincencin	Brak infrastruktury sportowej	-
18	Wólka Wytycka	Brak infrastruktury sportowej	-

19	Wola Wereszczyńska	Plac zabaw Boisko przy szkole	Konieczne doposażenie w sprzęt sportowy oraz urządzenia małej infrastruktury, wykonanie oświetlenia Konieczne doposażenie w sprzęt sportowy
20	Wytyczno	Brak infrastruktury sportowej	-
21	Zabrodzie	Brak infrastruktury sportowej	-
22	Zastawie	Brak infrastruktury sportowej	-
23	Nowe Załucze	Brak infrastruktury sportowej	-
24	Stare Załucze	Brak infrastruktury sportowej	-
25	Zawadówka	Brak infrastruktury sportowej	-

Źródło: UG Urszulin

W miejscowości Urszulin znajduje się najlepiej rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie Gminy. Są to obiekty dostępne do ogółu mieszkańców, na których organizowane są zajęcia sportowe. Znajduje się tu gminne boisko sportowe (na którym organizowane są zawody sportowe o charakterze gminnym i ponadlokalnym), plac zabaw przy szkole i na osiedlu, park rekreacyjny. Obiekty wymagają remontu, przebudowy, doposażenia w sprzęt sportowy i urządzenia małej infrastruktury.

W miejscowości Wola Wereszczyńska znajduje się boisko przy szkole oraz plac zabaw, z których korzystają uczniowie szkoły oraz mieszkańcy Gminy. Obiekty wymagają doposażenia w sprzęt sportowy oraz urządzenia małej infrastruktury. Również boisko sportowe w miejscowości Wereszczyń, ogólnodostępne dla mieszkańców sołectwa i okolicznych miejscowości, wymaga doposażenia w sprzęt sportowy oraz urządzenia małej infrastruktury.

Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe w gminie Urszulin skoncentrowane są w rejonie miejscowości Grabniak i Sumin. Miejscowości te położone są w pobliżu Jezior Rotcze (Grabniak) i Sumin, co sprzyja rekreacji oraz wypoczynkowi. Tereny te wymagają dalszego zagospodarowania w celach rekreacyjnych, planowana jest budowa zjeżdżalni, infrastruktury dostosowanej do potrzeb dzieci.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji – luki w infrastrukturze” – najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano w sołectwie Urszulin i Wola Wereszczyńska, gdzie występuje najwięcej obiektów, z których korzystają mieszkańcy całej Gminy. Są to jednocześnie obiekty wymagające poniesienia nakładów finansowych, aby nadal mogły prawidłowo pełnić swoje funkcje.

Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Sumin, Wereszczyn, Grabniak. Na tych obszarach występują obiekty sportowe lub rekreacyjne wymagające remontu, zagospodarowania lub doposażenia w sprzęt sportowy, przy czym nie jest to działanie tak pilne lub zakres prac jest mniejszy.

Tabela 33 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7	1	7	1	7	1	7	1	7	2	14

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7	3	21	2	14	1	7	1	7	3	21

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7	2	14	1	7	1	7	1	7	1	7

Źródło: Opracowanie własne

TERENY PUBLICZNE

Tereny publiczne w Gminie powinny pełnić funkcję reprezentacyjną i być jego wizytówką. Prawidłowe funkcjonowanie terenów publicznych, ich zagospodarowanie i utrzymanie ma wpływ na jakość życia mieszkańców oraz zainteresowanie turystów i inwestorów.

W gminie Urszulin, tereny publiczne to przede wszystkim tereny przy zbiornikach wodnych, niektórych budynkach publicznych, park rekreacyjny.

Istniejące tereny publiczne przy ogólnodostępnych zbiornikach wodnych są niewystarczająco zagospodarowane i niezaspokajają w pełni potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i turystów.

Tereny przy niektórych świetlicach wiejskich i budynkach publicznych są użytkowane przez lokalną młodzież (m.in. w celach sportowych, spotkania towarzyskie, ogniska). Niektóre znajdują się na trasie ważnych ścieżek turystycznych przebiegających przez tereny Gminy. Konieczne jest pełne zagospodarowanie terenów, modernizacja zniszczonej infrastruktury, aby mogły prawidłowo pełnić swe funkcje.

Tabela 34 Tereny publiczne w gminie Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		Nazwa terenu	Opis luk w infrastrukturze
1	Andrzejów	Teren przy świetlicy wiejskiej	Teren użytkowany przez lokalną młodzież (gra w piłkę, spotkania, ogniska, itp.); konieczne zagospodarowanie w małą infrastrukturę
2	Babsk	Brak terenów publicznych	-
3	Borysik	Brak terenów publicznych	-
4	Dębowiec	Teren przy świetlicy wiejskiej	Teren użytkowany przez lokalną młodzież (gra w piłkę, spotkania, ogniska, itp.); konieczna modernizacja istniejącej, zniszczonej infrastruktury (plac zabaw, miejsce na ognisko)
5	Grabniak	Teren plaży i kąpieliska przy jeziorze Rotcze	Teren zagospodarowany, oświetlony, objęty monitoringiem. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu w celach rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów
6	Jamniki	Brak terenów publicznych	-
7	Kozubata	Brak terenów publicznych	-

8	Łomnica	Teren przy świetlicy wiejskiej	Teren użytkowany przez osoby korzystające z świetlicy. Konieczne zagospodarowanie w małą infrastrukturę
9	Michałów	Brak terenów publicznych	-
10	Przymiarki	Brak terenów publicznych	-
11	Sęków	Brak terenów publicznych	-
12	Sumin	Teren plaży i miejscu do kąpieli przy jeziorze Sumin	Teren częściowo zagospodarowany, oświetlony, objęty monitoringiem. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu w celach rekreacyjnych
13	Urszulin	Teren przy UG Urszulin i przystanku autobusowym. Teren przy osiedlu mieszkaniowym na ul. Chełmskiej Teren przy budynku publicznym przy ul. Lubelskiej Teren Parku Rekreacyjnego	Miejsce krzyżowania się większości szlaków turystycznych. Teren częściowo zagospodarowany, częściowo oświetlony. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu aby pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców i turystów Teren użytkowany głównie przez mieszkańców osiedla; częściowo zagospodarowany (urządzenia placu zabaw), częściowo oświetlony. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu aby pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców Konieczne przywrócenie oświetlenia terenu i zagospodarowanie aby pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców Teren zagospodarowany, oświetlony, objęty monitoringiem. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu aby pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców
14	Wereszczyn	Teren przy świetlicy wiejskiej Teren przy budynku byłej szkoły podstawowej	Teren użytkowany przez lokalną młodzież (gra w piłkę, spotkania, ogniska, itp.); konieczne zagospodarowanie w małą infrastrukturę Teren użytkowany przez lokalną młodzież, częściowo zagospodarowany. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu (zwłaszcza w kontekście przeznaczenia budynku na cele kulturalne) aby pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców
15	Wielkopole	Teren przy wieży widokowej	Teren zagospodarowany, częściowo objęty monitoringiem. Konieczne ogrodzenie terenu i dalsze zagospodarowanie w małą infrastrukturę
16	Wiązowiec	Brak terenów publicznych	-
17	Wincencin	Brak terenów publicznych	-
18	Wólka Wytycka	Brak terenów publicznych	-
19	Wola Wereszczyńska	Brak terenów publicznych	-
20	Wytyczno	Brak terenów publicznych	-

21	Zabrodzie	Brak terenów publicznych	-
22	Zastawie	Teren przy jeziorze Bombelek	Teren częściowo zagospodarowany (pomost, zadaszenie, utwardzenie terenu). Teren nie oświetlony, częściowo objęty monitoringiem. Konieczne dalsze zagospodarowanie terenu w celach rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów
23	Nowe Załucze	Brak terenów publicznych	-
24	Stare Załucze	Teren przy świetlicy wiejskiej	Teren przy ważnej ścieżce turystycznej PPN. Teren użytkowany przez lokalną młodzież (gra w piłkę, spotkania, ogniska, itp.); konieczna modernizacja istniejącej, zniszczonej infrastruktury (plac zabaw, miejsce na ognisko)
25	Zawadówka	Brak terenów publicznych	-

Źródło: UG Urszulin

Dane z powyżej tabeli wskazują, iż w gminie Urszulin nie ma zbyt wielu terenów publicznych. Z kolei te co funkcjonują, nie są w większości zagospodarowane w sposób reprezentacyjny i funkcjonalny dla mieszkańców.

W poniższej tabeli zaprezentowano analizę wielokryterialną dla kryterium „liczba terenów publicznych – luki w infrastrukturze” – najwyższą punktację (3 pkt.) przyznano w obszarach występowania terenów zdegradowanych, wymagających pilnej interwencji (sołectwa: Urszulin, Grabniak, Sumin, Wereszczyn, Zastawie). Są to obszary publiczne, z których korzystają wszyscy mieszkańcy Gminy oraz turyści odwiedzający gminę Urszulin. Tereny te wymagają poniesienia wysokich nakładów finansowych, aby nadal mogły prawidłowo pełnić swoje funkcje. Średnią liczbę punktów (2 pkt.) przyznano w sołectwach: Andrzejów, Dębowiec, Stare Załucze, Wielkopole, Łomnica. Na tych obszarach występują tereny publiczne, również wymagające zagospodarowania/modernizacji, przy czym nie jest to działanie tak pilne lub zakres prac jest mniejszy.

Tabela 35 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba terenów publicznych

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów		Babsk		Borysik		Dębowiec		Jamniki	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba terenów publicznych - luki w infrastrukturze	10	2	20	1	10	1	10	2	20	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata		Michałów		Przymiarki		Stare Załucze		Sumin	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba terenów publicznych- luki w infrastrukturze	10	1	10	1	10	1	10	2	20	3	30

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin		Wereszczyn		Wielkopole		Wincencin		Wola Wereszczyńska	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba terenów publicznych- luki w infrastrukturze	10	3	30	3	30	2	20	1	10	1	10

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka		Wytyczno		Zabrodzie		Zastawie		Zawadówka	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba terenów publicznych- luki w infrastrukturze	10	1	10	1	10	1	10	3	30	1	10

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak		Nowe Załucze		Łomnica		Sęków		Wiązowiec	
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Liczba przyznanych punktów	Wynik
negatywne zjawiska techniczne	Liczba terenów publicznych- luki w infrastrukturze	10	3	30	1	10	2	20	1	10	1	10

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE PROBLEMÓW W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Ustalono, że wysokie natężenie negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych występuje w obszarach, które osiągnęły 60 punktów i powyżej, średnie natężenie negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych występuje w obszarach, które osiągnęły 50-59 punktów, zaś niskie natężenie negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych występuje w obszarach, które osiągnęły 49 punktów i poniżej.

Z analizy danych w sferze przestrzenno-funkcjonalnych oraz zgodnie z sumą otrzymanych punktów wynika, że największe natężenie zidentyfikowanych problemów przestrzenno-funkcjonalnych występuje w sołectwach: Urszulin, Wereszczyn. Średnie natężenie negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych występuje w sołectwach: Sumin, Grabniak. Natomiast najniższe natężenie negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych występuje w sołectwach: Andrzejów, Babsk, Borysik, Dębowiec, Jamniki, Kozubata, Michałów, Przymiarki, Stare Załucze, Wielkopole, Wincencin, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Wytyczno, Zabrodzie, Zastawie, Zawadówka, Nowe Załucze, Łomnica, Wiązowiec, Sęków.

Obszary o najwyższym i średnim natężeniu zidentyfikowanych problemów przestrzenno-funkcjonalnych wymagają podjęcia działań naprawczych.

Tabela 36 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne – dane uwzględniające analizowane kryteria

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	2	16	33	1	8	33	1	8	33	2	16	33	1	8	33
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji– luki w infrastrukturze	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Liczba terenów publicznych– luki w infrastrukturze	10	2	20		1	10		1	10		2	20		1	10	

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Załucze			Sumin		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	1	8	33	1	8	33	1	8	75	2	16	33	1	8	53
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji– luki w infrastrukturze	7	1	7		1	7		1	7		1	7		2	14	
	Liczba terenów publicznych– luki w infrastrukturze	10	1	10		1	10		1	10		2	20		3	30	

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	3	24	33	2	16	33	1	8	75	2	16	33	2	16	53
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji– luki w infrastrukturze	7	3	21		2	14		1	7		1	7		3	21	
	Liczba terenów publicznych– luki w infrastrukturze	10	3	30		3	30		2	20		1	10		1	10	

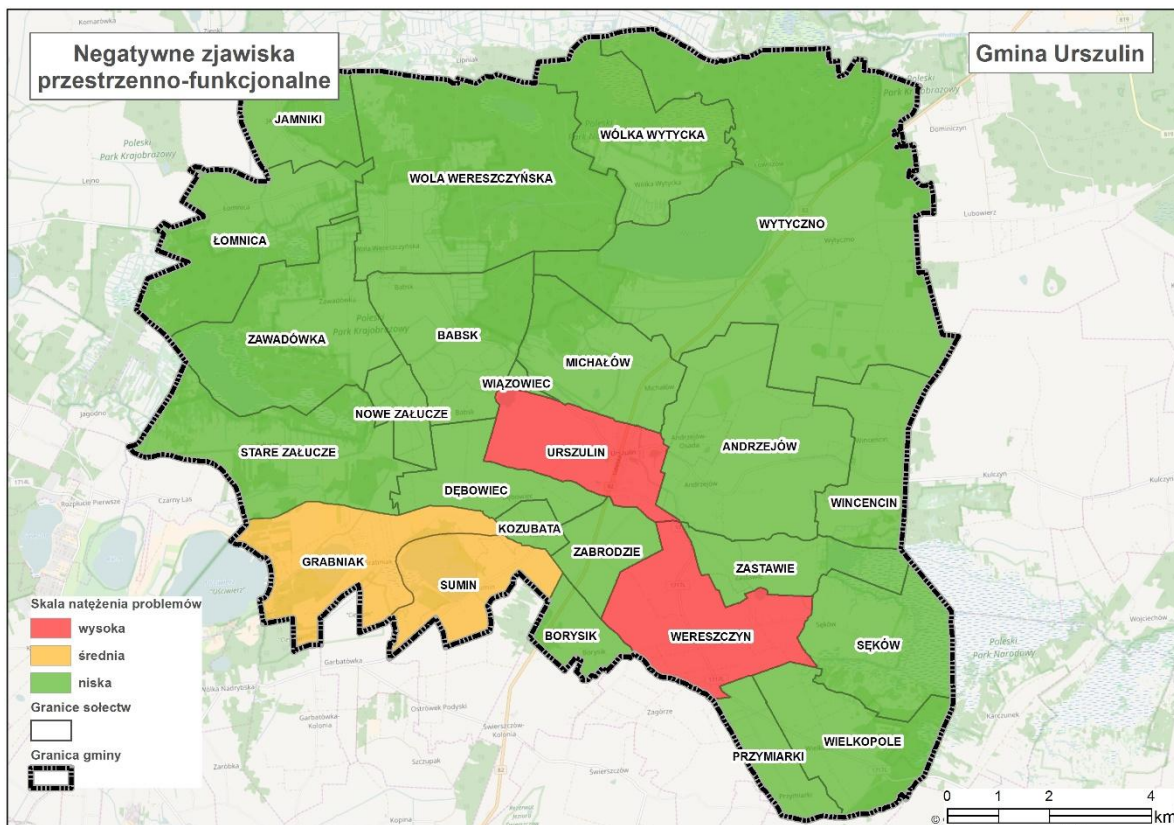
Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska przestrzennie-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	2	16	33	3	24	33	2	16	75	2	16	33	2	16	53
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji– luki w infrastrukturze	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Liczba terenów publicznych– luki w infrastrukturze	10	1	10		1	10		1	10		3	30		1	10	

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Załucze			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska przestrzennie-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8	1	8	33	2	16	33	2	16	75	1	8	33	1	8	53
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji– luki w infrastrukturze	7	2	14		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Liczba terenów publicznych– luki w infrastrukturze	10	3	30		1	10		2	20		1	10		1	10	

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

2.2.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowana tabela stanowi matrycę ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie wyznaczonych jednostek referencyjnych (sołectw) w gminie Urszulin, która została wykonana w toku przeprowadzonej diagnozy w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej. Matryca ta wskazuje, na których obszarach Gminy nakładają się różnego rodzaju problemy z powyżej wymienionych sfer.

Najwyższe wartości zjawisk negatywnych stwierdzono w następujących sołectwach:

- Urszulin,
- Wereszczyn,
- Wytyczno,
- Wola Wereszczyńska,
- Stare Załucze.

Na poziomie nieco niższym ze względu na wartości wskaźników zjawisk kryzysowych są sołectwa:

- Andrzejów,
- Babsk,
- Wincencin,
- Grabniak,
- Wólka Wytycka,
- Sumin.

Najniższe wartości zjawisk negatywnych stwierdzono w sołectwach:

- Borysik,
- Dębowiec,
- Jamniki,
- Kozubata,
- Michałów,
- Przymiarki,
- Wielkopole,
- Zabrodzie,
- Zastawie,
- Zawadówka,
- Nowe Załucze,
- Łomnica,
- Sęków,
- Wiązowiec.

Tabela 37 Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie wyznaczonych jednostek referencyjnych (sołectwa)

Obszar	Kryterium	Waga	Andrzejów			Babsk			Borysik			Dębowiec			Jamniki		
			Liczba przyznanyc h punktów	Wynik (waga *liczb a przyznanyc h punktów)	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	30	80	3	30	88	2	20	68	1	10	53	1	10	51
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20		2	20		1	10		2	20		1	10	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	2	14		2	14		2	14		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna	8	2	16		3	24		3	24		2	16		3	24	
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	9	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		3	6		1	2		1	2		1	2	
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	3	21	29	3	21	29	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8		1	8	
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3	2	6	37	3	9	39	3	9	32	1	3	41	3	9	46
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3	1	3		3	9		3	9		1	3		3	9	
	Stan infrastruktury drogowej	7	2	14		2	14		1	7		3	21		3	21	
	Stan obiektów użyteczności publicznej	7	2	14		1	7		1	7		2	14		1	7	
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych	8	2	16	43	1	8	25	1	8	25	2	16	43	1	8	25
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Liczba terenów publicznych	10	2	20		1	10		1	10		2	20		1	10	
SUMA					194			190			159			171			156

Obszar	Kryterium	Waga	Kozubata			Michałów			Przymiarki			Stare Zalucze			Sumin		
			Liczba przyznanyc h punktów	Wynik (waga*Liczb a przyznanyc h punktów)	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	51	3	30	81	1	10	51	3	30	91	1	10	61
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10		2	20		1	10		3	30		2	20	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna	8	3	24		3	24		3	24		3	24		3	24	
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	9	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		3	6		1	2	
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	1	7	15	3	21	29	2	14	22	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8		1	8	
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3	1	3	30	1	3	37	3	9	46	3	9	43	1	3	33
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3	2	6		2	6		3	9		2	6		3	9	
	Stan infrastruktury drogowej	7	2	14		3	21		3	21		2	14		2	14	
	Stan obiektów użyteczności publicznej	7	1	7		1	7		1	7		2	14		1	7	
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych	8	1	8	25	1	8	25	1	8	25	2	16	43	1	8	52
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	7	1	7		1	7		1	7		1	7		2	14	
	Liczba terenów publicznych	10	1	10		1	10		1	10		2	20		3	30	
SUMA					140			163			156			208			180

Obszar	Kryterium	Waga	Urszulin			Wereszczyn			Wielkopole			Wincencin			Wola Wereszczyńska		
			Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanych punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	3	30	89	3	30	89	1	10	58	3	30	81	1	10	77
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	3	30		3	30		1	10		2	20		3	30	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21		3	21		2	14		1	7		3	21	
	Aktywność społeczna	8	1	8		1	8		3	24		3	24		2	16	
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	2	6	8	2	6	8	1	3	5	3	9	11	3	9	15
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2		3	6	
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	1	7	31	1	7	31	3	21	29	3	21	29	2	14	22
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	3	24		3	24		1	8		1	8		1	8	
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3	1	3	48	3	9	47	3	9	40	3	9	39	3	9	50
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3	1	3		1	3		1	3		3	9		2	6	
	Stan infrastruktury drogowej	7	3	21		2	14		3	21		1	7		2	14	
	Stan obiektów użyteczności publicznej	7	3	21		3	21		1	7		2	14		3	21	
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych	8	3	24	75	2	16	60	1	8	35	2	16	33	2	16	47
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	7	3	21		2	14		1	7		1	7		3	21	
	Liczba terenów publicznych	10	3	30		3	30		2	20		1	10		1	10	
SUMA					251			235			167			193			211

Obszar	Kryterium	Waga	Wólka Wytycka			Wytyczno			Zabrodzie			Zastawie			Zawadówka		
			Liczba przyznanyc h punktów	Wynik (waga*liczb a przyznanyc h punktów)	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	2	20	71	3	30	89	1	10	43	1	10	51	1	10	45
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	2	20		3	30		1	10		1	10		2	20	
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	1	7		3	21		1	7		1	7		1	7	
	Aktywność społeczna	8	3	24		1	8		2	16		3	24		1	8	
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	2	6	8	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2		1	2	
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	1	7	31	2	14	22	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		3	24		1	8		1	8		1	8	
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3	3	9	46	3	9	50	3	9	33	3	9	32	3	9	50
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3	3	9		2	6		1	3		3	9		2	6	
	Stan infrastruktury drogowej	7	2	14		3	21		1	7		1	7		3	21	
	Stan obiektów użyteczności publicznej	7	2	14		2	14		2	14		1	7		2	14	
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych	8	2	16	33	3	24	41	2	16	33	1	8	45	2	16	33
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	7	1	7		1	7		1	7		1	7		1	7	
	Liczba terenów publicznych	10	1	10		1	10		1	10		3	30		1	10	
SUMA					184			219			136			162			162

Obszar	Kryterium	Waga	Grabniak			Nowe Ząlicze			Łomnica			Sęków			Wiązowiec		
			Liczba przyznanyc h punktów	Wynik (waga*liczb a przyznanyc h punktów)	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem	Liczba przyznanyc h punktów	Wynik	Razem
negatywne zjawiska społeczne	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10	1	10	65	1	10	43	1	10	43	1	10	47	1	10	51
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10	1	10		1	10		1	10		1	10				
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7	3	21		1	7		1	7		1	3				
	Aktywność społeczna	8	3	24		2	16		2	16		3	24				
negatywne zjawiska środowiskowe	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2	1	2		1	2		1	2		1	2				
negatywne zjawiska gospodarcze	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	7	3	21	29	2	14	22	2	14	22	3	21	29	3	21	29
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	8	1	8		1	8		1	8		1	8				
negatywne zjawiska techniczne	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3	1	3	37	3	9	53	3	9	40	3	9	36	3	9	40
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3	2	6		3	9		1	3		2	6				
	Stan infrastruktury drogowej	7	3	21		3	21		2	14		2	14				
	Stan obiektów użyteczności publicznej	7	1	7		2	14		2	14		1	7				
negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Liczba obiektów kulturalnych	8	1	8	52	2	16	33	2	16	43	1	8	25	1	8	25
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	7	2	14		1	7		1	7		1	7				
	Liczba terenów publicznych	10	3	30		1	10		2	20		1	10				
SUMA					188			156			153			142			150

Źródło: Opracowanie własne

W procesie rewitalizacji istotne jest wskazanie obszarów, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz występowanie na obszarach zdegradowanych lokalnych potencjałów, pozwalające wydzwignąć obszar ze stanu degradacji.

Do potencjałów lokalnych gminy Urszulin należą:

Po pierwsze – **istniejące grunty do zagospodarowania**, m.in.: działki przy jeziorze Rotcze w miejscowości Grabniak oraz przy jeziorze Sumin, tereny na obrzeżach miejscowości Urszulin, tereny w Wereszczynie i Woli Wereszczyńskiej.

Po drugie – **walory krajobrazowe, m.in.** położenie w granicach Poleskiego Parku Narodowego i jego otuliny (Poleskiego Parku Krajobrazowego) oraz Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Parku Krajobrazowego Pojezierze Łęczyńskie; obszary Natura 2000 na terenie Gminy, wysoki stopień zalesienia terenu gminy, rzeka Włodawka przepływająca przez Gminę oraz liczne jeziora i stawy; czyste środowisko ze względu na brak uciążliwego przemysłu.

Po trzecie – **walory kulturowe (historyczne i zabytkowe)**, obszar Gminy jest od czasów historycznych strefą wzajemnego przenikania się kultur: polskiej, ruskiej, litewskiej, tatarskiej, żydowskiej. Znajduje się tu szereg zabytków kultury materialnej m.in. Kościół parafialny p. w. św. Stanisława Biskupa w m. Wereszczyn, dwór i pozostałości parku krajobrazowego w Andrzejowie, zbiorowa mogiła żydowska i dwa prawosławne cmentarze w Wereszczynie, rzymskokatolicki drewniany kościół, dzwonnica i cmentarz; dwór i park krajobrazowy w Wytyczynie. Walory kulturowe pozwalają na wykorzystanie obiektów w celach kulturalnych, turystycznych.

Po czwarte – **istniejący potencjał społeczny** – obszar Gminy Urszulin charakteryzuje aktywne społeczeństwo wyrażające się przede wszystkim w dobrze rozwiniętej działalności kulturalnej i artystycznej, a także aktywności w kultywowaniu obrzędów i tradycji. Na terenie Gminy czynnie funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych mających wpływ na rozwój regionu. Samorządowe

instytucje kultury działające na terenie Gminy organizują m.in. zajęcia dla dzieci i młodzieży, liczne imprezy cykliczne i okolicznościowe dla mieszkańców Gminy.

Po piąte – **położenie Gminy** – dogodna pozycja pod względem odległości do największych miast regionu (od Lublina ok. 60 km, od Włodawy ok. 30 km), przy drodze krajowej Nr 82 Lublin - Cyców - Urszulin - Włodawa - Granica Państwa, na obszarze atrakcyjnym turystycznie: Pojezierzu Łęczyńsko – Włodawskim.

3. Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

3.1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wynika bezpośrednio z *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzonych przez Ministra Rozwoju w dniu 02.08.2016 r.

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, na podstawie ww. Wytycznych, zdefiniowano podstawowe zagadnienia, tj.:

Rewitalizacja - kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Stan kryzysowy - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. **Gospodarczej** - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.
- b. **Środowiskowej** - w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.
- c. **Przestrzenno-funkcjonalnej** - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.
- d. **Technicznej** - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany - obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to obszarów miejskich i wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt. 2 ww. Wytycznych, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar

rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.²

W procesie wyznaczania zasięgu obszaru zdegradowanego gminy Urszulin ujęto negatywne zjawiska charakteryzujące każdą ze sfer (społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, techniczna), które dowodzą na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Na potrzeby opracowania diagnozy oraz zdefiniowania problemów obszar gminy Urszulin został podzielony na sołectwa – zgodnie z obowiązującym Statutem Gminy Urszulin, w którym określono iż jednostkami pomocniczymi gminy są sołectwa (Uchwała Nr XXII/112/2012 Rady Gminy Urszulin z dnia 26 września 2012 r.). Zgodnie ze Statutem, w gminie tworzy się następujące jednostki pomocnicze (sołectwa):

1. Andrzejów
2. Babsk
3. Borysik
4. Dębowiec
5. Grabniak
6. Jamniki
7. Kozubata
8. Łomnica
9. Michałów

---

² Wytuczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, s. 5–7.

10. Nowe Załucze
11. Stare Załucze
12. Przymiarki
13. Sęków
14. Sumin
15. Urszulin
16. Wereszczyn
17. Wiązowiec
18. Wielkopole
19. Wincencin
20. Wola Wereszczyńska
21. Wólka Wytycka
22. Wytyczno
23. Zabrodzie
24. Zastawie
25. Zawadówka.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane dotyczące liczby mieszkańców oraz powierzchni poszczególnych sołectw do ogółu mieszkańców gminy Urszulin.

Tabela 38 Liczba mieszkańców oraz powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Urszulin

Wyszczególnienie (sołectwo)		liczba osób	% do ogółu mieszkańców	powierzchnia sołectw (km ²)	% udział powierzchni sołectwa w powierzchni gminy
1	Andrzejów	200	4,70	11,18	6,51
2	Babsk	169	3,95	4,11	2,39
3	Borysik	56	1,31	2,05	1,19
4	Dębowiec	166	3,90	3,93	2,29
5	Grabniak	168	3,93	9,64	5,61
6	Jamniki	72	1,70	4,15	2,41
7	Kozubata	35	0,82	9,60	5,59
8	Łomnica	108	2,53	8,11	4,72
9	Michałów	175	4,09	5,056	2,94
10	Nowe Załucze	105	2,46	1,81	1,05
11	Przymiarki	56	1,31	2,77	1,61
12	Sęków	66	1,54	6,58	3,83
13	Stare Załucze	133	3,11	8,87	5,17
14	Sumin	67	1,56	2,16	1,25
15	Urszulin	1066	24,95	5,33	3,10
16	Wereszczyn	195	4,56	7,82	4,55
17	Wielkopole	80	1,87	6,13	3,57
18	Wincencin	111	2,59	5,29	3,08
19	Wola Wereszczyńska	127	2,97	18,68	10,88
20	Wólka Wytycka	94	2,20	7,03	4,09
21	Wytyczno	520	12,17	31,62	18,42
22	Zabrodzie	170	3,98	2,64	1,53
23	Zastawie	80	1,87	3,59	2,09
24	Zawadówka	141	3,30	9,29	5,41
25	Wiązowiec	66	1,54	0,5063	0,295

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Urszulin

Analiza danych ilościowych, uzupełniona o dane o charakterze jakościowym, pozwoliła na wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego Gminy. Dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych (sołectwa), opartej na analizie wielokryterialnej - zestawie wskaźników cząstkowych i wag oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie Gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych gminy Urszulin z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto wskaźniki przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 39 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Urszulin

Sfera	Wskaźnik	Jednostka	Źródło danych
społeczna	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	osoba	GOPS w Urszulinie
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	osoba	GOPS w Urszulinie
	Liczba przestępstw i wykroczeń	sztuka	Komisariat Policji w Urszulinie
	Aktywność społeczna – liczba organizacji pozarządowych	sztuka	UG Urszulin
środowiskowa	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	m2	UG Urszulin
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	sztuka	UG Urszulin
gospodarcza	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	sztuka	UG Urszulin
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	sztuka	UG Urszulin
techniczna	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	%	UG Urszulin
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki	%	UG Urszulin
	Stan infrastruktury drogowej – luki w infrastrukturze	opisowo	UG Urszulin
	Stan obiektów użyteczności publicznej - – luki w infrastrukturze	opisowo	UG Urszulin
przestrzenno-funkcjonalna	Liczba obiektów kulturalnych - – luki w infrastrukturze	sztuka	UG Urszulin
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - – luki w infrastrukturze	sztuka	UG Urszulin
	Liczba terenów publicznych - – luki w infrastrukturze	sztuka	UG Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

Grupami interesariuszy zaangażowanymi w Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin są m.in.:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe.
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.
- Gmina i inne JST oraz ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej.
- Podmioty, inne niż wymienione powyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
- Lokalne media.

W pracach dotyczących opracowywania danych do diagnozy wzięli udział mieszkańcy, przedsiębiorcy, lokalne media, pracownicy Urzędu Gminy Urszulin oraz jednostek organizacyjnych, m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej Gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

Dla przyjętych wskaźników w ramach zjawisk kryzysowych, przyporządkowano określone wagi. Wielkość wag wynika z wpływu wskaźnika na sytuację w gminie Urszulin i poziomu istotności dla poziomu degradacji. Za kluczową uznano sfery społeczną i przestrzenno-funkcjonalną.

SFERA SPOŁECZNA:

Sfera	Kryterium	Waga
społeczna	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	10
	Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	10
	Liczba przestępstw i wykroczeń	7
	Aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	8

SFERA GOSPODARCZA:

Sfera	Kryterium	Waga
gospodarcza	Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych	7
	Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych	8

SFERA ŚRODOWISKOWA:

Sfera	Kryterium	Waga
środowiskowa	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	3
	Ilość dzikich wysypisk śmieci	2

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

Obszar	Kryterium	Waga
przestrzenno-funkcjonalna	Liczba obiektów kulturalnych – luki w infrastrukturze	8
	Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji - luki w infrastrukturze	7
	Liczba terenów publicznych - luki w infrastrukturze	10

SFERA TECHNICZNA

Obszar	Kryterium	Waga
techniczna	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej - luki	3
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej - luki	3
	Stan infrastruktury drogowej - luki w infrastrukturze	7
	Stan obiektów użyteczności publicznej - luki w infrastrukturze	7

Dla każdego ze wskaźników przyjęto skalę punktów określających poziom natężenia zjawiska negatywnego:

- 1 - niskie natężenie problemu;
- 2 - średnie natężenie problemu;
- 3 - wysokie natężenie problemu.

Na tej podstawie każdemu ze wskaźników przyporządkowano odpowiednią liczbę punktów, a następnie liczbę tę przemnożono przez wagę danej cechy.

Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki:

- Po pierwsze - stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk (na podstawie wartości wskaźników koncentracji zjawisk negatywnych);
- Po drugie - uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla poziomu degradacji całej Gminy (w ramach spotkań konsultacyjnych, warsztatów) dysponując na tyle silnym potencjałem, by dało się doprowadzić do rewitalizacji całego obszaru w sposób oddziałujący na obszar zdegradowany i obszar całej Gminy.

Niniejsze uzasadnienie ujmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do dokumentów strategicznych i planistycznych, w których wybrany obszar będzie ujęty jako ośrodek koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w Gminie.

3.2. Obszar zdegradowany na terenie gminy Urszulin

Wskazanie obszaru zdegradowanego gminy Urszulin polegało na dokonaniu syntezy wyników przeprowadzonej analizy wielokryterialnej (wskaźnikowej) w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym uzupełnionej o analizę jakościową dla wskazanych 25 jednostek funkcyjnych (sołectwa).

Na tej podstawie wyznaczony został obszar zdegradowany (składający się z podobszarów tożsamych z poszczególnymi sołectwami) na terenie gminy Urszulin, na którym zauważalna jest wyraźnie gorsza sytuacja społeczna niż średnia w Gminie oraz na którym współwystępują gorsze wskaźniki problemów gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcyjnych.

Dla wskazania obszaru zdegradowanego gminy Urszulin, zostały zsumowane poszczególne punkty przyznane w ramach określonych wskaźników – dla danego obszaru sołectwa. Następnie wyliczono średnią dzieląc sumę punktów całościowych wszystkich obszarów sołectw (4 426) przez liczbę sołectw (25), która wynosi 177. Obszar zdegradowany tworzą poszczególne sołectwa (podobszary), znajdujące się powyżej średniej.

Najwyższe wartości zjawisk negatywnych stwierdzono w sołectwach (stanowiących podobszary zdegradowane):

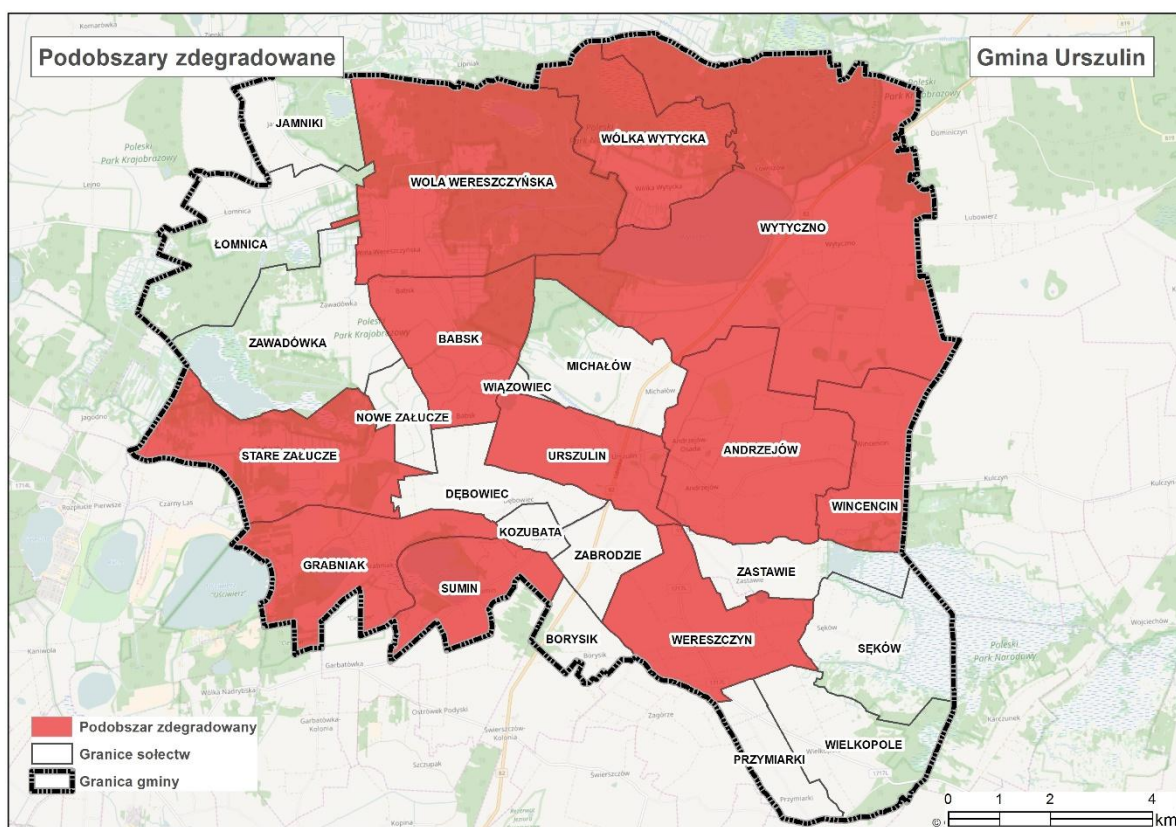
- Urszulin,
- Wereszczyn,
- Wytyczno,
- Wola Wereszczyńska,
- Stare Załucze.

Na poziomie nieco niższym ze względu na wartości wskaźników zjawisk kryzysowych są sołectwa (stanowiące podobszary zdegradowane):

- Andrzejów,
- Babsk,
- Wincencin,
- Grabniak,
- Wólka Wytycka,
- Sumin.

Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Urszulin zajmuje 111 km² (co stanowi prawie 63% ogółu powierzchni Gminy) i jest zamieszkiwany przez 2 850 osób (co stanowi 67% ogółu ludności Gminy).

Mapa 7 Obszar zdegradowany na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Urszulin

Zgodnie z *Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy (rozdział 3, pkt. 4 Wytoczných).

W związku z powyższym, na terenie gminy Urszulin wyznaczono obszar, gdzie występuje kumulacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej.

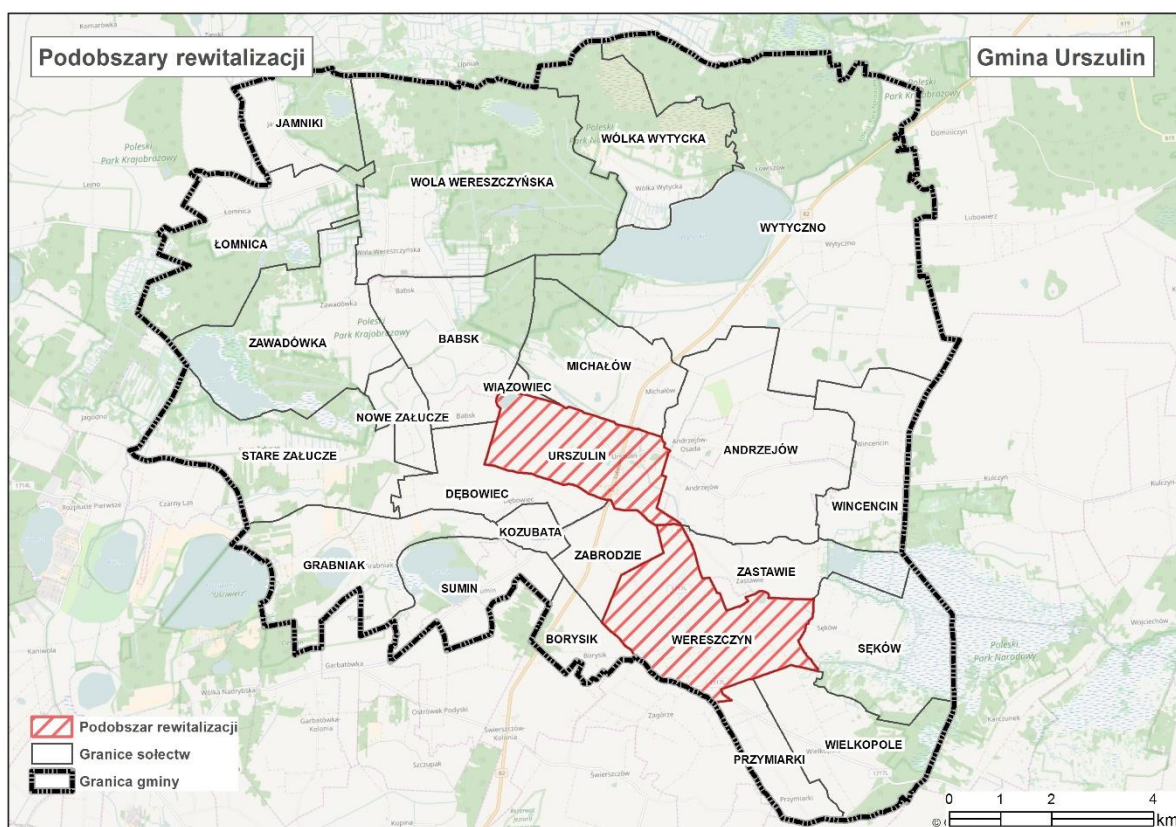
PROCEDURA WYZNACZENIA OBSZARU REWITALIZACJI:

- 1) Zgodnie z *Wytycznymi*, przyjęto, iż obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni gminy Urszulin i dotyczyć nie więcej 30 % ludności. Ponieważ wyznaczony obszar zdegradowany znacznie przekracza ww. wskaźniki, z obszaru zdegradowanego wydzielono obszar wymagający podjęcia najpilniejszych działań rewitalizacyjnych.
- 2) Uznano, iż do obszaru rewitalizacji należy zaliczyć podobszary, na których występuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Są to jednocześnie tereny zamieszkane, oraz takie na których znajduje się infrastruktura / obiekty użyteczności publicznej zdegradowane, których przebudowa, adaptacja, remont przyczyni się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów.
- 3) Uznano, iż wyznaczony obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla poziomu degradacji całej Gminy a także ma największy wpływ na jakość życia lokalnej społeczności oraz istotne znaczenie dla rozwoju Gminy, wzrostu jej atrakcyjności i konkurencyjności.
- 4) Biorąc pod uwagę analizę problemów występujących w poszczególnych okręgach, zapisy w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy oraz plany inwestycyjne władz gminy Urszulin, wyznaczono obszar rewitalizacji i w jego obrębie podobszary:
  - **PODOBSZAR – SOŁECTWO URSZULIN** – podobszar obejmujący teren całego sołectwa Urszulin, zamieszkiwany przez 1 066 osób, co stanowi 25,22% ogółu mieszkańców; zajmujący powierzchnię 5,33 km², co stanowi 3% powierzchni ogółem gminy Urszulin,
  - **PODOBSZAR – SOŁECTWO WERESZCZYN** – podobszar obejmujący teren całego sołectwa Wereszczyn, zamieszkiwany przez 195 osób, co stanowi 4,61% ogółu mieszkańców; zajmujący powierzchnię 7,82 km², co stanowi 4,39% powierzchni ogółem gminy Urszulin

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 13,15 km² (co stanowi 7,39% powierzchni ogółem Gminy) oraz jest zamieszkały przez 1 261 osób (co stanowi 29,83% ludności ogółem Gminy). Nie przekroczone są zatem limity wyznaczone w *Wytycznych*.

Mapa 8 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Urszulin

Źródło: Opracowanie własne

CHARAKTERYSTYKA PODOBSZARÓW REWITALIZACJI:

- SOŁECTWO URSZULIN** - na podobszarze występuje szereg negatywnych zjawisk społecznych, w tym m.in. wysoki udział osób bezrobotnych, duża liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, obniżony poziom bezpieczeństwa (duża liczba patroli i interwencji policyjnej). Na obszarze współwystępują też inne negatywne zjawiska: brak większych zakładów produkcyjnych, obniżona jakość środowiska (duża ilość wyrobów azbestowych), zły stan infrastruktury drogowej oraz budynków użyteczności publicznej i infrastruktury sportowej.

Urszulin stanowi gminny ośrodek administracyjno-usługowy. Znajduje się tu Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół, placówki kulturalne, obiekty sportowe i rekreacyjne, sieć sklepów spożywczo – przemysłowych i gastronomicznych. W Urszulinie

siedzibę ma również Ośrodek Dydaktyczno- Administracyjny Poleskiego Parku Narodowego, bank, ośrodki zdrowia, Stacja Ratownictwa Medycznego. Odbywają się tu cotygodniowe targi, jedne z największych w byłym województwie chełmskim. Urszulin to miejscowość często odwiedzana przez turystów zwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowe oraz walory przyrodnicze terenów Polesia. Krzyżują się tu wszystkie szlaki, zarówno rowerowe, konne, nordic walking jak również birdwatching.

Taka lokalizacja ośrodków administracyjnych i usługowych zapewnia dogodną obsługę mieszkańców gminy z pozostałych miejscowości. Ośrodek gminny wymaga stałej rozbudowy o nowe obiekty handlowe, usługowe, administracyjne, miejsca parkingowe, budownictwo mieszkaniowe oraz obiekty pełniących funkcje turystyki, rekreacji i wypoczynku.

Budynek, w którym mieści się Urząd Gminy wymaga pilnych prac termomodernizacyjnych. Z kolei w innych budynkach użyteczności publicznej (m.in. Zespół Szkół) konieczne jest podjęcie działań mających na celu wzrost ich energooszczędności. Funkcjonująca infrastruktura sportowa i rekreacyjna (ogólnie dostępna dla mieszkańców całej Gminy) wymaga remontu, rozbudowy, zagospodarowania i doposażenia w sprzęt sportowy i urządzenia małej infrastruktury. Zagospodarowania wymagają także liczne tereny publiczne znajdujące się w miejscowości, aby nadal mogły pełnić swe funkcje dla mieszkańców Gminy i turystów.

- 2. SOŁECTWO WERESZCZYN** - na podobszarze występuje szereg negatywnych zjawisk społecznych, w tym m.in. wysoki udział osób bezrobotnych, duża liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, obniżony poziom bezpieczeństwa (duża liczba patroli i interwencji policyjnej). Na obszarze współwystępują też inne negatywne zjawiska: brak większych zakładów produkcyjnych, obniżona jakość środowiska (duża ilość wyrobów azbestowych), brak sieci kanalizacyjnej, zły stan infrastruktury drogowej oraz budynków użyteczności publicznej i infrastruktury sportowej.

Jest to miejscowość o bogatej historii i wielu zabytkach. Znajduje się tu historyczny kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny wybudowany w 1783 roku, wpisany do rejestru zabytków oraz przykościelny cmentarz, również wpisany do rejestru zabytków. W Wereszczynie znajduje się także uświęcony zabytek, jest nią studnia dworska, miejsce kaźni żydowskiej z okresu II wojny światowej. Miejsce to, odwiedzają grupy wycieczek ludności pochodzenia żydowskiego. Wereszczyn słynął również jako największa owczarnia

oraz największy w kraju ośrodek tkacki, stale odbywały się tam jarmarki. Wereszczyn położony jest na wielu szlakach historycznych, rowerowych, nordic walking. Pozostałości historyczne, obiekty zabytkowe oraz bliskie sąsiedztwo z Bagnem Bubnów, sprawiają że jest to miejscowość atrakcyjna turystycznie i historycznie.

Znajdujące się na terenie miejscowości budynki użyteczności publicznej, obiektu kultury oraz infrastruktura sportowa wymaga pilnych prac modernizacyjnych i remontowych, doposażenia w sprzęt – aby nadal mogły pełnić swe funkcje. Planowane jest przystosowanie budynku po byłej szkole na cele społeczne i kulturalne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla polepszenia sytuacji życiowej mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości i ożywienia gospodarczego, poprawy jakości korzystania z przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności. Przeprowadzenie kompleksowego procesu rewitalizacji we wskazanym obszarze wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów, przyczyni się do polepszenia jakości życia lokalnej społeczności oraz wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności regionu. Proces ten jest niezbędny dla zrównoważonego rozwoju całej gminy Urszulin.

4. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja określa stan docelowy, jaki ma mieć miejsce na obszarze wskazanym jako obszar rewitalizacji, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, wykorzystując przy tym możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu.

Zespół pracujący nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin po analizie wszystkich uwarunkowań lokalnych przyjął następujące sformułowanie wizji obszaru rewitalizacji:

„Po realizacji lokalnego programu rewitalizacji, Gmina Urszulin przezwycięży kryzysy i zlikwiduje bariery na obszarach najbardziej zdegradowanych, w szczególności w zakresie problemów społecznych i niedogodności infrastrukturalnych, co przyczyni się do dynamicznego rozwoju gospodarczego. Znacznie zwiększona aktywność mieszkańców oraz zrealizowanie wskazanych przez nich zadań przyczyni się do możliwie najlepszego wykorzystania lokalnego potencjału obszaru Gminy”.

Przeprowadzone działania rewitalizacyjne przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej. W szczególności przezwyciężone zostaną kryzysy związane z bezrobociem i ubóstwem, w konsekwencji czego osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zyskają możliwość szerszego zaspokajania potrzeb społecznych i życiowych.

Zlikwidowane zostaną bariery obejmujące przede wszystkim obszar planowania przestrzennego, czego następstwem będzie lepsza komunikacja pomiędzy poszczególnymi obszarami Gminy, uzyskanie spójności w zakresie poziomu rozwoju (w szczególności w zakresie wykorzystania potencjałów rozwojowych, wzrost bezpieczeństwa).

Rozwój lokalnej infrastruktury w postaci budowy dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego w Gminie oraz podniesie atrakcyjność regionu. Rozwój sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej poprawi standard życia mieszkańców oraz pozwoli na osiągnięcie poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez m.in. ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód, gleby.

Wykorzystana zostanie dostępna na obszarze rewitalizacji infrastruktura kultury, sportowa i rekreacyjna oraz tereny użyteczności publicznej, która zostanie doprowadzona do stanu zapewniającego jej pełną funkcjonalność.

Założone do realizacji działania rewitalizacyjne zorientowane są na stałe dążenie do zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych poprzez modernizację terenów/ obiektów użyteczności publicznej, unowocześnianie ich wyposażenia oraz uzupełnianie oferowanych przez nie zasobów, pozwalające na zaspokajanie potrzeb społecznych, kulturalnych i edukacyjnych mieszkańców. Realizacja zadań bezpośrednio wpłynie na podniesienie jakości kapitału społecznego, aktywizację społeczną, kulturalną oraz budowanie poczucia tożsamości lokalnej. Ponadto przestrzeń publiczna stanie się przyjazna nie tylko mieszkańcom, ale też turystom.

5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji, są to:

1. Znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (ubóstwo, bezrobocie) oraz zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całej Gminy.

Cel zakłada ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (bieda, bezrobocie, ubóstwo) i zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całej Gminy poprzez wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji, ukierunkowane na podniesienie poziomu wykształcenia, wiedzy umiejętności, aktywności mieszkańców, szczególnie grup zmarginalizowanych. Ważnym elementem budowania kapitału społecznego jest realizacja działań zapobiegających patologiom oraz ograniczanie wykluczenia społecznego na wskazanych obszarach. Istotne jest, aby poprzez współudział w realizowanych projektach oraz udostępnienie oferty usług społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, zachęcić jak największą część mieszkańców obszarów rewitalizowanych do podjęcia działań służących ich poprawie oraz neutralizować problemy jakimi są m.in. bezrobocie, ubóstwo, często prowadzące do wykluczenia społecznego. Proponowana oferta, zorientowana na aktywizację i integrację lokalnej społeczności powinna być dostosowana i atrakcyjna do różnych grup wiekowych oraz zainteresowań.

Cel zakłada realizację projektów w obszarze infrastruktury, które bezpośrednio wpłyną na podniesienie jakości kapitału społecznego, ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (w postaci biedy, ubóstwa), aktywizację społeczną, kulturalną oraz budowanie poczucia tożsamości lokalnej.

Kierunki działań w ramach powyższego celu:

- Dostosowanie istniejącej infrastruktury do funkcji społecznych.
- Rozwój oferty edukacyjnej i podnoszącej kwalifikacje zawodowe skierowanej do grup marginalizowanych.

- Aktywizacja i integracja różnych grup mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez rozwijanie oferty usług społecznych i kulturalnych oraz aktywnych form spędzania czasu, opartej o zrewitalizowane elementy infrastruktury.
- Popularyzacja i wykorzystanie aktywności mieszkańców do poprawy jakości otoczenia na obszarach rewitalizacji.
- Zaangażowanie mieszkańców do realizacji projektów rozwojowych na obszarach rewitalizacji.
- Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych i wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców obszarów rewitalizacji.

2. Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej obszaru Gminy.

Nowoczesna i dostosowana do potrzeb infrastruktura stanowi podstawę do prężnego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Cel ten zakłada zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawę atrakcyjności Gminy, polegającą na zorganizowaniu interesującej pod względem społecznym, kulturowym, gospodarczym przestrzeni publicznej w postaci obiektów infrastruktury publicznej, stref aktywności i integracji lokalnej społeczności, miejsc przeznaczonych pod funkcje gospodarcze. Istotna jest realizacja przedsięwzięć zorientowanych na poprawę infrastruktury nieprawidłowo funkcjonującej, uzupełnionej o ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych mieszkańców, która przyczyni się przede wszystkim do poprawy warunków życia osób korzystających z przestrzeni publicznej.

Kierunki działań w ramach powyższego celu:

- Zagospodarowanie terenów i obiektów użyteczności publicznej wraz z ich otoczeniem, jako miejsc służących celom kultury, rekreacji i aktywności.
- Zagospodarowanie zdegradowanych obiektów publicznych jako miejsc zorientowanych na aktywizację kulturalną, społeczną, zawodową.
- Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej - rewitalizacja zdegradowanych terenów i budynków publicznych

3. Likwidacja barier rozwojowych w sferze gospodarczej/ społecznej/ przestrzennej/ środowiskowej.

Stan infrastruktury gospodarczej, technicznej, ochrony środowiska na terenie danego obszaru determinuje jego pozycję konkurencyjną na rynku regionalnym i subregionalnym oraz jest wyznacznikiem poziomu życia mieszkańców. Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w tej dziedzinie i upowszechnianie ich na terenie obszarów wskazanych do rewitalizacji w ogromnym stopniu ułatwi mieszkańcom codzienne życie, zachęci nowe osoby do migracji w celach osadniczych oraz rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Gminy. Dostrzegając bieżące problemy związane z funkcjonowaniem urządzeń użyteczności publicznej, zakłada się realizację projektów zmierzających ku radykalnej poprawie tej sytuacji. W szczególności dotyczy to konieczności podjęcia działań polegających na budowie i modernizacji dróg, rozbudowie sieci chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia ulicznego, budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zakłada się również działania z zakresu zagospodarowania terenów publicznych, które zapewnią korzyści z życia w bardziej przyjaznym i bezpiecznym otoczeniu.

Kierunki działań w ramach powyższego celu:

- Poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska).
- Wykorzystanie terenów publicznych zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji do podniesienia ich atrakcyjności oraz stworzenia miejsc przyjaznym rozwojowi przedsiębiorczości.

Najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji problemowych obszarów Gminy jest:

- Zwiększenie liczby miejsc pracy poprzez wykorzystanie i zagospodarowanie istniejącej infrastruktury do rozwoju przedsiębiorczości.
- Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej poprzez poprawę stanu infrastruktury społecznej (budynki, place, skwerki i inne).

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

- Likwidacja zjawisk wandalizmu, dewastacji i przemocy poprzez rewitalizację terenów, stworzenie warunków do aktywnej formy spędzania czasu przez dzieci i młodzież.
- Stworzenie mechanizmów wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej.
- Pomoc w wyjściu z alkoholizmu i ubóstwa poprzez działania dobrane na podstawie analizy negatywnych zjawisk.

6. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami

Aby zrealizować cele i kierunki określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji, sporządzono zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Podstawowych, tj. takich bez których realizacja celów Programu nie będzie możliwa a obszary rewitalizacji nie będą w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Ich realizacja jest kluczowa dla powodzenia całego procesu rewitalizacji gminy Urszulin.
- Uzupełniających, tj. takich, które są oczekiwane ze względu na realizację celów rewitalizacji ale ich skala oddziaływania jest mniejsza.

Poniżej zaprezentowano **przedsięwzięcia podstawowe**, zaplanowane do realizacji w ramach Opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin. W opisie przedsięwzięć uwzględniono: nazwę projektu, wskazanie podmiotu realizującego, zakres, okres realizacji projektu (rok rozpoczęcia i zakończenia), lokalizację projektu (tj. miejsce przeprowadzenia projektu), szacunkową wartość, potencjalne źródła finansowania, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny, odniesienie projektu do celów rewitalizacji. Projekty przyporządkowano do poszczególnych podobszarów rewitalizacji.

SOŁECTWO URSZULIN

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska)
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, Powiat włodawski
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi powiatowej Urszulin – Nadrybie • Przebudowa drogi powiatowej Urszulin – Sawin • Przebudowa drogi powiatowej Urszulin - Hańsk • Przebudowa drogi gminnej na osiedlu mieszkaniowym przy ul. Chełmskiej • Przebudowa ul. Krótkiej • Przebudowa dróg gminnych ulic Modrzewiowa, Nowa • Budowa linii oświetleniowych przy trasach turystycznych biegnących w pasach dróg publicznych

	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa linii oświetleniowych i ciągów pieszo rowerowych poprawiających bezpieczeństwo turystów i mieszkańców przy drogach publicznych. • Infrastruktura kanalizacyjna (rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej). • Infrastruktura wodociągowa (rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej). • Budowa ścieżek rowerowych, ciągów pieszych, parkingów, miejsc postojowych i chodników. • Inne elementy (przejścia dla pieszych, chodniki, oznakowania). • Przebudowa placu przy zatoczce autobusowej w centrum Urszulin na potrzeby obsługi ruchu turystycznego.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	12.000.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu dróg. • Poprawa stanu infrastruktury technicznej. • Poprawa atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej Gminy • Wzrost atrakcyjności turystycznej <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Długość zmodernizowanych dróg. • Długość przebudowanej infrastruktury technicznej. • Liczba zamontowanego oświetlenia ulicznego. • Liczba zagospodarowanych terenów publicznych <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej. • Poprawa atrakcyjności gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej • Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 2

Nazwa przedsięwzięcia	Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy osiedlu mieszkaniowym przy ul. Chefmskiej
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa infrastruktury turystycznej. • Budowa infrastruktury rekreacyjnej i placu zabaw. • Organizacje wydarzeń kulturalnych i turystycznych.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	200.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu terenów publicznych. • Stworzenie mieszkańcom miejsca rekreacji i sportu. • Poprawa atrakcyjności przestrzennej Gminy.

	<p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych terenów publicznych. Liczba nowych usług. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja techniczna. Sprawozdania.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu infrastruktury sportowej
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe.
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> Urządzenie boisk sportowych wielofunkcyjnych w m. Urszulin przy ZS w Urszulinie Przebudowa boiska sportowego w Urszulinie. Remont sali gimnastycznej przy ZS w Urszulinie Budowa hali sportowo widowiskowej przy ZS w Urszulinie Organizacja imprez sportowych. I turystycznych. Organizacje wydarzeń kulturalnych i turystycznych.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	15 000 000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu obiektów sportowych. Stworzenie mieszkańcom miejsca rekreacji i sportu. Organizacja wydarzeń sportowych i rekreacyjnych. Poprawa atrakcyjności przestrzennej Gminy <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów sportowych. Liczba nowych usług Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Dokumentacja techniczna i protokół odbioru.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sprawozdania, listy obecności, ankietyzacja uczestników
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej. Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa budynku gospodarczego przy kottowni na potrzeby usług społecznych
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe,
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Miejsca Integracji Społecznej dla mieszkańców Gminy. • Organizacja usług społecznych animacyjnych i kulturalnych. • Powstanie przedsiębiorstwa społecznego. • Elementy opieki nad osobami starszymi. • Warsztaty dla NGOs. • Inkubator sektora pozarządowego.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Stworzenie mieszkańcom usług kulturalnych i społecznych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. • Liczba usług oferowanych w MIS. • Liczba osób korzystających z oferty MIS. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna i protokół odbioru. • Sprawozdania, listy obecności, ankietyzacja uczestników
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa i rozbudowa obiektu Gminnej Biblioteki Publicznej w Urszulinie z wprowadzeniem nowych usług i stworzenia nowych miejsc pracy
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe, GBP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i rozbudowa budynku publicznego przy ul. Lubelskiej na potrzeby obiektu kultury. • Zagospodarowanie terenu przy budynku przy ul. Lubelskiej. • Organizacja usług społecznych turystycznych, animacyjnych i kulturalnych. • Organizacja przedsiębiorstwa społecznego. • Społeczne usługi kulturalne. • Warsztaty dla społeczności lokalnej
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Poprawa mieszkańcom miejsca świadczenia usług kulturalnych, turystycznych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów kulturalnych. • Liczba nowych usług. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa części pomieszczeń Zespołu Szkół w Urszulinie na potrzeby usług w zakresie turystyki wraz z uporządkowaniem i zagospodarowaniem przestrzeni publicznej przy ZS w Urszulinie
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, powiat włodawski, organizacje pozarządowe, GBP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i termomodernizacja budynku ZS w Urszulinie. • Zagospodarowanie terenu przy ZS w Urszulinie. • Organizacja usług turystycznych. • Organizacja usług edukacyjnych i sportowych. • Organizacja wydarzeń. • Inkubator sektora pozarządowego.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	1.000.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Stworzenie miejsca świadczenia usług turystycznych, sportowych, edukacyjnych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów na cele turystyki i edukacji. • Liczba nowych usług. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku kotłowni w Urszulinie (na osiedlu mieszkaniowym ul. Chefmska)
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin,
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku. • Instalacja OZE. • Promocja ekologicznych postaw.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Organizacja wydarzeń promujących ekologiczne postawy - włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów na rewitalizowanym obszarze. • Liczba zamontowanych urządzeń OZE • Liczba zorganizowanych wydarzeń ekologicznych <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna • Protokoły odbioru • Sprawozdania
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej • Poprawa atrakcyjności środowiskowej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja istniejącego budynku przy ul. Leśnej 20 na Planetarium – uzupełnienie oferty turystycznej Polesia
Podmiot realizujący	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Roboty budowlane. • Zakup wyposażenia. • Organizacja wydarzeń. • Promocja turystyczna.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	1.000.000
Potencjalne źródła finansowania	Środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Stworzenie miejsca świadczenia usług turystycznych, edukacyjnych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów na cele turystyki i edukacji. • Liczba nowych usług.

	<u>Sposób pomiaru rezultatów:</u> Dokumentacja techniczna.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

SOŁECTWO WERESZCZYN

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Filii Bibliotecznej
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe, GBP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa budynku na potrzeby utworzenia Filii Bibliotecznej. • Organizacja usług społecznych, animacyjnych i kulturalnych. • Organizacja wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Wereszczyn
Szacunkowa wartość	1 000 000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Poprawa mieszkańcom miejsca świadczenia usług kulturalnych, edukacyjnych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów kulturalnych. • Liczba nowych usług. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u> Dokumentacja techniczna.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie (po byłej szkole) na potrzeby Ośrodka Animacji Społeczno Kulturalnej
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe, GBP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa budynku wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Ośrodka Animacji Społeczno Kulturalnej. • Organizacja usług społecznych animacyjnych i kulturalnych. • Warsztaty dla NGOs. • Organizacja wydarzeń. • Inkubator sektora pozarządowego.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Wereszczyn

Szacunkowa wartość	3 000 000,00
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Stworzenie mieszkańcom usług kulturalnych, gospodarczych i społecznych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. • Liczba usług oferowanych w Ośrodku. • Liczba osób i przedsiębiorstw korzystających z oferty Ośrodku. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna i protokół odbioru. • Sprawozdania, listy obecności, ankietyzacja uczestników
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 11

Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Izby Pamięci Historycznej (część remizy OSP)
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe, OSP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa budynku na potrzeby Izby Pamięci Historycznej. • Organizacja przedsiębiorstwa społecznego. • Organizacja wydarzeń. • Aktywizacja mieszkańców.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin
Szacunkowa wartość	400.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku. • Poprawa mieszkańcom miejsca świadczenia usług kulturalnych, turystycznych. • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów. • Liczba nowych usług. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Dokumentacja techniczna.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku publicznego w Wereszczynie (Filia Biblioteczna, remiza OSP)
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, GBP, OSP
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku. • Instalacja OZE. • Promocja ekologicznych postaw.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Wereszczyn
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynków. • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów. • Liczba zorganizowanych wydarzeń ekologicznych <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja techniczna • Sprawozdania
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej • Poprawa atrakcyjności środowiskowej

SOŁECTWO URSZULIN, WERESZCZYN

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 13	
Nazwa przedsięwzięcia	Urządzenie ścieżek rowerowych i ścieżek pieszych
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, organizacje pozarządowe
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżek pieszo rowerowych w pasach dróg publicznych. • Promocja turystyki pieszej i rowerowej. • Promocja zdrowego stylu życia. • Infrastruktura rowerowa.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin, Wereszczyn
Szacunkowa wartość	1.000.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury technicznej- ścieżki rowerowe, chodniki. • Poprawa atrakcyjności przestrzennej Gminy • Wzrost atrakcyjności turystycznej • Wzrost świadomości kultury fizycznej i zdrowego trybu życia

	<p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych i chodników. • Liczba zagospodarowanych terenów publicznych <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Dokumentacja techniczna.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej. • Poprawa atrakcyjności turystycznej.

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja zawodowa
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, GOPS, JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń zawodowych. • Organizacji staży dla osób wykluczonych, długotrwale bezrobotnych.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji.
Szacunkowa wartość	1.000.0000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, budżet powiatu, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych szkoleń. • Liczba zorganizowanych staży. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Sprawozdania, listy obecności.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej

PRZEDSIĘWZIĘCIE PODSTAWOWE 15	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe wsparcie osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszary rewitalizacji
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, GOPS, JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń zawodowych. • Organizowanie pośrednictwa pracy. • Organizacji staży dla osób długotrwale bezrobotnych. • Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji.
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, budżet powiatu, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie aktywności społecznej. • Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. • Zmniejszenie poziomu bezrobocia.

	<p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych szkoleń i staży. Liczba osób, które podniosły kompetencje społeczne i zawodowe. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Sprawozdania, listy obecności.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej

7. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową

Poniżej zaprezentowano **uzupełniające przedsięwzięcia** rewitalizacyjne, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W opisie uwzględniono: nazwę projektu, wskazanie podmiotu realizującego, zakres, okres realizacji projektu (rok rozpoczęcia i zakończenia), lokalizację projektu (tj. miejsce przeprowadzenia projektu), szacunkową wartość, potencjalne źródła finansowania, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny, odniesienie projektu do celów rewitalizacji.

SOŁECTWO URSZULIN, WERESZCZYN

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, placówki szkolne
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> Zakup sprzętów dydaktycznych. Organizowanie zajęć wyrównawczych. Organizowanie zajęć sportowych.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji.
Szacunkowa wartość	400.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Potencjalne źródła finansowania	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie aktywności społecznej. Włączenie społeczne osób z obszaru rewitalizacji. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

	<p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych zajęć. • Liczba zakupionego sprzętu dydaktycznego. • Liczba osób, które podniosły kompetencje. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Sprawozdania, listy obecności.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna.

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja najbardziej zdegradowanych terenów mieszkaniowych
Podmiot realizujący	Gmina Urszulin, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe
Projekty w ramach przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Prace termomodernizacyjne w budynkach. • Zagospodarowanie terenów publicznych. • Działania społeczne. • Oferta kulturalna.
Okres realizacji	2017-2023
Lokalizacja	Urszulin, Wereszczyn
Szacunkowa wartość	500.000
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020), inne środki zewnętrzne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	<p><u>Rezultaty:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynków. • Poprawa stanu terenów publicznych. • Poprawa atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej Gminy. • Zwiększenie aktywności społecznej. <p><u>Wskaźniki monitoringowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych budynków zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. • Liczba wspartych terenów publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. • Liczba nowych ofert kulturalnych i rekreacyjnych. <p><u>Sposób pomiaru rezultatów:</u></p> <p>Dokumentacja techniczna.</p>
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i aktywizacja społeczna. • Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej

8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W trakcie opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Projekty rewitalizacyjne/przedsięwzięcia rewitalizacyjne przedstawione w Opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin są ze sobą komplementarne w aspektach przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

8.1. Komplementarność przestrzenna

Zakłada się, iż projekty opracowane i przyjęte wstępnie działania w ramach Opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin będą na siebie wzajemnie oddziaływać. Dzięki działaniom aktywizacyjnym i społecznym niniejszy Program efektywnie oddziaływać będzie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się będą dopełniały przestrzennie i zachodził będzie między nimi efekt synergii. Wybór działań i ich dobór miał na celu, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Projekty, które zostały wybrane do realizacji w ramach niniejszego Programu są odpowiedzią na główne problemy obszaru rewitalizacji, jednakże w wyniku ich realizacji

pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze gminy Urszulin, ponieważ większość z podejmowanych działań dotyczy terenów publicznych/ obiektów użyteczności publicznej, z których będą mogli korzystać mieszkańcy całego obszaru Gminy.

8.2. Komplementarność problemowa

W Opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin zapewniono komplementarność problemową, założono do realizacji projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które wzajemnie dopełniają się tematycznie, sprawiając, że Program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji całościowo, we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zorientowane na poprawę jakości życia mieszkańców zaplanowane działania rewitalizacyjne w ramach niniejszego Programu są powiązane z kierunkami rozwoju Gminy Urszulin wskazanymi w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Urszulin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2023 roku oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W pierwszej kolejności realizowane będą projekty inwestycyjne, które warunkują realizację innych (kolejnych) zamierzeń (w tym przede wszystkim o charakterze społecznym), bez których realizacja kolejnych zamierzeń rewitalizacyjnych będzie niemożliwa. Do kluczowych przedsięwzięć zaliczono przede wszystkim: „Przebudowa i rozbudowa obiektu Gminnej Biblioteki Publicznej w Urszulinie z wprowadzeniem nowych usług i stworzenia nowych miejsc pracy”, „Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy osiedlu mieszkaniowym przy ul. Chełmskiej” , „Termomodernizacja budynku kotłowni w Urszulinie (na osiedlu mieszkaniowym ul. Chełmska”, „Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie (po byłej szkole) na potrzeby Centrum Animacji Społeczno Kulturalnej”, „Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Filii Bibliotecznej”, „Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Izby Pamięci Historycznej (część remizy OSP)”, „Adaptacja istniejącego budynku przy ul. Leśnej 20 na Planetarium – uzupełnienie oferty turystycznej Polesia”, „Poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska)”, „Poprawa stanu infrastruktury sportowej”, „Termomodernizacja budynku publicznego w Wereszczynie”, „Urządzenie ścieżek rowerowych i ścieżek pieszych” termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Efektem realizacji tychże przedsięwzięć będzie stworzenie warunków (lokalowych, sprzętowych, przestrzeni publicznej) do

realizacji projektów miękkich, mających bezpośrednio na celu m.in. aktywizację zawodową i społeczną osób zamieszkujących obszary rewitalizacji, wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (stworzone zostaną warunki do prowadzenia terapii, szkoleń, spotkań z psychologiem), zajęcia pozalekcyjne dla uczniów (prowadzone w prawidłowych warunkach lokalowych), wsparcie przedsiębiorców i lokalnych stowarzyszeń pozarządowych (realizowane m.in. w remontowanych budynkach dostosowanych do potrzeb świadczenia usług społecznych, kulturalnych, gospodarczych), pobudzenie ruchu turystycznego i związane z tym nowe miejsca pracy.

Na kolejność realizacji przedsięwzięć wpływ ma również rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięć przyczyni się m.in. do polepszenia jakości świadczenia usług kulturalnych, społecznych, turystycznych, gospodarczych; poprawy jakości i dostępności usług edukacyjnych a w efekcie wzrostu jakości procesu edukacyjnego; rozwoju przedsiębiorczości, spadku bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji; poprawy dostępności komunikacyjnej, wzrostu bezpieczeństwa, poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców; poprawy stanu środowiska; rozwoju kultury fizycznej dzieci i młodzieży oraz wzrostu ich integracji i aktywności społecznej.

8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W Opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin zapewniono komplementarność proceduralno-instytucjonalną. Za realizację Opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin odpowiada Wójt Gminy Urszulin oraz Rada Rewitalizacji - podmiot powołany w formie zarządzenia Wójta Gminy na okres realizacji projektu. Rada Rewitalizacji - reprezentuje interesy wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji w działaniach podejmowanych przez Gminę, w związku z przygotowaniem, przeprowadzeniem i oceną działań rewitalizacyjnych. Rada Rewitalizacji pełni funkcję opiniodawczą – doradcą Wójta Gminy. Po uchwaleniu LPR zostanie w przyszłości powołany Zespół projektowy – odpowiedzialny za realizację poszczególnych przedsięwzięć w ramach projektów, decyzją Wójta Gminy zostanie wybrany Koordynator projektowy, odpowiedzialny za nadzór nad pracą Zespołu projektowego.

8.4. Komplementarność międzyokresowa

W Opracowanym Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Urszulin zapewniono komplementarność międzyokresową. Program zapewnia ciągłość realizowanych od kilku lat działań na terenie Gminy Urszulin, wyrażającą się we wpisaniu projektów w dokonane inwestycje w poprzednim okresie programowania. Wykonane analizy związane z realizowanymi projektami w okresie poprzedniej perspektywy finansowej, pozwoliły na stworzenie listy przedsięwzięć/projektów w ramach opracowanego Programu rewitalizacji, które służyć mają uzupełnianiu niezbędnych luk koniecznych do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów i efektywne wykorzystanie środków z aktualnego okresu programowania.

8.5. Komplementarność źródeł finansowania

W Opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin zapewniono komplementarność źródeł finansowania. Do realizacji założonych projektów rewitalizacyjnych w niniejszym Programie zostaną wykorzystane wszelkie wielofunduszowe źródła finansowania w kontekście polityki spójności 2014-2020 (EFRR, EFS, FS) oraz innych dostępnych na terenie Gminy funduszy z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

9. Indykatywne ramy finansowe

Finansowanie przedsięwzięć wpisanych do Programu Rewitalizacji będzie się odbywać przede wszystkim ze środków budżetowych Gminy Urszulin, przy współfinansowaniu ze środków zewnętrznych, głównie unijnych.

Podstawowe, pozabudżetowe, źródła finansowania zaplanowanych działań:

- Środki pochodzące z funduszy unijnych, w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych.
- Inne zagraniczne środki finansowe.
- Środki prywatne (m.in. pochodzące od organizacji pozarządowych i firm realizujących programy wsparcia)
- Środki budżetu państwa, w ramach m.in. Narodowego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
- Inne środki publiczne – np. Fundusze celowe.
- Kredyty, pożyczki, obligacje i inne instrumenty finansowe kierowane do JST.

Środki unijne na działania rewitalizacyjne będą pozyskiwane głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach którego działaniem dedykowanym rewitalizacji jest:

- 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich.

Przedsięwzięcia mogą być też współfinansowane z programów krajowych, m.in. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020.

Uzyskanie wsparcia zewnętrznego ma kluczowe znaczenie dla efektywności i kompleksowości procesu rewitalizacji. W przypadku braku wsparcia, Gmina będzie sukcesywnie prowadziła zaplanowane działania, jednak ograniczone własne możliwości finansowe mogą znacząco wpłynąć na zakres i czas ich realizacji. Skutkować to będzie nieosiągnięciem skutecznej i kompleksowej rewitalizacji.

Tabela 40 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Nazwa przedsięwzięcia	Wartość	Źródła finansowania	Montaż finansowy		
			Środki własne	Dofinansowanie – środki krajowe	Dofinansowanie – środki unijne
PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE					
Poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska)	12.000.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	1 800 000		10 200 000
Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy osiedlu mieszkaniowym przy ul. Chełmskiej	200.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	30 000		170 000
Poprawa stanu infrastruktury sportowej	1.200.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	180 000		1 020 000
Przebudowa budynku gospodarczego przy kotłowni na potrzeby usług społecznych	2.000.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	300 000		1 700 000
Przebudowa i rozbudowa obiektu Gminnej Biblioteki Publicznej w Urszulinie z wprowadzeniem nowych usług i stworzenia nowych miejsc pracy	500.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	75 000		425 000
Przebudowa części pomieszczeń Zespołu Szkół w Urszulinie na potrzeby usług w zakresie turystyki wraz z uporządkowaniem i zagospodarowaniem przestrzeni publicznej przy ZS w Urszulinie	1.000.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	150 000		850 000
Termomodernizacja budynku kotłowni w Urszulinie (na osiedlu mieszkaniowym ul. Chełmska)	500.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	75 000		425 000
Adaptacja istniejącego budynku przy ul. Leśnej 20 na Planetarium – uzupełnienie oferty turystycznej Polesia	1.000.000	Środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	150 000		850 000

Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Filii Bibliotecznej	300.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	45 000		255 000
Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie (po byłej szkole) na potrzeby Centrum Animacji Społeczno Kulturalnej	800.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	120 000		680 000
Przebudowa budynku publicznego w Wereszczynie na potrzeby Izby Pamięci Historycznej (część remizy OSP)	400.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	60 000		340 000
Termomodernizacja budynku publicznego w Wereszczynie (Filia Biblioteczna, remiza OSP)	500.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	75 000		425 000
Urządzenie ścieżek rowerowych i ścieżek pieszych	1.000.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PROW 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	150 000		850 000
Aktywizacja zawodowa	1.000.000	Budżet gminy, budżet powiatu, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój), inne środki zewnętrzne.	150 000		850 000
Kompleksowe wsparcie osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszary rewitalizacji	500.000	Budżet gminy, budżet powiatu, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój), inne środki zewnętrzne.	75 000		425 000
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE					
Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	400.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	60 000		340 000
Rewitalizacja najbardziej zdegradowanych terenów mieszkaniowych	500.000	Budżet gminy, środki prywatne, środki unijne (RPO WL 2014-2020), inne środki zewnętrzne.	75 000		425 000

Źródło: Opracowanie własne

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Szczególnie ważnym elementem procesu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin jest partycypacja społeczna. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wypracowywany został przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem Programu, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Zakłada się możliwości udziału niezależnych od Gminy podmiotów lokalnych i mieszkańców obszaru rewitalizacji we wdrażaniu LPR poprzez m.in. dyskusję publiczną nad koncepcją konkretnych rozwiązań przestrzennych, konkursy na koncepcję zagospodarowania, zastosowanie w SIWZ społecznych kryteriów oceny ofert inwestycyjnych, premiując zatrudnianie lokalnych bezrobotnych, a także system budowania partnerstw,

Partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Grupami interesariuszy zaangażowanymi w Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji są:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
- Przedstawiciele Rady Gminy Urszulin.
- Przedstawiciele Rad sołeckich.
- Podmioty prowadzące na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy.
- Pracownicy Urzędu Gminy i ich jednostki organizacyjne.
- Członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Seniorzy i młodzież,
- Osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo i zagrożone wykluczeniem społecznym.

W ramach konsultacji społecznych odbyły się:

1. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Urszulin dla potrzeb sporządzenia Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.
2. Konsultacje społeczne w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących przedsięwzięć i projektu Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin.

KONSULTACJE SPOŁECZNE W SPRAWIE WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.

Dnia 3 kwietnia 2017 r. zostało wydane ogłoszenie Wójta Gminy Urszulin w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Urszulin dla potrzeb sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Przeprowadzone konsultacje społeczne, które trwały od 11 kwietnia 2017 r. do dnia 18 kwietnia 2017 r. w przedmiocie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Urszulin dla potrzeb sporządzenia Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin, miały na celu zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru kryzysowego, na podstawie analizy koncentracji negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz uzupełniająco ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w następujących formach:

1. Spaceru badawczego połączonego z wywiadami w dniu 11.04.2017 r. (spotkanie przed budynkiem Urzędu Gminy). Rozmowy z mieszkańcami oraz lokalnymi liderami miały na celu omówienie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Urszulin. Podczas spaceru badawczego pozyskano rzetelne i prawdziwe dane dotyczące sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej Gminy Urszulin. W spacerze badawczym wzięło udział 12 osób, w tym 3 przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, 2 przedstawiciele Rady Gminy, 1 przedstawiciele organizacji pozarządowych, 1 przedsiębiorców prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy, 4 członków Zespołu

Projektowego (koordynator projektu odpowiedzialny za partycypację społeczną, ekspert zewnętrzny) oraz Wójt Gminy.

Uczestnicy spaceru wyruszyli w stronę budynku zespołu szkół w Urszulinie. Prowadzący zwrócił uwagę, że celem spaceru jest wyrażenie opinii na temat proponowanego obszaru rewitalizacji dla gminy Urszulin. Pierwszym przystankiem była szkoła w Urszulinie, gdzie wskazano, że przedsięwzięciem powinno być stworzenie boiska wielofunkcyjnego oraz sala gimnastyczna i zajęcia dodatkowe dla uczniów oraz dla starszych mieszkańców w celu aktywnego spędzania wolnego czasu. Mieszkańcy zwrócili uwagę, że korzystają z tych terenów zarówno uczniowie, jak i mieszkańcy („aktywne kobiety” grają w siatkówkę, strażacy), dlatego jego rewitalizacja jest dla nich ważna.

Następnie uczestnicy przeszli pod budynek, w którym obecnie funkcjonuje GOPS, Policja i Biblioteka. Mieszkańcy chcieliby, aby w tym miejscu, w centrum miejscowości, było więcej usług społecznych. Proponowane przedsięwzięcie to Dom Kultury, który wypełnił by lukę w sferze kultury mieszkańców. Uczestnicy spaceru wyrazili poparcie dla tej inicjatywy. Zwrócono uwagę, że na wydarzenia kulturalne trzeba jeździć do Cycowa oraz do innych miejscowości.

Kolejnym punktem spaceru było osiedle mieszkaniowe, ulokowane w drugiej części miejscowości. Bloki są zamieszkiwane głównie przez rodziny górników i byłych górników, w tym emeryci i renciści. Istotnym przedsięwzięciem w tym miejscu byłoby modernizacja i termomodernizacja kotłowni i stworzenie usług społecznych w postaci przebudowy byłego budynku po kotłowni, oraz doposażenie placu zabaw, który przy takiej ilości mieszkańców w jednym skupisku jest niezbędny.

Ostatnim przystankiem spaceru były okolice budynku po dawnej szkole podstawowej w miejscowości Wereszczyn. Budynek stoi niezagospodarowany i niszczeje. Naprzeciwko znajduje się budynek remizy strażackiej, wykorzystywany przez miejscową OSP. Wereszczyn ma ponad 800-letnią historię, a niemal wszyscy mieszkańcy Urszulina posiadają rodzinne korzenie w tej miejscowości. Historycznie jest to ważna miejscowość. Niedaleko tego miejsca znajduje się ścieżka spacerowa i trasa rowerowa Poleskiego Parku Narodowego.

Podsumowanie wniosków, zgłaszanych przez mieszkańców podczas spaceru badawczego:

- potrzeba przedsięwzięć dla bazy sportowej i oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy,
  - w Urszulinie brakuje miejsc do spędzania czasu dla młodzieży, co generuje problemy społeczne,
  - szkoła, choć jest duża, nie posiada porządnego boiska, z którego mogliby korzystać również mieszkańcy,
  - Wereszczyn posiada atuty historyczne i turystyczne oraz ma znaczenie sentymentalne dla mieszkańców Urszulina.
2. Debaty konsultacyjnej w dniu 18.04.2017 r., na której omówiony został projekt wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Urszulin– opracowany na podstawie danych zastanych pochodzących z instytucji publicznych oraz ankiet dostarczonych przez mieszkańców Gminy. Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 15.00 w budynku Urzędu Gminy. W debacie konsultacyjnej wzięło udział 23 osób, w tym 2 przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, 6 przedstawiciele Rady Gminy, 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych, 2 przedsiębiorców prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy, 4 pracowników gminnej jednostki organizacyjnej, 5 członków Zespołu Projektowego oraz 3 przedstawiciele rad sołeckich, i przedstawiciel grupy seniorzy.
3. Spotkania i warsztaty partycypacyjne z 5 grupami docelowymi:
- 11.04.2017** – odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne z grupą przedsiębiorcy, tematem warsztatów było omówienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy udział wzięło 7 osób;
- 12.04.2017**- odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne z grupa młodzież- tematem warsztatów było obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy; udział wzięło 14 osób.
- 13.04.2017** – odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne dla grupy docelowej: grupy formalne i nieformalne, liderzy społeczni. Tematem warsztatów było omówienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy udział wzięło 7 osób;

14.04.2017- – odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne dla grupy docelowej: rady sołeckie. Tematem warsztatów było omówienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy; udział wzięło 16 osób.

18.04.2017- odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne dla grupy docelowej: osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowe i zagrożone wykluczeniem społecznym. Tematem warsztatów było omówienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy udział wzięło 6 osób;

18.04.2017- odbyło się spotkanie i warsztaty partycypacyjne dla grupy docelowej: seniorzy. Tematem warsztatów było omówienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omówienie ankiet i formularzy udział wzięło 7 osób.

4. Zbierania uwag za pomocą formularza i ankiety zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Gminy Urszulin. Wypełnione formularze i ankiety można było dostarczyć do Urzędu Gminy pocztą tradycyjną, elektroniczną oraz złożyć bezpośrednio w sekretariacie Urzędu Gminy.

W czasie trwania konsultacji mieszkańcy przekazali 17 formularzy konsultacyjnych. Na pytanie dot. propozycji wyznaczonego obszaru zdegradowanego 3 opinie były zdecydowanie pozytywne, 7 pozytywnych, 3 negatywne oraz w 4 przypadkach stwierdzono „trudno powiedzieć”. Na pytanie dot. propozycji wyznaczenia obszaru rewitalizacji 4 opinie były zdecydowanie pozytywne, 6 pozytywnych, 3 negatywne oraz w 4 przypadkach stwierdzono „trudno powiedzieć”.

Do Urzędu Gminy dostarczono 48 ankiet. Mieszkańcy oceniali w nich dwie kwestie: elementy wpływające na warunki życia w gminie oraz efekty do osiągnięcia w wyniku rewitalizacji. Elementy wpływające na warunki życia w gminie oceniano w skali od 1 (bardzo źle) do 5 (bardzo dobrze). Elementy ocenione od najwyższej do najniższej (wg średniej arytmetycznej ocen): dostępność do usług i handlu na terenie gminy (4,02), stan środowiska naturalnego i zanieczyszczenia powietrza (3,79), dostępność i stan infrastruktury wodociągowej (3,65), bezpieczeństwo publiczne (3,64), funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w gminie (3,40), zagospodarowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego (3,38), przedsiębiorczość mieszkańców (3,33), zagospodarowanie terenów publicznych (3,17), baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa (3,08), aktywność i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne (3,05), dostępność i stan infrastruktury kanalizacyjnej (3,04), dostępność i zróżnicowanie oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu (3,02), sytuacja na rynku pracy

(2,64), dochody uzyskiwane przez mieszkańców (2,60) oraz dostępność i stan infrastruktury drogowej (2,38).

Wyniki ankiety zostały uwzględnione przy określaniu celów rewitalizacji i kierunków działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

W drugim pytaniu ankietowani mieli wskazać pięć najważniejszych efektów, osiągniętych w wyniku przeprowadzenia procesu rewitalizacji. Odpowiedzi uszeregowane od największej liczby wskazań: poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej (41 odpowiedzi, tj. 85% ankietowanych), zmniejszenie bezrobocia (32), zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej (27), poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych (25), stworzenie bazy sportowej (18), rozwój mikro- i małej przedsiębiorczości (15), poprawa bezpieczeństwa publicznego (14), odnowa, ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego i naturalnego (12), włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją (11), wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców (10), poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług publicznych (8), ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego (6). Na dwóch ankietach dopisano inne efekty: „uporządkowanie infrastruktury przy DK82” oraz „zwiększenie wiedzy mieszkańców nt. dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy”.

KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTU opracowanie LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.

Na podstawie ogłoszenia Wójta Gminy Urszulin, przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące przedsięwzięć i projektu Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin. Przeprowadzone konsultacje społeczne, które trwały od 26 kwietnia 2017 r. do 5 maja 2017 r., miały na celu zebranie uwag, w tym propozycji przedsięwzięć dotyczących LPR.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w następujących formach:

1. Spaceru badawczego połączonego z wywiadami w dniu 27 kwietnia 2017 roku. Rozmowy z mieszkańcami oraz lokalnymi liderami miały na celu omówienie przedsięwzięć na terenie Gminy Urszulin. W spacerze badawczym wzięło udział 12 osób. Na początku spotkania prowadzący zwrócił uwagę, że celem spaceru jest wyrażenie opinii na temat planowanych

przedsięwzięć do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Spacer rozpoczął się w miejscowości Urszulin, następnie przejechano do miejscowości Wereszczyn. Uczestnicy wskazywali m.in. na konieczność stworzenia bazy sportowej i oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, zagospodarowanie terenów publicznych, zajęcia dla uczniów w celu aktywnego spędzania wolnego czasu, budowę infrastruktury technicznej, przebudowy budynku gminnego i stworzenie usług społecznych, stworzenie ośrodka animacji przyrodniczej w Wereszczynie w budynku po dawnej szkole podstawowej (ożywienie tego miejsca i działalność animacyjna przyczyni się do aktywizacji wykluczonych społecznie mieszkańców Wereszczyna). Przy szkole w Urszulinie uczestnicy spaceru zwrócili uwagę na potrzebę zbudowania kanalizacji deszczowej dla tego terenu oraz drogi do szkoły, jak i do stworzonej w ramach przedsięwzięcia infrastruktury sportowej.

2. Warsztaty w dniu 27 kwietnia 2017 r., na których omówiony został projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin. W spotkaniu wzięły wszystkie grupy docelowe (przedsiębiorcy, grupy formalne i nieformalne liderów społecznych, rady sołeckie, osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo i zagrożone wykluczeniem społecznym, seniorzy i młodzież). Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 10.00 w budynku Urzędu Gminy. Warsztaty dotyczyły omówienia przedsięwzięć i Projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) dla Gminy Urszulin, w których wzięło łącznie 23 osoby w tym: 3 osoby z grupy docelowej młodzież, 1 osoba z grupy docelowej senior, 4 przedsiębiorców, 4 bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, 2 przedstawicieli rad sołeckich, 3 przedstawicieli grupy formalnej i nieformalnej, liderów społecznych, oraz Dyrektor PPN, Dyrektor szkoły, Przewodniczący Rady Gminy, Prezes GZUK, koordynator zespołu ds. rewitalizacji. Wójt Gminy zaprezentował i zaproponował jakie przedsięwzięcia można by było realizować w ramach Opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin ze strony Gminy Urszulin. Mieszkańcy nie zgłosili uwagi do treści programu oraz proponowanych przedsięwzięć.

W ramach warsztatów przeprowadzono dwa ćwiczenia, w których uczestnicy za pomocą pracy grupowej mieli wskazać przedsięwzięcia jakie uważają za najważniejsze dla społeczności lokalnej. Do najważniejszych przedsięwzięć zaliczono stadion sportowy bądź remont istniejącej sali gimnastycznej oraz tzw. Dom Kultury i przy nim zajęcia towarzyszące, przeznaczenie budynku w Wereszczynie po byłej szkole jako miejsce historyczne z możliwością wykorzystania go na ośrodek edukacyjno- szkoleniowy.

3. Pisemnej, z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag, w tym propozycji przedsięwzięć, zamieszczonego wraz z projektem konsultowanego dokumentu na stronie internetowej Gminy Urszulin oraz dostępnych w pok. Nr 19 Urzędu Gminy. W wyznaczonym terminie wpłynęło 1 przedsięwzięcie przedsiębiorcy natomiast brak uwag do dokumentu.

Wybór narzędzi wynikał z następujących przesłanek:

1. **Spacer badawczy** - to narzędzie partycypacyjne, które umożliwiło zaangażowanie i aktywizację interesariuszy do udziału w opiniowaniu zaproponowanych rozwiązań rewitalizacyjnych. W toku opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zastosowanie niniejszej formy aktywizacji umożliwiło wykorzystanie pozytywnych efektów pracy grupowej a także wypracowywanie konsensusu uwzględniającego punkty widzenia różnych grup interesariuszy. Oznacza to, że prace odbywały się w partnerstwie pomiędzy władzami samorządowymi a obywatelami.
2. **Warsztaty/debata konsultacyjna** - do ważnych zalet wskazanych technik partycypacyjnych należy możliwość wykorzystania pozytywnych efektów pracy grupowej m.in. efektu synergii czy zwiększonej motywacji i poczucia bezpieczeństwa uczestników spotkania. Zaproszenie do udziału w spotkaniu skierowane zostało do różnych grup interesariuszy, dzięki czemu możliwe było zestawienie ze sobą różnych punktów widzenia i dążenie do wspólnego wypracowywania rozwiązań kompromisowych w przypadku odrębnej koncepcji niektórych mieszkańców na temat wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.
3. **Zgłaszanie uwag on-line** - zgłaszanie uwag drogą on-line poprzez zamieszczony formularz na stronie internetowej Gminy przełożyło się na jakość końcowej wersji Programu Rewitalizacji. Dzięki wykorzystaniu Internetu wszyscy chętni interesariusze mogli wziąć udział w konsultacjach w dogodnym dla siebie czasie, korzystając z dowolnego urządzenia z dostępem do Internetu. Ważną zaletą tego sposobu zgłaszania uwag jest również ustrukturyzowanie zgłaszanych uwag, umożliwiające ich sprawne opracowanie. W trakcie konsultacji społecznych uzyskano informację o problemach, trudnych sytuacjach, które potęgują zdiagnozowane zjawiska na omawianym terenie, jak również propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Celem partycypacji społecznej było uzyskanie możliwie największego współuczestnictwa interesariuszy w konsultacjach społecznych i uzyskanie możliwie najlepszego i najbardziej efektywnego rozwiązania problemu i utrzymanie rezultatów projektu w czasie. Konsultacje zapewniły:

- Wyrażenie potrzeb i życzeń mieszkańców.
- Edukacja, rozwijanie kompetencji obywatelskich.
- Integracja –między sobą i z miejscem zamieszkania.
- Zmniejszenie oporu na wprowadzanie zmian.
- Kreatywne pomysły – praca grupowa.

W ramach projektu **konsultacje społeczne zostały wsparte działaniami promocyjno-informacyjnymi**. Rozpowszechnianie informacji dotyczących rewitalizacji jest pierwszym, niezbędnym komponentem motywowania mieszkańców do aktywnego udziału w przygotowywaniu i wdrażaniu programu rewitalizacji. Zastosowanie m.in. nowoczesnych kanałów komunikacji (Internet) pozwoliło na maksymalizację zasięgu działań informacyjno-promocyjnych, a tym samym zwiększy ich skuteczność.

Podjęte zostały następujące działania promocyjne:

- **Ogłoszenie w lokalnej prasie lokalnej.** Emisja 2 ogłoszeń - na początku i końcu realizacji Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

11. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Pierwszym etapem wdrażania Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin jest jego przyjęcie przez Radę Gminy w drodze uchwały. Podobnie będzie się odbywała ewentualna aktualizacja Programu.

Za realizację Programu odpowiada Wójt Gminy Urszulin wraz z Urzędem Gminy. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż pracownicy samorządowi posiadają odpowiednie doświadczenie w zakresie realizacji dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy oraz prowadzenia różnego rodzaju inwestycji infrastrukturalnych i społecznych, w tym współfinansowanych ze środków unijnych. Swoim doświadczeniem i wiedzą gwarantują należyłą realizację Programu. Pracownicy Urzędu wejdą w skład powołanego Zespołu Projektowego. W proces wdrażania Programu zaangażowany zostanie również Rada Rewitalizacji.

Struktura zarządzania:

- **Wójt Gminy Urszulin** - odpowiada za bieżący nadzór nad realizacją Programu, decyduje o konieczności aktualizacji Programu, zatwierdza wybór projektów do realizacji, decyduje o zaangażowaniu finansowym Gminy w realizację Programu i dba o zagwarantowanie w budżecie Gminy środków finansowych na jego realizację.
- **Zespół ds. rewitalizacji** – zostanie w przyszłości powołany przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć w ramach projektów, decyzją Wójta Gminy zostanie wybrany Koordynator projektowy, odpowiedzialny za nadzór nad pracą Zespołu projektowego.
- ✓ W skład Zespołu projektowego wejdą pracownicy komórek organizacyjnych Urzędu Gminy. Z pracowników Urzędu Gminy wyłoniony zostanie również Koordynator projektu. Pracownicy odpowiadają za koordynację spraw związanych z procesem rewitalizacji, przygotowanie i prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych projektów zapisanych w Programie (w tym przygotowanie dokumentacji, przeprowadzenie postępowań przetargowych, promocja projektów), składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych, kontrolowanie stopnia realizacji celów Programu i cykliczne sporządzanie raportów, monitoring i ocenę postępów we wdrażaniu dokumentu, aktualizację i ewaluację Programu.

- **Rada Rewitalizacji** - reprezentuje interesy wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji w działaniach podejmowanych przez Gminę, w związku z przygotowaniem, przeprowadzeniem i oceną działań rewitalizacyjnych. Pełni funkcję opiniodawczo – doradczą Wójta Gminy. W skład Rady wchodzi przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji oraz eksperci, w tym: członkowie zespołu projektowego (koordynator projektu, kierownik GOPS, ekspert zewnętrzny ds. rozwoju gospodarczego i ekspert zewnętrzny ds. analiz), przedstawiciele Rady Gminy, przedstawiciele mieszkańców Gminy, osoby wskazane przez organizacje pozarządowe z terenu Gminy, osoby reprezentujące przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy. Rada opiniuje sprawozdania z realizacji Programu, monitoruje skuteczność realizacji Programu, zgłasza propozycje nowych zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy.

W celu odpowiedniego wdrożenia Programu oraz przeprowadzenia wszystkich działań w nim przewidywanych, poza współpracą w ramach struktur Urzędu Gminy i Rady Rewitalizacji, konieczne jest **zaangażowanie niezależnych podmiotów** działających na terenie Gminy (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) i prowadzenie dialogu społecznego w zakresie wdrożenia LPR. Włączenie ww. interesariuszy w proces realizacji Programu zapewnione zostanie poprzez przede wszystkim uczestnictwo w pracach Rady Rewitalizacji. Stanowi ona platformę współpracy pomiędzy interesariuszami a organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji. Współpraca dotyczyć będzie w szczególności:

- Przygotowania i opiniowania dokumentów dotyczących rewitalizacji.
- Wyboru i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć.
- Wymiany doświadczeń i informacji o potrzebach i pomysłach związanych z rozwojem Gminy.
- Zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie.
- Aktualizowania dokumentów dotyczących rewitalizacji.
- Budowy sieci partnerstwa na rzecz rozwoju Gminy.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin

Komunikacja z interesariuszami oraz **informowanie i promocja** LPR odbywa się przy wykorzystaniu wielu różnych kanałów, m.in. strona internetowa Gminy i funkcjonująca na niej zakładka dotycząca rewitalizacji, spotkania i konferencje organizowane przez Urząd Gminy i Rada Rewitalizacji, portale społecznościowe, informacje w mediach lokalnych.

Celem komunikacji i promocji jest podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych i korzyści z nich płynących oraz włącznie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w przygotowaniu i realizacji procesu rewitalizacji.

12. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

MONITORING.

Aby zapewnić prawidłową realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin, zaplanowany zostanie system monitorowania postępów i oceny prac. Dzięki prowadzonemu systematycznie monitoringowi, możliwa będzie wczesna diagnoza pojawiających się trudności, mających wpływ na realizowane przedsięwzięcia, ich terminowość i osiągnięcie celów Programu.

Monitoring będzie się opierał na pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących poszczególnych przedsięwzięć zapisanych w Programie, nadzorze prowadzonych inwestycji (w tym ich kontrola finansowa i poprawność wydatkowanych środków), obserwowaniu zmian zachodzących w wyniku realizacji działań. Głównymi obszarami monitorowania i oceny Programu będą:

- Cele i kierunki działań założone w dokumencie,
- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisane do Programu.

Tabela 41 Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Cele rewitalizacji	Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Oczekiwany trend wskaźnika
Cel 1 - Znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (ubóstwo, bezrobocie) oraz zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całej Gminy	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej	GOPS, PUP	Spadek
	Liczba przestępstw	Policja	Spadek
	Liczba organizacji pozarządowych	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Liczba terenów dostosowanych do pełnienia funkcji publicznych	Urząd Gminy	Wzrost
Cel 2- Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej obszaru Gminy	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	GUS, Urząd Gminy	Spadek
	Liczba placówek dostosowanych do pełnienia funkcji kulturalnych	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Liczba obiektów dostosowanych do pełnienia funkcji sportowych i rekreacyjnych	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Liczba terenów dostosowanych do pełnienia funkcji publicznych	GUS, Urząd Gminy	Wzrost

Cel 3 - Likwidacja barier rozwojowych w sferze gospodarczej/ społecznej/ przestrzennej/ środowiskowej	Stan środowiska	RDOŚ, dane Urzędu Gminy w zakresie ilości odpadów azbestowych, dzikich wysypisk śmieci	Poprawa
	Długość sieci kanalizacyjnej	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Długość sieci wodociągowej	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury drogowej	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
	Długość wybudowanych chodników/ścieżek rowerowych/punktów oświetleniowych Liczba energooszczędnych budynków użyteczności publicznej	GUS, Urząd Gminy	Wzrost
Liczba terenów dostosowanych do pełnienia funkcji publicznych	Urząd Gminy	Wzrost	

Źródło: Opracowanie własne

W ramach monitoringu, opracowywane będą co 2 lata sprawozdania z realizacji przedsięwzięć i celów Programu. Zawarte tam będą dane dotyczące m.in. podstawowych danych o poszczególnych inwestycjach i stopniu ich realizacji, osiągniętych efektów w wyniku wdrożenia działań, napotkanych problemach w trakcie ich realizacji. Opracowane sprawozdania będą podstawą zbiorczego podsumowania efektów wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Urszulin.

Monitoring będzie prowadzony w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Gminy, przede wszystkim przez pracowników odpowiedzialnych za wdrożenie Programu. W proces monitorowania zaangażowany będzie też Rada Rewitalizacji – będzie m.in. opiniować przygotowane sprawozdania.

EWALUACJA I AKTUALIZACJA.

Oprócz bieżącego monitoringu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, prowadzona będzie ewaluacja dokumentu wraz ze wskazaniem jego rezultatów i oceną jego wpływu na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Celem ewaluacji jest poprawa jakości i skuteczności Programu w odniesieniu do zdefiniowanych problemów na obszarach rewitalizacji. Służy oszacowaniu stopnia osiągnięcia celów, realizacji działań, a poprzez to - stopnia wdrożenia całego dokumentu.

Ewaluacja będzie prowadzona:

- W trakcie realizacji Programu (tj. w połowie okresu jego realizacji) – oceniane będą realizowane przedsięwzięcia, racjonalność wydawanych środków finansowych, postęp we wdrażaniu całego dokumentu i osiągnięciu założonych celów i efektów.
- Po zakończeniu realizacji Programu – kompleksowa ocena długoterminowego wpływu zrealizowanych przedsięwzięć i całego dokumentu na sytuację społeczną i gospodarczą Gminy.

Opracowany zostanie raport z ewaluacji Programu, przygotowany przez pracowników Urzędu Gminy i opiniowany przez Radę Rewitalizacji. W przypadku, gdy Lokalny Program Rewitalizacji będzie wymagał uaktualnienia lub zmiany, będzie to dokonywane przez Radę Gminy w formie uchwały, na wniosek Wójta. Podstawą do aktualizacji Programu mogą być również wnioski poszczególnych interesariuszy rewitalizacji, składane za pośrednictwem ich przedstawicieli w Komitecie Rewitalizacji lub bezpośrednio do Urzędu Gminy (podobnie jak to było w trakcie opracowywania LPR).

Po zakończeniu realizacji Programu, na podstawie osiągniętych efektów i celów oraz określenia potrzeb mieszkańców i możliwości finansowych władz Gminy, podjęte zostaną kroki w celu wyznaczenia kierunków rewitalizacji na kolejne lata. Sporządzone zostanie też zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do realizacji w następnych latach.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, działania rewitalizacyjne będą mogły być prowadzone w oparciu o niniejszy dokument do końca 2023 roku. Po tym terminie, Gmina będzie zobowiązana do uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z powyższym, na podstawie wyników oceny LPR przeprowadzonej na zakończenie jego realizacji, podjęta zostanie decyzja o konieczności kontynuowania działań rewitalizacyjnych, a co za tym idzie, przekształcenia Opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin w Gminny Program Rewitalizacji.

13. Proces strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 Nr 199 poz. 1227), projekt niniejszego dokumentu podlega uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, w piśmie znak WSTII.410.38.2017.DB z dnia 23 maja 2017 r. wyraził opinię, że dla dokumentu Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Urszulin na lata 2017-2023 nie zachodzi konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (na podst. art. 57 ust 1 pkt 2 ww. ustawy).

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, w Lublinie w piśmie znak DNS-NZ.7016.134.2017.GT z dnia 13.05.2017 r., pozostawił wniosek bez rozpoznania, gdyż Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który nie jest wymieniony w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.). Zgodnie z art. 47 ww. ustawy, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku projektów dokumentów innych niż wymienione w art. 46.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia w latach 2011-2015 w gminie Urszulin.....	14
Tabela 2 Negatywne zjawiska społeczne - liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia	16
Tabela 3 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa w latach 2011-2015 w gminie Urszulin.....	19
Tabela 4 Negatywne zjawiska społeczne - liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa	21
Tabela 5 Liczba wykroczeń w latach 2014-2015 w gminie Urszulin.....	23
Tabela 6 Negatywne zjawiska społeczne - liczba przestępstw i wykroczeń.....	25
Tabela 7 Frekwencja w wyborach w gminie Urszulin oraz powiecie włodawskim (%).....	27
Tabela 8 Organizacje społeczne działające na terenie Gminy Urszulin.....	28
Tabela 9 Negatywne zjawiska społeczne – aktywność społeczna - liczba organizacji pozarządowych	30
Tabela 10 Negatywne zjawiska społeczne – dane uwzględniające analizowane kryteria	33
Tabela 11 Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2011-2015	37
Tabela 12 Negatywne zjawiska gospodarcze – liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Urszulin.....	40
Tabela 13 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych w latach 2011-2015 w gminie Urszulin.....	42
Tabela 14 Negatywne zjawiska gospodarcze – liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Urszulin.....	44
Tabela 15 Negatywne zjawiska gospodarcze – dane uwzględniające analizowane kryteria	47
Tabela 16 Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	50
Tabela 17 Negatywne zjawiska środowiskowe - ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	53
Tabela 18 Negatywne zjawiska środowiskowe - ilość dzikich wysypisk śmieci.....	58
Tabela 19 Negatywne zjawiska środowiskowe - dane uwzględniające analizowane kryteria.....	61
Tabela 20 Sieć kanalizacyjna w gminie Urszulin 2015 r.....	65
Tabela 21 Negatywne zjawiska techniczne - udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	67
Tabela 22 Sieć wodociągowa w gminie Urszulin 2015 rok.....	69
Tabela 23 Negatywne zjawiska techniczne - udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej.....	71
Tabela 24 Stan infrastruktury drogowej w gminie Urszulin	73
Tabela 25 Negatywne zjawiska techniczne – stan infrastruktury drogowej	75
Tabela 26 Obiekty użyteczności publicznej (również w kontekście energooszczędności).....	77
Tabela 27 Negatywne zjawiska techniczne – stan obiektów użyteczności publicznej.....	79
Tabela 28 Negatywne zjawiska techniczne – dane uwzględniające analizowane kryteria	82
Tabela 29 Struktura gruntów na terenie gminy Urszulin	85
Tabela 30 Wykaz obiektów kulturalnych na terenie gminy Urszulin	86
Tabela 31 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba obiektów kulturalnych	89
Tabela 32 Obiekty kultury fizycznej i rekreacji w gminie Urszulin	91
Tabela 33 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji	94
Tabela 34 Tereny publiczne w gminie Urszulin	96
Tabela 35 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne - liczba terenów publicznych.....	99
Tabela 36 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne – dane uwzględniające analizowane kryteria	102
Tabela 37 Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie wyznaczonych jednostek referencyjnych (sołectwa)	106
Tabela 38 Liczba mieszkańców oraz powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Urszulin	116
Tabela 39 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Urszulin.....	117

Tabela 40 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin.....	150
Tabela 41 Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	164

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Urszulin na tle kraju, województwa lubelskiego i powiatu włodawskiego ..	10
Mapa 2 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin	35
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin	48
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin	63
Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin	84
Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie gminy Urszulin.....	104
Mapa 7 Obszar zdegradowany na terenie gminy Urszulin.....	122
Mapa 8 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Urszulin	124